

ఆంధ్రమిత్రం

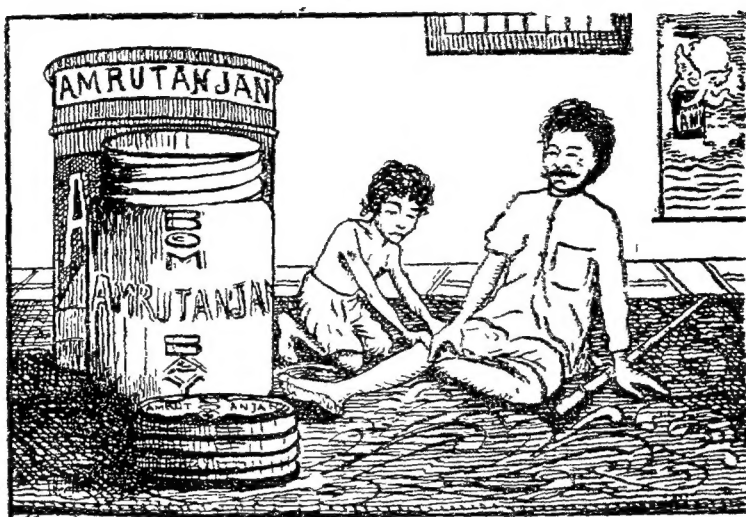
31/3/38

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 15 } చెన్నపట్టణము 1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 26-వ తేది మంగళవారము } No. 21
సంపుటము ౧౫ } శ్రీ ప్రభవనామనందనపుర ఛైత్రమాస బహుళ నవమి. } సంచిక ౨౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకువేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పులమాన్యును, వాయు పొట్ల
బాపును, పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును,
పోట్లబోగొట్టును, బెణుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సరికొదిలవంటిది.
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
లేక
249, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

ది మద్రాసు అందు సదరక్షమరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండు లో ఇంకా కొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

1927 సం॥ 1 వ తారీఖునుండి గుంటూరు చిన్న గంజాం స్టేషనులకు మధ్యపోవుచున్న బండ్ల
రాకపోకలందు ఈ దిగువ తెలుపబడిన మార్పులుండును

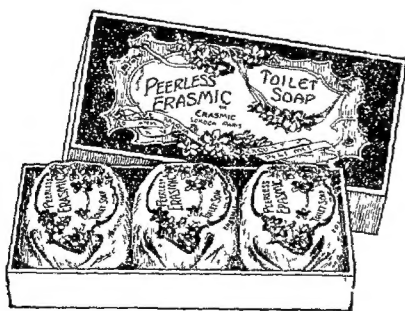
సెం 137 రు ప్యాసంజరు	తెనాలినుండి బయలుదేరుట	పగలు గం 9-5	ని గుంటూరుచేరుట	పగలు గం 10-0	ని
సెం 139 రు విక్టోరి 3 వ తరగతి	"	"	"	"	11-35 ని
సెం 143 రు ప్యాసంజరు	"	"	మధ్యాహ్నము	"	మధ్యాహ్నం 2-5
సెం 147 రు విక్టోరి	"	"	సాయంత్రము	"	సాయంత్రం 5-45
సెం 138 రు ప్యాసంజరు	గుంటూరునుండి	"	పగలు	తెనాలిచేరుట	పగలు 11-53
సెం 156 రు	"	"	"	"	2-27
"	తెనాలినుండి	"	"	చిన్న గంజాం చేరుట	సాయంత్రం 5-5

ప్రస్తుతము గుంటూరునుండి తెనాలికి పగలు 11-40 కు పోవుచున్న సెం 140 రు బండి రద్దుచేయబడును.

2. ప్రస్తుతము పెరంబూరునుండి ఉదయం 7 గం 15 ని బయలుదేరుచున్న సెం 26 రు లోకల్ బండి యికమునుపు
విల్లివాకమునుండి ఉదయం 7 గం 15 నిమిషములకు బయలుదేరి బీచ్ స్టేషను 7 గం 46 నిమిషములకు చేరును.

3. 2 క్రాత్తలోకలు సెం 26 రు మద్రాసు బీచ్ నుండి ఉదయం 7 గం 52 నిమిషములకు బయలుదేరి రాయపురము
7 గం 58 నిమిషము చేరును

4. మద్రాసు బీచ్ రాయపురము స్టేషనులకు మధ్యపోవుచున్న సెం 68 43 రుల బండ్లు ఆదివారమునాడు పోవు.

ఇది అమోఘమైన సబ్బు

PEERLESS
ERASMIC
The Dainty SOAP

WANTED

3168

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full Particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas stamp.

Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE.

DELHI.

కావలెను

గంధర్వపత్రికకు ప్రతిచోట ప్రతినిధులు కావ
లెను. మంచికమీషను ఇవ్వబడును.

వివరములకు:—

గంధర్వమహల్, విజయనగరం

పుట్టుచెముడును కుదిర్చెదము.

వివరములకు 1 అణాబిళ్ళపంపవలెను.

యాయవరం అగ స్టేషన్ రూపు, హెచ్. సీ. అందు

పీస్ డిస్పెన్సరీ. బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా.)

ప్రశ్న

2598

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులువ్రాయుటకు
రు. 1-0-0. ప్రతి ప్రశ్నకు 0-4-0. వి. పి. శిర్డీలు 0-4-0
అవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను. 1275
హనుమాన్ జ్యోతిషాలయము, తిరుత్తణి.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నా కరము

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
(2046) ద్వారా శ్రీవారి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

1904 అభ్యుదయము రు. 1-కి
రు. 5-0-0.

శ్రీ మత్స్యాల సంస్థానమున 800 పుటలులు కేయబడి
నది. బహుమూలము, వేడి, దగ్గు, క్షయ, పిల్లలు బోగొట్టుకు,
కళ్ళమును తగ్గించును. ఉపయోగించు నిమిషములతో పంప
బడును. ఆసేకులు వాడి వెచ్చినారు. కేలంబు ఉచితము.

2126 అర్చనానామశాల, మువ్వపల్లి, కృష్ణా.

“నియింట శవము లెట్లు వచ్చెను?”

విల్లివాకంహత్య కేసులో 1 వ ముద్యయి వాఙ్మూలము

సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు నల్లశివలక్ష్మిగారి సాక్ష్యము

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరి)

చెంగల్పట్టణ సెషన్స్ కోర్టు, ఏప్రిల్ 25:—విల్లివాకం హత్యకేసులో నేటినుద్ధాప్తముతో ప్రాసిక్యూషన్ సాక్షుల విచారణ పూర్తి గావయెను. 1-వ ముద్యయి సుబ్బారావు నిర్దోషి ననుచు ఆంగ్లమునందే వాఙ్మూలములను, చంద్రూరిని పరీక్షించు అధికారి నేను పరీక్షింపబడవలసియుండెను. కాని నాకు ఏకారణమున నో రాజాలనందున ఆసాక్ష్యము పరిశీలించబడెను. ఆయధికారిని పరీక్షించుటకు తాము అభిలషించియుంటిమనియు కాని రాను సాక్షులు గాకపోయెననియు జడ్జిగారు నుడివరి. విచారణోద్ద్యోగి సెంటియం పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు నల్లశివలక్ష్మిగారు నేను విచారించబడిన సాక్షులలో ముఖ్యులు. కోర్టుభవనమునకు వెలుపల వందలాలో అంతటను ప్రేక్షకులు నిండియుండిరి. 23 వ ముద్యయిల రేపు తమ వాఙ్మూలముల నిచ్చెదరు.

గుంటులవ్రాసిన ఒడ్డెవాడు

ఒడ్డెవెల్స్ అను మానిషనివాడు:—సాక్ష్య మొసంగుచు వ్రాసిన ఒడ్డెవాడు ఏడేనిమద దినములకుముందు 1-వ ముద్యయి తన యింటిదొడ్డిలో అరటిచెట్టువేయుటకు గుంటులు తీయవలసినదిగ కోరెననియు తాను మాణిక్యము అను మరయొకడును కలసి గోతులు ప్రవృత్తిమనియు ఇరువురము రు 1.2-0 లు మానియిచ్చెననియు పల్కెను.

క్రాసుపరీక్షయందు సాక్షి తాను చెంగల్పట్టణ నివాసిననియు విల్లివాకంపనికై వెళ్లిననియు, విల్లివాకం లో తన కెప్పుడు బంధువులు లేరనియు, చెంగల్పట్టణలో రాళ్లుగొట్టుట కోర్డుకు స్థలమొయుట మొదలకు కూలి పని జేయుచుంటినినియు, 1-వ ముద్యయిని అంతకు పూర్వము ఎరుంగ ననియు, ముక్కోటి ఏకాదశికి పూర్వముక నెలదినములనుంచి విల్లివాకం ఆవిడి కోర్డుపై పనిజేయుచుంటినినియు, కార్తికమాసమునండి పొంగలిమాసమునకు పనిజేసి భోగిపండుగదినమున చెంగల్పట్టణ నచ్చితినినియు మాణిక్యము తనమామయనియు చెంగల్పట్టణలో నేయున్నాడనియు ఉదయము 8 గంటలకు వెళ్లి 10 గంటలవరకు పనిజేసితి మనియు 50 మందిలోనుండగ తనను 1-వ ముద్యయి పిలచెననియు పల్కెను.

కోర్టువారి ప్రశ్నలకు సమాధానమొసంగుచు 1-వ ముద్యయి యిల్లు రెండు అంతస్తుల ఇల్లునియు అరటిచెట్టు తాము నాటలేదనియు ప్రస్తుతము విల్లిపురములో పనిజేయుచున్నా ననియు పల్కెను.

లక్ష్మి అమ్యూల్:—సాక్ష్యమొసంగుచు 2-వ ముద్యయి అదినారాయణరావు యింటిలో తాను యిల్లు ఊడ్రెడి పని జేసెడివాననియు వెంకటకృష్ణయ్య, కామమ్మలను తానెరంగుదననియు సుబ్బారావు ఇంటివాకిలినిగూడ చిమ్ముచుందున నియు శనివారము ఉదయమున అదినారాయణ ఇంటియందు సుబ్బమ్మ, రాజేశ్వరులను చూచితినినియు అదినము సాయం త్రమే సుబ్బారావు ఇంటిలో తులశమ్మ, రంగమ్మ, సుబ్బమ్మ లు మాట్లాడుచుండగ చూచితినినియు సుబ్బమ్మమాతురు బజారులో ఆడుకొనుచుండెననియు సుబ్బారావు అపుడు ఇంటి యందు లేకుండెననియు మరుసటిదినము రెంకిండ్లయందును పనికి వెళ్లియుంటిని, కాని ఉదయము నుద్ధాప్తమునకూడ ఏయింటియందుగాని సుబ్బమ్మ రాజేశ్వరులను చూడలేదనియు వెంకటకృష్ణయ్యను అదినారము చూడలేదనియు సోమవారము వారితమును చూచితినిని పల్కెను.

క్రాసుపరీక్ష చేయబడి సాక్షి ఇట్లు చెప్పెను. “వెంకటకృష్ణయ్య శవము కాళ్లవద్ద చంద్రమతి కూర్చునియుండగ చూచితిని. వెంకటకృష్ణయ్య మరణము అదినారాయణకు తెలియచేయవలసిన చంద్రమతి జెప్పెను. వాకిలి ఊడ్చినందులకు సుబ్బారావు నెలకు రు 0-8-0 లను ఇచ్చుచుండెను అనెను.

రామలింగంగారు

వై. యం. ఐ. ఏ. లో గుమాస్తాయగు రామలింగము గారు సాక్ష్యమొసంగుచు 4 సం॥లనుండి వై. యం. ఐ. ఏ. లో తాను గుమాస్తాగ నుండిననియు వెంకటకృష్ణయ్యగారు సహాయకార్యదర్శిగ నుండిననియు డిసెంబరు 12 వ తేదీ వై.

యం. ఐ. ఏ. వద్ద ఉదయము 8 గంటలనుండి 10 గంటల వరకు చూచితినినియు అదినమున ఆరోగ్యముగ నుండెననియు మరు దినము మరణించెనని వింటినిని పల్కెరి.

క్రాసుపరీక్షయందు సాక్షి వెంకటకృష్ణయ్య అదిన మున వై. యం. ఐ. ఏ. భవనమున కే పనిమీద వచ్చెనో తానెరుంగనని పల్కెను. 18 వ తేదీ సుబ్బారావు నచ్చి గుండురావునకు నాకు ఇంకను ఇతరులందరకును వెంకటకృష్ణయ్య పార్శ్వవాయువుచే మరణించెననియు, మోటారుకారును తెచ్చిన చోళవమును చూడవచ్చుననియుచెప్పెను. కాని ఎవ్వరను వెళ్లలే దు. చంద్రమతికి అడయారులో ఉద్ద్యోగమును సంపాదించుట కు ప్రయత్నించెదనని గుండురావుచెప్పెను.

చక్రపాణి:—వై. యం. ఐ. ఏ. లో అటోడరు చక్రపాణి సాక్ష్యమొసంగుచు వెంకటకృష్ణయ్యను డిసెంబరు 12 వ తేదీన వై. యం. ఐ. ఏ. లో ఉదయము 8 గంటలనుండి 10 గంటలవరకు చూచితినినియు ఆరోగ్యముగ నేయుండెననియు మరుసటిదినము మరణించినట్లు ఆఫీసులో చెప్పకొనిననియు పల్కెను.

క్రాసుపరీక్షయందు సాక్ష్యమొసంగుచు వెంకటకృష్ణయ్య అదినమున వార్తాపత్రిక చదువుచుండెనని పల్కెను.

గుండురావుగారు

క్రాసుపరీక్షలో వై. యం. ఐ. ఏ. లో సంయుక్త కాగ దర్శననియు, వై. యం. ఐ. ఏ. లో చంద్రమతి అదినారాయణ, సరూదేవిగార్లతో కొంతకాలము నివసించెననియు, అదినారాయణరావు గొప్పఆధ్యాత్మిక ప్రభావముగలవాడని చెప్పుచుండెననియు వై. యం. ఐ. ఏ. లోనుండెడి సభ్యులవద్దనుంచి తరుమగ అప్పులుతీయుచుండెననియు పల్కెను.

కోర్టువారు అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానమొసంగుచువెంకటకృష్ణయ్యకు వై. యం. ఐ. ఏ. లో మాసమునకు రు 40 లు వచ్చుచుండెననియు పిండును రు 37-8-0 లు వచ్చుచుండెననియు, అదినారాయణరావు చేరకపూర్వము చంద్రమతిచదువునకై కొద్దిగఅప్పులు తీయుచుండెనుకాని అదినారాయణ చేరన పిదప అప్పులకే మయ్యెనని పల్కెరి.

నల్లశివలక్ష్మిగారు

డిసెంబరు మాసములో సెంటియం పోలీసుస్టేషనులో నుంటిని, డిసెంబరు 16 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మాత్రమే స్టేషనుకు వచ్చితిని. 14, 15 తేదీలందులేను. 17 వ తేదీనెల్లూరునుం దరరామయ్యగారినుండి ఒక ఉత్తరము వచ్చెను. అంతకుపూర్వమే జనరల్ డైరీయందు నుండెరరామయ్యగారి భార్య కూతురు కనుపించనట్లు వ్రాయబడియుండుటను చూచితిని. నెల్లూరు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు ఈ విషయమై 20 వ తేదీ వచ్చెను. వారికి విచారణలో తోడ్పడుటకుగాను హెడ్ కానిస్టేబులును పంపిరి. 22 వ తేదీ ఘాటులో వార్తను విని ఒక హెడ్ కాన్ స్టేబులును మరయొక కాన్ స్టేబులును శవములు పూడ్చియున్నవని చెప్పబడిన స్థలమును కాపాడుటకై పంపిరి. మరుసటి ఉదయము నేను మాజిస్ట్రేటును సుబ్బారావు ఇంటికి వెళ్లగ సుబ్బారావు శవములు పాతబడియున్న స్థలమును చూసెను. మాజిస్ట్రేటుగారి ఉత్తరువుపై ఇరువురు వెట్టి వాండ్లచే తగుంటలు త్రవ్వించగ అందు కాన్వాసు బట్టలో చుట్టివేయబడిన ఒక స్త్రీ యొక్కయు బాలికయొక్కయు శవములు ఒకటిగ కట్టబడి యుండెను. క్రైష్ణరావు, అదినారాయణరావు తులశమ్మ మొదలగు వారిచే సుబ్బమ్మ, రాజేశ్వరుల శవములగు గుర్తింపబడెను. ప్రేతవిచారణ శవపరీక్షలు జరిగెను. 1 వ ముద్యయి రిమాండుజేసి ఆరాత్రి సెంటియం స్టేషనులో నుంచితిని. మరు నాడు మాంటు సబ్ జైలుకు వెళ్లునపుడు మరొకొంత సమాచారము జెప్పి మింటుపీథిలో తాళిబొట్టును కరగిన చెంగల్పరాయణదేవర్ వద్దకును వేదాచలకెట్టి వద్దకును తీసుకవెళ్లెతిని పిదప 1 వ ముద్యయి తెలిపిన సమాచారముపై వెల్డెన్ కం పెనీకిని మెహతాకంపెనీకిని వెళ్లి విచారణలు గావించితిని. డాక్టరు యు. యల్. నారాయణరావు వద్దకు వెళ్లి వారిని విచారించితిని. 24 వ తేదీ 2 వ ముద్యయి అదినారాయణను

పదుగురలో నిలువబెట్టి వేదాచలకెట్టి, వెంగల్రాయ దేవరులగుర్తింపమునగ వారు గుర్తుపట్టిరి. 2 వ ముద్యయి తెలిపిన సమాచారముపైన క్రైష్ణరావువద్ద ఒకజతకమ్మలను వశపరచుకొంటిని. 23 వ తేదీ నెల్లూరు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు నాచేతి కొనంగిన విషపునీసాను 24 వ తేదీ విచారణకై నావద్ద నుంచుకొని 25 వ తేదీ ఉదయము రసాయన పరీక్షాధికారి కంపిరి. 27 వ తేదీ అదినారాయణరావు ఈ కేసులో చేరియున్నటులు సమాచారము తెలిసి ఆతని అరెస్టుచేసితిని. 29 వ తేదీ సుబ్బారావు తెలిపిన సమాచారముపై ఆతని యింటి దొడ్డిలో వావి యందు కొన్ని పగలు నైటికీతియించితిని. 24, 27 వ తేదీలందు 2 వ ముద్యయి చస్త్రులు గైకొంటిని. సంతకమును పరీక్షించు అధికారివద్దకు డాక్యుమెంటును నీలుజేసిన కవరులోపెట్టి తీసుకవెళ్లితిని. అందలి పెన్సిలుగుర్తులు దస్తూరిపరీక్షాధికారి గావించినవే. ఈ కేసులో తమయభిప్రాయమును మొదట నాద్వారా అంపిరి. పిదప కమిషనుపై విచారించబడిరి. నేను ఢిల్లీపోలేదు. పరీక్షాధికారి తెల్పిన అభిప్రాయమునుకోర్టువారు అసెస్సరుకు భాషాంత రీకరించి తెలియజేసిరి. వేర్వేరు ఉత్తరములందలి సంతకములను కనిపెట్టిరి.

1 వ ముద్యయి యింటిపాను తయారుజేయుచితిని. 1 వ ముద్యయి దొడ్డికి ప్రవారగోడ 8 అడుగులు ఎత్తుండెను. ఆగోడకొకద్వారముండెను. ఆయింటికివెనుక ఇండ్లులేవు. చెరువు మాత్రము ఉన్నది. ప్రక్కయింటిలోనుండి కానెనెనని చూచినచో మాత్రమే దొడ్డికన్పించును. మామూలుగ కాన్పింపలేదు.”

క్రాసు పరీక్ష

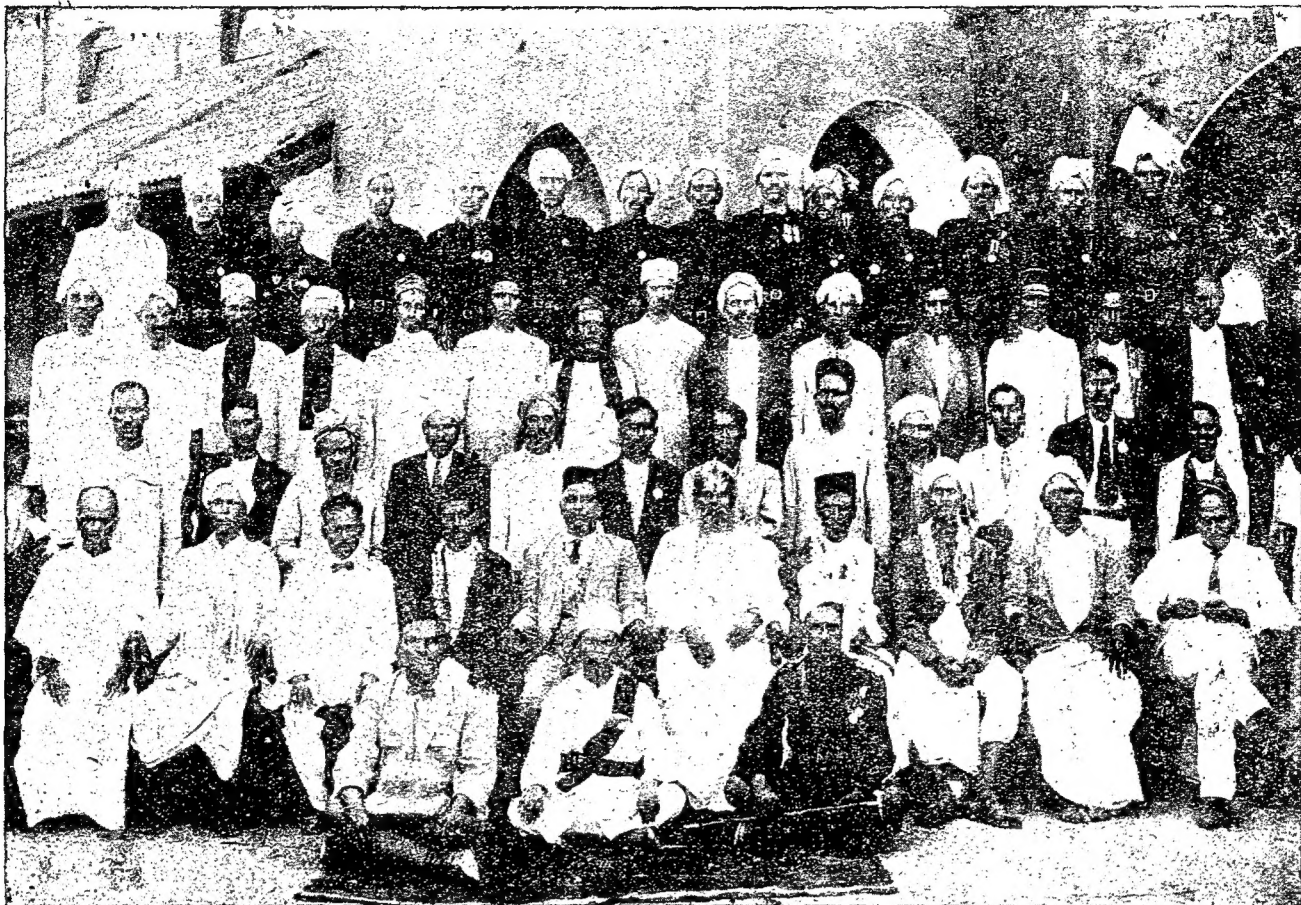
ఇందు సాక్షి ఇట్లుజెప్పెను. “నుందరరామయ్యగారిచే నొసంగబడిన సమాచారము క్రమమైన ఫిర్యాదుగాదు. 23 వ తేదీ ఉదయము ఏడేనిమద గంటలకు విషపునీసా నాకొసంగబడినపుడు “క” అను అక్షరముతో రెండు స్టీళ్లుండెను. స్టీళ్లు ఎవరుజేసిరో నాకు తెలియదు. విచారణలపుచున్నందున నీసాను మాజిస్ట్రేటుకు ఇవ్వలేదు (ప్రేతవిచారణ ఇక్కడెప్పుడు సమయమందు విషపునీసా ఇవ్వబడలేదు. అపుడంతయు నాచేతిలో నేయుండెను. దపపి మాజిస్ట్రేటుకు చూపించితిని. నీసాయొక్క రంగును, పరిమాణమును చూచితిని. నీసా నావద్దనున్నప్పుడు దానిపై చీటి లేగుండెను. నీసాఎచ్చటనుండివచ్చెనో తెలిసికొనుటకై నీసాను నా వద్దనుంచుకొంటిని. నీసాపై చీటి లేకపోయినను కొంత సమాచారము తెలియనగును. మెహతాకంపెనీకి ధానిని తీసుకవెళ్లినప్పుడు వారు దానినిచూచి సమాచారము తెల్పిరి. ఇటువంటి నీసా మామూలుగ మదరాసు అంగళ్లయందు దొరుకునని నే తెలంపను. దొరకునా లేదాయని నే విచారణ గావించలేదు. మెహతాకంపెనీనుండి ఎవరు ఈవిషమునుకొనినో తెలిసికొన ప్రయత్నించితిని గాని సాధ్యము గాకపోయెను. వెల్డెన్ కంపెనీ యందు విచారింపగ వారు విషముల నమ్ముటయేలేదని తెల్పిరి. వారు చెప్పినది నిజమో కాదో అని తెలిసికొన ప్రయత్నించలేదు. 23 వ తేదీ 1 వ ముద్యయిని నావశమందుంచుకొనుటకై నేను వాంఛించియుండలేదు. మరుదినమే 1 వ ముద్యయిని సెంటుథామసు మాంటు సబ్ జైలుకు కొనిరావలసినదిగా సబ్ మేజిస్ట్రేటు ఉత్తరువుపంపెను. ముద్యయిని పట్టుకుంటే పలుతావులకు గొంపోవుటకు మాజిస్ట్రేటు ఉత్తరువును బొందియుండలేదు. 24 వ తేదీకిముందు వేదాచలకెట్టిని నేనెరుగను.

ము. వకీలు:—గ్లవర్ బజారు పోలీసుస్టేషనుకు ముద్యయి నెందుకు తీసుకొనిపోవలసినవచ్చెను?

కోర్టు:—ఈప్రశ్నవలన సాక్షి దీర్ఘ మగుకథనంతను వివరింపవలసియుండునని ఆక్షేపింపగ నరసింహశర్మగారు ప్రశ్నను అడుగుట విరమించిరి. సాక్షి ఇంకను సమాధానమొసంగుచు కమ్మలు వశపరచిన క్రైష్ణరావును అంతకు క్రితము ఎరుగనని పల్కెను. ఈవ్యవహారమునకు సంబంధించిన లెక్కలన్నీటిని చూపవలసినదిగ నేనడిగితిని. ముద్యయివద్ద దోహంగీకరణపత్రమును సబ్ మాజిస్ట్రేటు సమక్షముననే తీసికొనుట అవసరమని నేను తెలంపలేదు. 1 వ ముద్యయిని బాలిక తీసికొని వెళ్లినపుడు నాపంచాయతీదారులును, మరముపుర్రు పోలీసుజవానులుండగ సబ్ జైలునందుండుఅధికారులుగూడపోలీసువారే. 1 వ ముద్యయి తో నేనుసంభాషించునపు డాతనిని ఏవిధముగభావించలేదు నుందరరామయ్యను, వారిబంధువులను ప్రేతవిచారణ సమయమందుమాత్రమే చూచితిని. అదినమే క్రైష్ణరావు, హనుమంత రావులను చూచితిని అనిరి.

అంతట కోర్టువారు ఉపాహారములకై లేచిరి.

(ప్రె. ఫో. థీ)

యం. యస్. యం. రైల్వే పనివారి సంఘము

ఈసంఘపు ప్రథమ సాంవత్సరికసమావేశము ఈనెల 23, 24, తేదీలుందు ఆర్మీ టెంట్ లో భారత శాసనసభాసభ్యులగు యం. కే. ఆచార్యగారి అధ్యక్షతన జరిగెను.

రైల్వే పనివారు సర్ హ్యూక్స్ ప్రిన్సిపాల్ గారు మేనెల 2 తేది రాంచీ చేరిరి.

రైల్వే లిడింగ్ బోర్డు కంపెనీ వారు వాయువిమానములపై పర్యటన మొనర్చుచు సినిమా ఫిలిములను కావలసిన చాయా పటములను గ్రహించుటకు కాష్మీరు మహారాజుగారు రూంచి రాజుగారు అనుమతి ఇచ్చిరి.

బొంబాయి పోస్టులు యూనియను సాంవత్సరిక సమావేశము అధ్యక్షతన పాల్గొని పోస్టుల సంఘపు ప్రతినిధులు బడ్జెటు చర్చన సందర్భమున ఢిల్లీకి వెళ్లి తమ ఇబ్బందులను శాసనసభ్యులకు తెలుపుచుండవలయునని యం. ఆర్. జయకరుగారు సూచించిరి.

హాజీ యాత్రికులు

నేడు వెయ్యిమంది యాత్రికులు జయనగర్ లో హాజీకు ప్రయాణమై వెళ్లిరి. రేపు బయలుదేరు స్త్రీ మరులలో 1400 మంది వెళ్లెదరు. ఇంకను హాజీకి పోవలసినవారు వెయ్యిమంది యున్నారు (ఆ. ప్రె.)

ఘోటారు సైకిలుపై ప్రపంచముతయు పర్యటన మొనర్చుచున్న కాప్తను జి. హెచ్. మాలిన్సుగారు ఒక మైలుతో 25వ తేది బొంబాయి చేరిరి. ఇప్పటికి వీరు 6500 మైళ్లు పర్యటన మొనర్చియున్నారు. భారతదేశమున ఇందోరు, ఆగ్రా, ఢిల్లీ అంబాల, సిమ్లా, కాన్పూరు, లక్నో నగరములు మాచెదరు.

బొంబాయి నుండి బాల్ సలను సంగక్షింపుటకు తయారు చేయబడిన శాసనము మేనెల 1-వ తేది అమలునందుంచబడును. ఇందులకు ప్రత్యేక పోలీసుదళము ఏర్పరుపబడినది. ఈ పోలీసుదళమునకు ఇ.యల్. కార్తగారు మాపరింటెండెంటుగ నియమింపబడిరి. ప్రత్యేకముగ రెండవోర్డులు ఏర్పరుపబడినవి. ఒక కోర్టునకు స్త్రీనూజస్ట్రీలు నియమింపబడును. బాలరను కారాగృహములకు పంపకూడదనియు ప్రత్యేక ప్రతిష్టాపన నిర్మించి న్యాయశాసనములందు శిక్షింపబడిన బాలరను అందుంచి వారిని సన్మార్గ ప్రవర్తకల గావించుటకు ఈ చట్టము తయారుచేయబడినది.

జవాను ఆర్థిక పరిస్థితులు

సిమ్లా, ఏప్రిల్ 25:—జవాను పార్లమెంటు సమావేశము ఈనెల 25 తేది ప్రారంభమగును. 5 దినములు జరుగును. ఆర్థిక విషయసీతినీ అంతమొందించుటకు మంత్రివర్గమువారి సూచనలను ప్రధానామత్యుడు చర్చకు తెచ్చెను.

బర్మా ఆయులకంపెనీ వారు బుగ్గి జాతి టు మందారుతో కంట్రాక్టు గావించుకొనిరి. బుగ్గి రాష్ట్రము 1862 చదరపు మైళ్లు విస్తీర్ణముగలది. ఈ ప్రదేశమున కిరసనాయలు ఉన్నదని తెలియుచున్నది. బావులు త్రవ్వి కిరసనాయలు ఉత్పత్తికై అన్ని ఏర్పాట్లు గావించుటకు బర్మా ఆయులకంపెనీ వారికి ఈ కంట్రాక్టుననుసరించి అధికార ముండును.

టారిఫు బోర్డు వారి ఏదుట సాత్వమిమ్మమ పెషిను బెల్లు లను తయారుచేయు నూలుపై సుంకమును నూటికి రెండున్నరకు తగ్గింపవలయుననియు సుంకము విధింపకుండినను లభకరమే యనియు కలకత్తా యందలి లింగ్ మెయర్ బ్రహ్మకంపెనీ మానే జరు డబ్బు. ఎ. కే గారు చెప్పిరి.

కర్ణాటక సభలు

బీజపూరు, ఏప్రిల్ 25:—కర్ణాటక సారస్వత మహాసభ మంగళూరులో మే 19, 20, 21 తేదీలందు ఆర్. లలాచరుగారి అధ్యక్షతన జరుగును. కర్ణాటక మహమ్మదీయ విద్యా మహాసభ ఏప్రిల్ 29 తేది బెల్గాములో థానీజిల్లా సెషన్సు జడ్జి శ్రీకృష్ణగారి అధ్యక్షతన జరుగును.

కర్ణాటక మున కలరా వ్యాధి తీవ్రత తగ్గినది. ముల ప్రభవది ప్రాంత్యకు గ్రామములందు తప్ప మరెచ్చట కలరా లేదు.

పాబ్బా అల్లరులు

హిందువులకు మహమ్మదీయులకు మైత్రికుదురుట పాబ్బా, ఏప్రిల్ 25:—అట్టేలియ విషయముచేరిన రెవరెండు యం. గ్రేసుగారి ప్రయత్నములవల్ల హిందువులకు మహమ్మదీయులకు ఒక విధముగ రాతి కుదిరినది. దేశతోత్సవముల శివశిఖరులు మేళములతో సర్వకాలములందు ముసీదులనుట పోవుటకు మహమ్మదీయులు అంగీకరించిరి. ఇతర విధముగ ఉత్సవములు జరుగునప్పుడు సాయంకాలము 5 గంటలకు అనగా ప్రార్థన సమయములందు ముసీదులనుట మేళములు వాయింపకుండునట్లు హిందువు లంగీకరించిరి. ఈ సరళిలను వివరముగ వ్రాసి హిందు మహమ్మదీయ నాయకులు సంతకము చేసిరి.

(ఆ. ప్రె.)

పండిత మాళవ్యాగారి ఆరోగ్యము

ఢిల్లీ, ఏప్రిల్ 26:—పండిత మదన మోహన మాళవ్యాగారి ఆరోగ్యము మిగుల అశుభముగా ముగియుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. పండితుడు మిగుల డస్సియున్నాడనియు, మిగుల బలహీన స్థితియందున్నాడనియు, పండిత ప్రజావిహార బాచిగారు ప్రకటించుచున్నారు. కొంతకాలమువరకు సంపూర్ణ మగు విశ్రాంతి గైకొనవలయుననియు లేకున్న అపాయ మేర్పడుననియు డాక్టరులు సలహా ఇచ్చుటచే మాళవ్యాగారు సింధు బెల్గావి స్థానముల పర్యటనము మానుకొనిరి. (క్రీ. ప్రె. సు.)

అఖిల భారత ఒలింపికు సంఘపు ప్రతినిధుల సమావేశము లాహోరులో ఈనెల 25-వ తేది జరిగెను. లాహోరులో పోటీ పండితులు జరుగవలయుననియు ఆహ్వానముగా ముందు జూలై నెలలో జరుగు ఒలింపికు పోటీ పండితులకు పోవు పోటీదారులు 1928 ఫిబ్రవరి నెలాఖరువరకు భారతదేశమునందే శిక్షపొందవలెను. పిమ్మట వారిని సరాసరి స్థితియందు ఆహ్వానింపబడుటకు పంచవలయుననియు తీర్మానింపబడినది.

జాక్సను హత్య

సెషన్సు కోర్టు విచారణ

రంగూను ఏప్రిల్ 25:—జాక్సను హత్యలో మద్రాసు లయిదుగురు సాక్షులను కంక్షిరి పోయియు గావరభిలు పోషాంగు హత్యగావించుట మిగిలినవారందరూ తోడవలయుట విచారింపబడుదురు. (ఆ. ప్రె.)

సుబాసుగారి ఆరోగ్యము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 26:—ఇంగ్లీషు మొవత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—సుబాస్ చంద్ర బోసుగారు తక్షణమే ఆల్బర్టాకు పోవలయుననియు కొంతవరకు ఆరోగ్యము కుదుటబడినప్పటికీ బరోపాఖండమునకు జైల్లోని వారియొక్క సూచన గా వింపబడినది. ప్రభుత్వమువారు కొన్ని క్రొత్త పరతులు సూచించి ట్లు తెలియుచున్నది. ఇన్నెసు జైలులు సూపరింటెండు మేజరు ఫిన్ డెగారు సుబాస్ బోసుగారి పరీక్షించి వారి ఆరోగ్యము మిగుల చెడియున్నదనియు తక్షణమే వేరు ప్రదేశమునకు మార్చు కొన్న అపాయము కలుగవచ్చుననియు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాసియున్నారు. రెండు సంవత్సరముల విశ్రాంతి అవసరమని తెప్పింపెంటు కలనలు కెన్యాలు గారు అభిప్రాయమిచ్చియున్నారు. ఆల్బర్టాకు పంపుట చే చితిమని మేజరు ఫిన్ డెగారు బర్మా ప్రభుత్వమువారికి తెలిపిరి. (క్రీ. ప్రె. సు.)

సుబాస్ బోసుగారి సోదరులు సర్ సుబోసుగారు రంగూనునందే యున్నారు.

వికమత్యమే బలము

బాల్కన్ గిరిగారి సందేశము

భారతభావిధితి కార్మికులపై నాధారపడియున్నది జేసివానగరమున జరుగనున్న అంతర్జాతీయ కార్మిక మహాసభకు భారతకార్మికులతరపున ప్రతినిధిగ జనుచున్న బాల్కన్ గిరిగారి నిన్న సాయంత్రము, పెరంబూరు భారత్ సభ లేబరుయూనియనువారి యాజమాన్యమున జరిగిన కొన్ని కార్మికసభయందు సన్న్వేషించుచు, ఇటీవల బెంగాలు నాగపూర్ రైల్వే సమ్మె ఎటులవిజయవంతమైనదియును వివరించి, కార్మికులకు సంఘీభావమే బలమనియు భారతదేశపు భావిధితి యంతయు కార్మికులబలముపైనే ఆధారపడియున్నదనియు నుడివిరి.

లేబరుయూనియను - కార్మికులకు పరిహారములు - వి శివరావుగారు సభకర్తృత్వ వహించుచు, కర్మాగారములందు ప్రమాదములచే అంగవైకల్యములకు లోబడిన కార్మికులకు తగు పరిహారముల నొసగుటకు యూనియనువారు గావించుచున్న పనిని వివరించి కార్మికులందరూ యూనియను ద్వారానే పరిహారముల పుచ్చుకొనవలసినదని హెచ్చరించి యూనియనువారి విషయములందు శ్రద్ధపుచ్చుకొని కార్మికుల పరిహారము లిప్పించుటకు ప్రారంభించి నప్పటినుండియు, కార్మికసంఘమునకు పోటీగా బక్రింగుహామీ మిల్లు అధికారులచే నేర్పరపబడిన యూనియనునందలి "వెల్ ఫేరు కమిటీవారు" గూడ కార్మికసంఘము ననుకరింపబడిరి. ఇదియు కొంతమేరే. కాని ప్రతి కార్మికుడును కార్మిక సంఘమునే ఉపయోగించుకొని తమ వ్యవహారముల నిర్వహించుకొనవలెనుగాని, అధికారులచే స్థాపింపబడిన యూనియనునకు పోరాడు. అధికారుల యూనియను, కార్మిక సంఘము నెటులైన నిర్మాణముల కేర్పరపబడిన అధికారులచే నేర్పరపబడిన "వెల్ ఫేరు కమిటీ" నిజముగ మిల్లు అధికారుల నెదిర్చి ధైర్యముగపోరాడజాలరు. ఇటీవల కొన్ని ప్రమాదముల వలన వికలాంగులకు పరిహారము నిప్పించుటలో "వెల్ ఫేరు కమిటీ" వారు మిల్లు అధికారులు తమంతటతామిచ్చు మొత్తముకంటె ఎక్కువ పరిహారము నిప్పింపజాలకపోయిరి న్యాయముగ వారికంతకంటె నెక్కువ పరిహారము రావలసియుండెను. ఈ విషయమును గమనించి ఇతర కార్మికులుగూడ కార్మిక సంఘమునకు వచ్చి వారి ద్వారా పరిహారములను పుచ్చుకొనుచున్నారు. ఈ విషయమును గమనించి కార్మికులందరూ, కార్మికసంఘమునందొకను అధికముగజేరి తమస్థితిని బలపరచుకొనవలెను.

కార్మికసంఘము-ఎన్నికలు

పురపాలకసభ నిర్మాణ సభల ఎన్నికలయందు కార్మికులెక్కువ యుత్సాహమును గవ్వరచుచు రాబోవు ఎన్నికలయందు సంఘమువారిక అభ్యర్థి నిలువలెనని తీర్మానించిన పింఛ కాంగ్రెసుపక్షమువారు కార్మిక సంఘాభ్యర్థి కాంగ్రెసునందు జేరినయెడల తాము ఆమోదించెదమని నెలిజిరి కొది దినములలో నేను కాంగ్రెసు సిద్ధాంతముపై సంతక మొనర్చిచేరవచ్చును. కాంగ్రెసు నలుబది వత్సరములుగా ప్రజాభ్యుదయము కొరకు పాటుబడుచున్నది. కాంగ్రెసు ప్రబోధములను భారతీయులు స్వరాజ్యావశ్యకతను గుర్తించగలిగిరి. ప్రస్తుత కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునామోదింపకపోయినను, మిలో చాలమంది కాంగ్రెసుపక్షమున అభిమానమును గవ్వరచుచుండుటకు ఇదియే కారణము. కాని నేను, కాంగ్రెసునందు జేరుటకును, పురపాలకసంఘమునకు కార్మిక ప్రతినిధిగ నిలచుటకును ఎట్టి సంబంధమునులేదు. కాంగ్రెసుపక్షమువారు దినమునకొక క్రొత్తకార్యక్రమముగా మార్చుచున్నారు. అట్టి అభిప్రాయగు పక్షమున జేరుటకు నేను సంకోచించుట సహజము. కాంగ్రెసువారివలంబించువిధానము నామోదకరముగ నుండునెడలనే నేను కాంగ్రెసునందు జేరెదను. ఎన్నికల కొరకుగాను నేజేరునది. ఎన్నికల కొరకేతరు స్వభావము గలవాడ ననుచో క్రిందటి శాసనసభా ఎన్నికల సందర్భముననే కాంగ్రెసుపక్షమున జేరియుండెడివాడను. అప్పుడు భారత శాసనసభ ప్రతినిధిగ తప్పక ఎన్నుకొనబడియుండెడి వాడను.

బాల్కన్ గిరిగారు

పిమ్మట ప్రసంగించుచు భారతదేశ భావిధితియంతయు కార్మికుల సంఘనిర్మాణ సామర్థ్యముపైనే ఆధారపడియున్నదని నుడివిరి. కార్మికులును, ఇతరులునుగూడ ఈవిషయమును గమ

నింపనియెడల ముందుముందు పెద్దవిక్రమాలు కలుగును. పాశ్చాత్యపద్ధతులపై కార్మికసంఘముల నేర్పరుచు కార్యము మనదేశమున ఆరువత్సరములకు పూర్వముమాత్రమే ప్రారంభింపబడినది. కాని ఈ ఆరు వత్సరములలోను కార్మికసంఘనిర్మాణము చాల త్వరితముగ వ్యాపించెను. నాను భారతదేశమందితరప్రాంతముల కార్మిక పరిస్థితులగురించి విశేషముదెలియదు. బెంగాలు, నాగపూర్ రైల్వే కార్మికులతోడనే నా కెక్కువ పరిచయముగలదు. నిజముగ పనిజేయడలచినవారు ఒక్కొక్క కార్మికసంఘమునంటిపెట్టుకొనియుండి దానిని బలపరచుటకు సర్వశక్తులనుసాగించి యున్నారను. ప్రతికార్మికసంఘమున ఈవిధముగ బలవంత మొనర్చినయెడల యావద్భారతకార్మికసంఘము ఒలసంపన్నము గాగలదు.

బెంగాలు నాగపూర్ రైల్వేయందు అధికారులు కార్మికులతో చెల్లాటలాడజాలరని అధికారులను బోధించితిమి. మూ కార్మికసంఘమువారు అధికారులతో సంప్రదించి, కార్మికుల కష్టములతోలించిరి. అనేకసమ్మెలను జరుగకుండజేసిరి యూనియనువారు గావించిన నేవలను అధికారులును, ప్రభుత్వమువారుగూడ ఆమోదించి అనేకపర్యాయములు కృతజ్ఞతను తెలిపిరి. ఇటీవల జరిగిన బెంగాలు నాగపూర్ రైల్వే సమ్మె ఒక ఉద్యోగిని బదిలీజేయుటచే సంభవించినదని అధికారులు ప్రచారమొనర్చినదిగిరి. అది సరిగాదు సమ్మెఫలితముల గురించియు, సమ్మెజయకారములగురించియు సంగ్రహముగ వివరించెదను. రైల్వేయందున్న 58 వేల కార్మికులలో 42 వేల కార్మికు లీసమ్మెయందు జేరిరి. ప్రపంచమున నంతవరకు జరిగిన సమ్మెలందెచ్చటను గుమాస్తాలశాఖలందు నూటికి 50, 60 వంతులకంటె నెక్కువమంది సమ్మెలయందు జేరియుండలేదు బెంగాలు నాగపూర్ రైల్వేసమ్మెయందు గుమాస్తాలశాఖలలో నూటికి 90 వంతులు సమ్మెలోచేరిరి. సమ్మెవిజయమునకు పీఠము ఖర్చుకారాము. సమ్మెను ప్రకటించుటకుపూర్వము మానేజింగు డైరెక్టరు తానే కార్మికులను పనిలోనికి రావలసిన యుత్తరపు చేపెవని బెదిరించెను. కర్మాగారమును మాడునెలకాలము మాసివేసినను తమకెట్టితొందరయు గలగదని ఆత్మనిర్ధైర్యము. బెనిమిదపనిచేయువారును గుమాస్తాలనుగూడ కార్మికసంఘమువారి యుత్తరపుల ననుసరించి పని మానివేసెదరనిచెప్పగా నతడు విశ్వసింపలేదు. గత 10 వత్సరములలో భారతీయులందు గలిగిన ప్రబోధము నాతడు తెలిసికొనజాలకపోయెను. అనేక కోట్లరూపముగలిగిన ఆంగ్లబొగ్గుగల పనివాండ్రుసమ్మెయే భగ్గుమైనపుడు నిరుపేదలగు భారత కార్మికులసమ్మె నిలచునా అరి అతడుపలికెను భారతకార్మికులు ఎక్కువ సామ్రాజ్యకన్యభావము గల వారు కనుక సమ్మె విజయమగునని చెప్పితిని. సమ్మెఫలితములు నావాక్యముల యదర్థతను రుజువుజేసెను. కార్మికులలో కొందరికి పెద్ద పెద్ద యుద్యోగముల నొసగెదమని ఆశపెట్టి ముఖ్యులనుకొనివేయుటకు ప్రయత్నించి కాని ఆప్రయత్నము లేమాత్రము సఫలముగాలేదు. కార్మికులు దౌర్జన్యమునకు దిగెదరని యుత్సాహతాము తమ ఆజ్ఞాపకాలనుతో కార్మికుల పూర్తిగా ఆదించివేయవచ్చుననియు పీఠించిరి. కాని సమ్మె జరిగినంతకాలమును అధికారులెట్టి ఆగ్రహకారణముల గల్పించినను కార్మికు లించుకంతయైన దౌర్జన్యమునకు దిగలేదు. ఇక కార్మికసంఘ బలమును తమదౌర్జన్యమునుగాంచి రైల్వే ఏజెంటు కలకత్తానుండి కరగి పురమునకు వచ్చి, రాజీగోరుచు, కార్మికసంఘమువారికి జాబును వ్రాసినపిమ్మటగాని కార్మికులు సమ్మెను ముగించి, పనిలోనికి వెళ్లెరారు. రాజీఫలితముగా అనేకవిషయములందు అధికారులు కార్మికుల హక్కులను అంగీకరించిరి వారికష్టములతోలించుటకు ప్రయత్నించుటకు వాగ్దాన మొనర్చిరి. ఈవిషయమునకు కార్మికుల వికమత్యమేగాక ప్రజల సానుభూతిగూడ చాలవరకు తోడ్పడినది శాసనసభలందు భారతశాసనసభయందు వాస్తవప్రాయము కార్మికులసమ్మెకారణములను వారి కష్టములను బాగుగ వెల్లడించితిమి. సమ్మెసమయమున, రైల్వేఅధికారులపక్షము వహింపక తాబట్టిభావము వహించి మధ్యపరగజాల ప్రభుత్వమువారు సమ్మెవిజయమునకు చాలసహాయ మొనర్చిరి. వారధికారులపక్షము వహించి, సమ్మెదారులను వారి ఇండ్లనుండి వెళ్లగొట్టుటకు ఉత్తరపులు గావించియున్నచో చాలవిక్రమాలు తలపించి యుండెడివి. మొత్తముమీద నీ సమ్మెవలన నైతికముగను, ఆర్థికముగనుగూడ, కార్మికులకు చాల ప్రయోజనము కలిగెను. చిన్న యుద్యోగుల వేతనములు పెంచుటపడినది.

వికమత్యమే బలము

కార్మికులకు వికమత్యమే బలము. కార్మికులకు మతకులవివక్షత లేదు. కష్టములుములు కార్మికుల సంపర్కికి ఒకటి. కార్మికులకు విద్య, అధికారులపక్షమున ఎవ్వరు జేరరాదు. కార్మికసంఘములకు పోటీగా, మరియొకసంఘము నేర్పరచి కార్మికులను చీలదీయుటకు యజమానులు ప్రయత్నించుచుండురు. ప్రపంచమునందంతటను యజమానుల స్వభావమే అది. బెంగాలు నాగపూర్ రైల్వేయందుగూడ నిజుసే జేసిరి. కాని కార్మికసంఘమువారి ప్రచారమువలన యజమానులచే నేర్పరపబడిన సంఘమునందలి సభ్యులందఱొక్కమాగుగా రాజీనామా నిచ్చి కార్మికసంఘమున జేరిరి. అంతటితో నా పోటీ సంఘ మంతరించెను. ఈ నగరమునగూడ యజమానుల లటలనే చేయవచ్చును. (ఇదివరకే ఏర్పరచిరి) కార్మికులు జాగ్రత్తపడవలెను. బ్రతివూలియు బోధించియు యజమానులచే నేర్పరపబడిన సంఘమునందలి కార్మికులందరినిమీ కార్మికసంఘమున చేర్చుటకు ప్రయత్నింపవలెను కార్మికులు కలసిపనిచేసినయెడల అనేకకార్యముల సాధింపవచ్చును.

గిరిగారు ముగించుచు జిసీవానుచు కార్మికసమస్యను చర్చకువచ్చినపుడు కార్మికులస్థితి నభివృద్ధిపరచుటకు తన స్వామైనపని యంతయు గావించెదనని వాగ్దాన మొనర్చెను.

అధ్యక్షుడును ఉపవాగ్దానములను పుష్కలములచే నలంకరింపబడిన పిదప కృతజ్ఞతా వందనములతో సభ ముగిసెను.

"హిందూదేశము విప్లవమునకు సిద్ధముగానున్నది"

బ్రిటీషు కార్మికసభ్యుడు బొంబాయిలో

నువన్యసిండుట

(ఫ్రీప్రెసు.)

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 25:- "హిందూదేశము విప్లవమునకు సిద్ధముగానున్నది"ని బ్రిటీషు కార్మికపక్ష సభ్యుడగు పి. స్ట్రాట్టుగారు విద్యార్థి సోవరబ్బందమువారి యాజమాన్యము క్రింద నువన్యసిండుచుచెప్పిరి. విప్లవములు సాంఘికములని రాజకీయములలేక జాతీయములని చెందువిగముగా నుండునని ఆయన చెప్పెను. రాజకీయసంబంధమైన విప్లవము వెనుకనున్నది గుప్తాదేశములోవచ్చిన విప్లవము ముఖ్యముగా సాంఘికసంబంధమైనది. బ్రిటీషు విప్లవము రాజకీయములకు సంబంధించినది. ప్రస్తుతము చీనాలో జరుగుచున్న పోరాటముగూడ అట్టిదే. బ్రిటీషు కాపిలలిస్టులు చీనాలో కస్సెనులను సంపాదించి తమ సామ్రాజ్యసంబంధమైన యుత్తుల నుపయోగించి జనసామాన్యమును తమ స్వలాభమునకు పయోగించుకొనుచు చీనాలోని కాపిలలిస్టుగూడ అట్లు ప్రయోగించుకొనకుండ వారికి నిరోధము కలిగించుటలోనే నీచీనావిప్లవము యుత్సన్నమైనది. భారతజాతీయోద్యమమునకు గూడ ఇట్టిదియేకారణము. సామ్రాజ్యసంబంధమైన పెట్టుబడిదారుల నిరంకుశత్వమును రూపుమాపుటకై ఉద్దేశింపబడిన ఆయుధము 1924 సంవత్సరమున ఒక్కడగు ముందుచైచి విదేశీయులయొక్క గాని స్వదేశీయులయొక్క గాని పెట్టుబడిదారుల నిరంకుశత్వమును పూర్తిగా రూపుమాపకము కట్టెను.

శాసనోల్లంఘనోద్యమ మప్పుడు బయలుదేర దీయబడి యుండినట్లుయిన సర్కారువారి పన్నులచేతను సాగు కారులయొక్క అప్పులచేతను క్రంగియున్న రైతు ఇద్దరిపైనను తిరుగబాటుచేసి యుండెడివాడు. కాని హిందూదేశమున నున్న పెట్టుబడి దారులలోని నాయకులు అందువలన తమస్థితికి భంగము వచ్చునని యెరుంగుదురు. అందువలన పరిస్థితులను తరచు మారుజేసిన బాణ్యోత్పత్తి ర్యాసమునుండి తప్పించుకొనిపోయిరి. ఆ విధముగా ఒక్క అవకాశముపోయినది, ఏలనన భారతజాతీయోద్యమము సర్వజనులకును సంబంధించినది గాక ఏకాదిమంది విద్యావంతులతో భాగ్యవంతులతో సంబంధించినదై యున్నది.

దౌర్జన్య రాహిత్యమైన శాసనోల్లంఘనమునకు దేశము సంసిద్ధముగాలేదని వాదించుట సరిగాదు. విప్లవమున గారక్తపాతమే కాక పోయినను కేవలము దౌర్జన్యరాహిత్యముగానే జరుగుననుట అసంభవము. సరియైన నాయకుడు త్వరలోనే బయలుదేరి ప్రపంచమెన్నడెరుగని మహావిప్లవము హిందూదేశమున జరుగనున్నదని స్పష్టముగా చెప్పిరి.

ఫలాహారాంతరము

కోర్టువారు తిరిగి సమావేశమైనపిమ్మట సభాపతిగారి క్రానుపరీక్ష మరల ప్రారంభింపబడెను. సాక్షి ఇట్లుచెప్పెను.

నేను డిసెంబరుమాసముందు నెల్లూరు వెళ్ళి తిరిగివచ్చితిని. డిసెంబరు 9 వ తేదీ రాత్రి ఢిల్లీ చేరి 17 వ తేదీవర కడటనే యుంటిని. దస్తూరి పరీక్షాధికారికి కాగితములుగల నీలుచేసినకవరును ఇచ్చితిని. దామ్యమెంట్ల నన్నిటని వారుచదువలేదు. సుమారు అరగంట లేకగంటసేపు ఈ కాగితములపై చూచిరి. అధికారిరాకపూర్వమే ఆఫీసువారి క్యాబ్జులు ఫోటోగ్రాఫులను తీసియుండిరి. అధికారితో నే నేమియు మాటాడలేదు. కాగితములను వారేచూచిరిగాని నేను చూడలేదు. వారితోసేపు 15 తేదీ ఒక్కమారుమాత్రమే వెళ్ళితిని. ఆదినమునే ఆఫీసులో కనబడినట్టిది. 9 తేదీవెళ్ళివారికొరకు ఫోటోషేయగ వారు 15 తేదీవచ్చెదరని చెప్పిరి. అందుచే అంతవరకువేచితిని. ఆఫీసులోపాడుగుమాస్తాకే కనబడినట్టిది. అధికారిదగ్గరనుంచి కాగితములను 17 తేదీ నేనే తీసుకొంటిని. 15 తేదీనుండి 17 తేదీలోపల అధికారివద్దకు నేనువెళ్ళలేదు. 17 తేదీ దామ్యమెంట్లను పరీక్షించునపుడు నేనుగూడ నుంటిని. కేసు విచారణలోనుండి కొంతకాలము కొద్దివాయిదా వేయబడియున్నందున పోస్టుద్వారాపంపిన త్వరగవచ్చుటకు నిబంధనని నేనే స్వయముగచెల్లించితిని. సూపరింటెండెంటుయొక్క ఉత్తరములోనే త్వరగచూచి పంపవలసినదని వ్రాయబడియుండెను నేనుమాత్రమేమియు మాటాడలేదు.

సుబ్బారావుదొడ్డిలోని స్రవారిగోడ కొకటి రెండురంధ్రములుమాత్రమేయుండెను. ఇల్లు ఉత్తరపువారికిగలది. తూర్పునను పశ్చిమదిక్కునను ఇంట్లగుంపు. పశ్చిమపుదిశనుంచి యిండ్లువరుసగలేవు. తూర్పుదిశయందున్న రెండిండ్లును మిదెయిండ్లుగావు. పెంకుటిండ్లు. నేనుఢిల్లీలోనుండగ తిరువళ్ళూరు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరును నేను చూచియుండలేదు. కమిషనరును చూచినచివరికి పి.వి.చంద్రమతిని ఒక్కసారిమాత్రమే పగకువాకసులో చూచితిని. ఆదినమే ఆమెను సూపరింటెండెంటువద్దకు తేసుకవెళ్ళితిని. అంతకుముందు ఆమెచూడలేదు. రెండవసారి చంద్రమతిని చూచినపుడు పదిపదునైదు దినములము వాజ్మూలమును తయారుజేయుటయంద్రునెను తోడ్పడలేదు. వాజ్మూలము తీసుకొని రావలసినదిగ సూపరింటెండెంటు చెప్పినందునఅయిటికివెళ్ళి వేచింటిని. అయిటిలో నాలుగైదు కాపురములుండెను. వారందఱు బ్రాహ్మణులు. గౌరవజీవములు. అపకీర్తిగల కుటుంబీకులుగాదు.

2 వ ముద్రయు మొదటసాక్షిగ కేర్పకొనబడెను. ఆరెట్టుకేయబడినపుడు కోర్టుకు సాక్షిగవచ్చుటకై రైలువేడ్డనులో నుండెను.

పల్లెకు ప్రాసెక్యూటరు ప్రశ్నకు సాక్షి ప్రత్యుత్తరమొసగుచు తిరువళ్ళీలో క్రిష్ణరావువద్ద ఈ కేసుకు సంబంధించిన పుస్తకములన్నిటిని జూపుమని గోరితిని గాని ఒకపుస్తకము మాత్రమే చూపెను. అంతకుముంచి లేవనెను, అని పల్లిగిరి.

1 వ ముద్రయ సుబ్బారావు

వాజ్మూలము

“ కూతురు పెండ్లిమనుము”

నవంబరు డిసెంబరు మాసములందు నెల్లూరు జిల్లాలో అనేకతావులకు నా 2 వ కూతురు వివాహము కొరకై వెళ్ళుచుంటిని. డిసెంబరు 10 వ తేదీ ఉదయము నెల్లూరులో నుండరామయ్యగారి అంగడినుంచి వెళ్ళుచుండగ వాకునన్ను పిలిచి 2 వ ముద్రయ భార్యయగు తన కూతురు కామమ్మ క్షేమమును గూర్చి అడిగెను. తన కూతురు కిష్టవాయువుచే బాధపడుచుండెనని జాబువచ్చినదని తెలుసగ నేనది నిజమే యంటిని. ఆ సందర్భములో వెంకట కృష్ణయ్యకు 2 వ ముద్రయికిగల న్యవహారములను గూర్చి అడుగగ ఆవిషయమై వివరములన్నియు తెలియనంటిని. డిసెంబరు మాసాదియందు వెంకటకృష్ణయ్య మదరాసులో ధర్మశాలయందుండెననియు 2-వ ముద్రయ వారిని విల్లివాకంలో తనయింటిలోనికి రానివ్వలేదనియు చెప్పితిని. ఏలనన అచ్చమయొక్కనగలు వెంకటకృష్ణయ్యకై కొనినట్లు చెప్పబడెను. సుందరరామయ్యగారియిల్లు ఇంటికి 100 గజములదూరములోనుండెను. నన్ను తనయింటికి రమ్మనికోరి నేనుచెప్పిన విషయములపై తనభార్యకు తెల్పెను. నాతో విల్లివాకంవచ్చి వీలైనచో తనకూతురును మందుఇచ్చించుటకై వెంటతెచ్చదనని ఆయనభార్య నాతోచెప్పెను. 2-వ

ముద్రయికిని వెంకటకృష్ణయ్యకును వ్యవహారములు ఒక్కచెట్టి రమ్మనిగూడ నేను నూచించితిని. సుందరామలో దశావతారమును చూచుటకుగూడ ఆమె కాంతించెను.

విల్లివాకం ప్రయాణము

నాటిమధ్యాహ్నము మే వెళ్ళుచుంటిని గావున నాతో రావచ్చునంటిని. ఆదినము నాపనిముగించుకొని మధ్యాహ్నము 12-30 గంటలకు సుందరరామయ్య ఇంటికివెళ్ళి సుబ్బామ్మరాజేశ్వరులను తీసికొని విల్లివాకం రాత్రి 7-30 గంటలకు చేరితిని. ప్రేమనునుండి నాయుంటికి పోవుటకు మధ్య 2 వ ముద్రయి యిల్లు ఉండెను. మేము వెళ్ళినపుడు ఆయిల్లు తాళమువేయబడియున్నందున మాయంటికి వచ్చెదనని ఆమె చెప్పెను. ఆరాత్రి మాయంటనే భుజించెను. భోజనమైనపిదప నాబావవరదని 2 వ ముద్రయి యింటిలో ఎవరైనాన్నారేమో చూచిరని పంపితిని. 2 వ ముద్రయి భార్య ఆతనితో తిరిగివచ్చి మాయంటియందే ఆరాత్రియంతయునుండెను. మరుసటిదినము సుబ్బామ్మ రాజేశ్వరి కామమ్మ మువ్వరు 2 వ ముద్రయి యింటికి వెళ్ళిరి. రాజేశ్వరి సుబ్బామ్మలకు మధ్యాహ్నము 11 గంటలకు తిరిగి మాయంటికి భోజనమునకై వచ్చిరి.

శనివారమురాత్రి వెంకటరమయ్య తనయింటికి వారిని భోజనమునకు ఆహ్వానించెను. రాజేశ్వరి ఒక్కతయే మాయంటిలో నాకూతురుతో భుజించి మాయంటిలోనే నిద్రించెను. సుబ్బామ్మ వెంకటరమయ్య ఇంటికివెళ్ళి భోజనముచేసి రాత్రి మాయంటికివచ్చి పరుండెను. సుబ్బామ్మ ఆదివారము ఉదయము న్యవహారముల చక్కచెట్టుటకై వెంకటకృష్ణయ్యవద్దకు వెళ్ళెదననెను. మేము అన్నము తినిన తరువాతవెళ్ళి సాయంత్రము రావచ్చునని నేను తెల్పితిని. కాని ఉదయమే వెంకట కృష్ణయ్యవద్దకు వెళ్ళి మధ్యాహ్నము ఇంటికివచ్చి సాయంకాలము దశావతార ప్రదర్శనమునకు తన అల్లుడతోగలిసి వెళ్ళిసోమనాగము నెల్లూరు వెళ్ళెదనని ఆమె చెప్పెను. ఆ సమయమందు వెంకట కృష్ణయ్య కచ్చారేశ్వర అగ్రహారమునుండెను. తనకువెంకట కృష్ణయ్య ఇంటికి దారి తెలియదనియు నేమనువద్ద విడిచిన తాను వెళ్ళగలననియు చెప్పెను. అందులన 7 వ తేదీ ఉదయము ఆమెను వెంట్రుంట్లమూర్తివడిచిపెట్టి నేను విల్లివాకం వచ్చి చేరి నాయుంటిలో నుంటిని.

తల్లికూతుండ్లు పట్టణమునుండి తిరిగినప్పుడు

12 గంటలకు సుబ్బామ్మ రాజేశ్వరులు తిరిగి మాయంటికి వచ్చిరి. వారు అసిహాయిసల్లు కన్పించిరి అక్కడికి వెళ్ళి ఎండలో తిరిగి వచ్చినందున అలసట జెందితిని చెప్పెను.

భోజనము చేయవలసినదని నేను కోరగ తాను భోంచేసి తినెయి విశ్రాంతినిాత్రమే కావలెనని పల్లెను.

వెంకటకృష్ణయ్య చంద్రమతులరాక

ఉదయము కామమ్మవచ్చి తనతల్లి విషయముడుగ పట్లముచెల్లెనని తెల్పిరి. సుబ్బామ్మ రాజేశ్వరులు మంచినీళ్ళుమాత్రము పుచ్చుకొని మాయంట నొక గదిలోపరుండిరి. 1-30 లేక 2 గంటలబండికి వెంకటకృష్ణయ్య, చంద్రమతి, ఆదివారాయణలు మాయంటికివచ్చిరి. కాని 2 వ ముద్రయి మాయంటి లోపలికి రాలేదు. 1,2 నిమిషములు వారితో మాట్లాడి వెళ్ళిపోయెను. వెంకటకృష్ణయ్య, చంద్రమతులు సుబ్బామ్మతో మాట్లాడుటకై సాయంత్రమువరకుండిరి. కాని సుబ్బామ్మ ఈవిషయమై వారితో మాట్లాడుట కిచ్చగింపలేదు. ఆదినము ప్రదర్శనమునకు వెళ్ళుటకు తగిన స్వాస్థ్యములేదని నాతోచెప్పెను. సాయంకాలము 6 గంటలకు 2 వ ముద్రయియింటిలో కొన్ని సామానులుగైకొని రమ్మని నాతోచెప్పిరి. కాని 2 వ ముద్రయియింటిలో ఎవరు లేనందున తిరిగివచ్చి మాయంటిలోనుంటిని. నాకూతురు సుబ్బామ్మ కూతురు మాయంటిలోనే భుజించిరి. వారిద్దరు పిదప ఆమెకొను చుండగ నేనును వెంకట కృష్ణయ్య, ఇరువురుభోజనముచేసితిమి. చంద్రమతితోను నాభార్యతోబాటు భోజనము చేయవలసినదిగ సుబ్బామ్మకు బ్రతిమిలాడితిమి. కాని ఆరాత్రి ఆమె భుజింప నివ్వపడలేదు. పిదప చంద్రమతి నాభార్య ఇరువురు భుజించిరి. చారుఅన్నము సుబ్బామ్మకు తినవలసినదిగ కోరితిమి. నాభార్య నంటపని చేయుచుండెను. చంద్రమతిని చారు అన్నము పెట్టవని కోరితిమి. నేను భుజించిన పిదప మాఆచారము ననుసరించి వెంకట కృష్ణయ్యకు తాంబూలము నిచ్చితిని. విల్లివాకము అనేకమార్లు వచ్చి విన్నగుజెందితిని చెప్పి 2 వ ముద్రయి వచ్చువరకు ఉండి సామాను తేవలసినదిగనన్ను కోరెను. మరల 2 వ ముద్రయి యింటికి వెళ్ళి అరగంటసేపు వేచియుండి 8-30 లేక 9 గంటలకు తిరిగి యింటికి వచ్చితిని. నేను తిరిగి వచ్చినపుడు వెంకటకృష్ణయ్య తన హృదయములో ఎడమవైపున నొప్పిగనుండెనని చెప్పెనుండెను నిలచి యుండలేనని చెప్పి చాపవైపరుండెను.

“డాక్టరుకై వెళ్ళుట”

రెండునిమిషములు వారిని చూడవలసినదిగ నా భార్యను చంద్రమతితోను చెప్పి డాక్టరుకొరకై వెళ్ళితిని. చంద్రమతి ఇందుకు అంగీకరించెను. వెంకట రమణయ్య ఇంటి ప్రక్కనే డాక్టరు కేవాలము ఉండగ వారిని పిలుచుకొనిరాదలంచితిని. డాక్టరు ఇంటిలో లేకుండెను. కొలదినిముసములలో డాక్టరును తీసుకొనివచ్చెదనని వెంకట రమణయ్య చెప్పెను.

వెంకట కృష్ణయ్య అంత్యదశ

నేను తిరిగి యింటికివచ్చునప్పటికి మరణావస్థ యందుండి స్వల్పకాలములో గతించెను. వారి బంధువులకు తంతి నివ్వననినదిగ నన్నుకోరగ రైలులేనందున వెరంబూరుకు వదలి వెళ్ళి కావనిలోవారి అన్నకుమారునకు తంతునిచ్చితిని. పోస్టుమాపురు నామిత్రుడైనందున తంతుపంపువరకు వారింట చేయుండి 12 బంటి గంటలలో పలికిరిగి ఇంటికిరాగ నా భార్య చంద్రమతియన్ను ఇల్లు పెద్దదైనందునను శవము ఇంట్లోఉన్నందున భయపడి సుబ్బామ్మ, రాజేశ్వరులు వెంకటరమణయ్యతో వెళ్ళరని” చెప్పిరి. సోమవారము ఉదయము లింగచెట్టి వీధిలోనున్న సుందరరాజును వెంట్రామును ఇద్దరివద్దకు విదైదు రూప్యములు వెంకటకృష్ణయ్య దహన సంస్కారములకై తేవలసినదిగ చంద్రమతి నాకు చెప్పెను. డై. యం. వి. ఏ. లోగూడ ఈ మరణవార్త చెప్పెనునెను. మద్రాసు కు వెళ్ళి వారిలో వెంకటరమణయ్య ఇంటికి వెళ్ళి దహనమునకై ప్రయత్నములు చేయవలసినదిగ కోరితిని. కలకత్తా మెయిలులో కేషయ్యకొరకై కొంతసేపు వేచియుండి పట్టణమువెళ్ళి గుడ్డు డబ్బు దీసికొని 12 గంటలకు తిరిగివచ్చితిని. రెండుగడ్డలకు బహుం రెండుదుప్పట్లు తెచ్చితిని చంద్రమతి అనగ గదిలో ఈరెండినిమాత్రమే చూచితినియు, ఇల్లంతయు వెతుకుటకు నాకేమిపనియును పోలేనని. ఇంకొందరురాగ జనులు గుంపుగావీయుచుబుత్తపై శవమును తీసుకవెళ్ళుటకై ప్రయత్నము లేమియు జరుగలేదు. 2 వ ముద్రయిని చంద్రమతి ప్రక్కకై నను రానీయకుండెను ఆదినము ఉత్సవమున్నందున దేవాలయధర్మకర్తలు శవమును తీసికొని వెళ్ళవలసినదిగ తొందరపెట్టుచున్నందున కొందరబ్రాహ్మణులను పిలిచితిని. కొంతకష్టముపై దహనసంస్కారము ముగిసెను. ఇంటికివచ్చినపిదప సుందరరామయ్యకు “నిభార్యను ఎప్పుడు వచ్చునదిని అడిగి ఒకటి రెండు దినములలో ఊరికి పంపెనని” ఉత్తరము వ్రాసి విల్లివాకం పోస్టాఫీసులో వేసినప్పుడుండగ వెంకటరమణయ్య కాన్పించి తాను మరియొక శ్మశానభూమికి వెళ్ళితినియు సుబ్బామ్మ ఆరాత్రి ఊరికి వెళ్ళవనియు చెప్పెను. వెంటనే నేను మరల “సుబ్బామ్మ ఆరాత్రికే రాగలదని కార్డువ్రాసితిని. విల్లివాకంలో తహాయికట్టినందున పిల్లల చేతికిచ్చి వెరంబూరుపంపెదనని వెంకటరమణయ్య చెప్పెను.

2-వ ముద్రయి తన ఆత్మగారిని నేను తెచ్చుటకైపడలేదు. అందుచే నాస్వంతబాధ్యతవైచే వారిని తెచ్చితినిని వ్రాసితిని.

2-వ ముద్రయికి ఆత్మభార్యకు కలహము గలదను మొదలగువిషయములను నేను సుందరరామయ్య, సుబ్బామ్మగారలతో చెప్పియుండలేదు.

కోర్టువారిప్రశ్నలకు సమాధానము

పిమ్మట కోర్టువారు ముద్రయిని కొన్నిప్రశ్నలు అడగగ ముద్రయి యిట్లు సమాధానము చెప్పెను.

కోర్టువారు:—డిసెంబరు 7 తేదీని చెంగల్రాయడేవర్ అనువానియొద్దకు వెళ్ళియుంటివా?—నేను వెళ్ళలేదు.

ప్రశ్న:—రెండవముద్రయితోగలిసి తాళిబొట్టు మొదలగు నన్నపులను కరిగించుటకై నీవు వెళ్ళినట్లు జెప్పినసాక్ష్యము అబద్ధమా?—జేను.

ప్ర:—నీదొడ్డిలోదొరకిన శవములనుగూర్చి నీమి జవాబు జెప్పెదవు?—22 తేదీనే ఈశవములు నాదొడ్డియందుండుట నేనెరింగితిని. అంతవరకు నేనేమియు ఎరుంగను, యమ్. వెంకట్రావుగారు, గోపాలరావు అనువారలును నెల్లూరుపోలీసు కాన్స్టేబిలు పేకుఇబ్రహీము అనునాతడును 20 తేదీరాత్రినుండి 22 తేదీవరకు నన్ను నేకవిధముల బాధించిరి. లఘుశంకకై నను నన్ను బయటికి వెళ్ళనీయలేదు. నాచేరినికాచిరి. (ముద్రయితనచేతి ప్రశ్నను కోర్టువారికిచూచించెను, నాకాహారముసంగలేదు. మళ్ళు సామిప్పియొక్క పాదములవద్ద పరుండవలసినదిగ నన్నుకోరిరి. ఇంకను వారుగావించిన పనులను విధించుటకు నాకవసానముగ నున్నది నన్ను ఈవిధముగ అంగీకరింపవలసినదని ముఖ్యముగ గోపాలరావు వెంకట్రావులు నిర్బంధించిరి

గుంటూరు మండల రయితలు సభ

29 తేదిన గుంటూరులో జరుగును

ముఖ్యవిషయములు చర్చింపబడును

రాజమహేంద్రవరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

త్యాగరాయచరిత్ర

ఈనెల 22-వ తేదీన శుక్రవారం సాయంత్రము గంట 6-30 లకు హిందూసమాజభవనములో బరంపురం వాస్తవ్యులగు మ||రా||రా||శ్రీ పశుమర్తి కృష్ణమూర్తిగారు త్యాగరాయ చరిత్రను హరికథారూపముగా భక్తిరసమొప్పనట్లు చెప్పిరి. పురజనులు అనేకులువచ్చి ఈకథను శ్రీకృష్ణమూర్తిగారు చెప్పగా విని ఆనందించిరి. కృష్ణమూర్తి పంతులుగారు గొప్పపండితులు. విమర్శనాశక్తిగలవారు. వారు సంగీతమునుగురించు సాహిత్యమునుగురించు ఈరెండుకళలకును గల సంబంధమును గురించియు శుభోదకముగాచెప్పిరి. త్యాగరాజుపూర్వము మన దేశములో కవిత్వము సంగీతముకూడ హేయమైన విషయములను వర్ణించుటకే ఉపయోగింపబడెననియు, బహుభాషాతాజా తర్వాత త్యాగరాజు తిరిగి ఈకళలను భక్తిరసముతో మేళవించి తాను ధన్యతచెంది, ఇతరులను ధన్యులుగా చేయగలెననియు జెప్పిరి. సంగీతవిద్యను నేర్వదలచినవారు బాపట్లద్వారా ఆవిద్యను నేర్వకొనవలసిన అవసర మికమిడలేదనియు త్యాగరాజ కీర్తనలతోనే ప్రారంభించి వానితోడనే ముగింపవచ్చుననియు జెప్పిరి. పశుమర్తి కృష్ణమూర్తిగారి హరికథ నిజముగా భక్తిరసప్రధానము, నీతిదాయకము. దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు కృష్ణమూర్తిగారిచే రచియింపబడిన త్యాగరాజ చరిత్రలు అద్భుతముయమన్నారని విని శ్రోతలు ఆనందించిరి.

హిందువుల ఆధ్యాత్మికవిద్య

రాజమహేంద్రవర దివ్యజ్ఞాన సమాజపక్షమున హిందూసమాజ మందిరములో ఆసనరాల రామారావుపంతులుగారు (బి. ఏ. బి. ల్.) హిందువుల ఆధ్యాత్మిక విద్యను గురించి నిన్న సాయంత్రము గం 6-20 లకు ఉపన్యసించిరి. మా సివిల్ సర్దుమగరగు పి. ఆర్. కామతుగా రధ్యతవహించిరి.

వీరేశలింగోన్నత పాఠశాల—పాఠ విద్యార్థి

సంఘము

నిన్నటిదినము వీరేశలింగోన్నత పాఠశాల పాఠవిద్యార్థి సంఘముయొక్క వార్షికోత్సవము మ||రా||రా||శ్రీ దిగవిల్లి వెంకట శివరావు, బి. ఏ. బి. ఎల్. ఆధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. ఉదయము ఆరున్నర గంటలకు పాఠవిద్యార్థులందరకు అల్ప హారవిందోసంగబడెను. తరువాత పాఠశాలలో పాఠ విద్యార్థి సంఘపు కార్యచరణ సభ జరిగెను. రాబోవు సంవత్సరమునకు కార్యవిధానము తన్నుకొనబడిరి.

సాయంత్రము గం 5 లకు పాఠశాలావరణలో బహిరంగ సభ దిగవిల్లి వెంకట శివరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. పాఠశాలలోను జవాబు జెప్పుచు పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయుత జయంతి గంగన్నగారు పాఠశాల ప్రస్తుతస్థితిని గురించియు హితకారిణి సమాజమునుగురించియు వీరేశలింగస్మారక-దిహ్నమును గురించియు పాఠవిద్యార్థులు పాఠశాలకు చేయగల్గిన సహాయమును గురించియు విపులముగా నుపన్యసించిరి.

ఈ పాఠశాలకొక ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము గలదు. ఈ పాఠశాలను పరిపాలించు హితకారిణిసమాజములో ఎవ్వరైనను సభ్యులు గావచ్చును. హితకారిణి సమాజము వీరేశలింగము పంతులుగారి ఆస్తికంతకు బ్రష్టిలు. సమాజసభ్యులు నెల 1కి నాల్గు జూలు మాత్రమే చందానివ్వవలెను. కాని వారిహక్కులు ఎక్కువగా నున్నవి. వీరేశలింగోన్నత పాఠశాల విలంతు శరణాలయము పంతులు గ్రంథ ప్రచురణాధికారము అన్నియు ఈసమాజమునబోలిన మరియొక సంస్థమన దేశములో లేదనుటలో అతిశయోక్తిలేదు. పాఠ విద్యార్థులందరు ఈ సమాజములలో సభ్యులై పంతులుగారిచే స్థాపింపబడిన సంస్థల సరిగా పనిచేయునట్లు చూడవలసిన బాధ్యత వారిమీద నున్నది. ఈ పాఠశాలయొక్క ఆర్థికస్థితి ప్రస్తుతము బాగుగాలేదు. ఏ సంవత్సరమున కాసంవత్సరము పాఠశాల సరిగా నిర్వహింపబడునో నిర్వహింపబడదో యని భయముగా నున్నది. పరిపాలకు లెట్లో ఎప్పటి కప్పుడు కష్టముల నెదుర్కొనుచున్నారు. ఈ పాఠశాలను మంచి ఆర్థికస్థితిలోనికి దెచ్చు భారము కొంతవరకు పాఠవిద్యార్థుల మీద నున్నది.

ప్రస్తుతము మన దేశములోని పాఠశాలలో గరపబడు విద్య అసంతృప్తికరముగా నున్నదని అందరు ఒప్పుకొనుచున్నారు. నిజముగా ప్రతి తరగతిలోను తెలివైన విద్యార్థులకు ఏ విధమగు ప్రోత్సాహము ఇచ్చుటకు వీలులేకున్నది. నలుబది మంది విద్యార్థులు గల తరగతులలో ఉపాధ్యాయుడు ప్రతి విద్యార్థికి ప్రత్యేకముగా ఎక్కువకాలము వినియోగించుటకు వీలులేదు. పాఠవిద్యార్థులు ఈ సందర్భములో చేయగల్గిన నేప యెంతేని గలదు. పాఠవిద్యార్థులు ప్రతిదినము ఒక గంటకాలము తమ తీరికసమయములలో ఎవరో నలుగు రైదుగురు విద్యార్థులను తమతో నుంచుకొని వారికి ఏ విద్యయుండు, ఏకళయం దభివృద్ధిగలదో ఆచూ విద్యలయందు లేక ఆ కళయం దాయా విద్యార్థులకుగల యభివృద్ధికి ప్రోత్సాహము నిచ్చినచో ఆ విద్యార్థులు బాగుపడుదురు. అట్టివిద్య మనదేశములో చాల అవసరముగా నున్నది. ఇట్టినేప నిజమగు దేశసేవ. ఇందులకు పాఠవిద్యార్థులు విశేష శ్రమపడ నవసరములేదు.

వీరేశలింగం పంతులుగారి శిలా విగ్రహమునకు చందాలు విరాళములు ప్రోగుచేయుచున్నాము. ఆంధ్రదేశములో ఏ మహాపురుషుని శిలా విగ్రహములేదు. ఆంధ్రులలో నిస్సంశయముగా మహాయోగులగు వీరేశలింగం పంతులుగారికి శిలా విగ్రహము లేకపోవుట మనకే తలచంపు. ఈ ప్రయత్నమునకు పాఠవిద్యార్థులందరు లోడ్వడవలెను.

అధ్యక్షులు పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు గంగన్నగారి సామర్థ్యమును, ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును, గంభీరోద్దేశములను కొనినిూడి అట్టివారి యాజమాన్యముక్రింద పాఠశాల కట్టి కొరతయుండదని చెప్పుచు పాఠవిద్యార్థులందరు గంగన్నగారు చెప్పినట్లు చేయవలెనని హెచ్చరించిరి.

రాత్రి గం 9-30 లకు వీరేశలింగోన్నత పాఠశాల ప్రస్తుత విద్యార్థులును, పాఠవిద్యార్థులును కలసి పెరిడనుకవియొక్క "విహారో" అను నాటకమును (ఇంగ్లీషులో) ప్రశంసాస్వాముగా ప్రదర్శించిరి.

జెహసలం యుద్ధస్మారకచిహ్నము

ను మేనెల 7 తేదీన బ్రిటిషు సైనికుల స్మారకార్థమును మిత్రుండలి సైనికుల సార్వకర్తార్థమును ఫీల్డు మార్షలు ఆలంబీ ప్రభువు తెరచునట.

జీబ్రుజి నాకాయుద్ధవాల్మీకిత్వము గూడ 28 తేదీన జరిపిరి.

మీకోరిక మేరకు నగలను తయారుచేసి పంపెదము.

సవరం బంగారు, సీనువెండి, పువ్వురాగములు, కెంపులు, ఇతరములు నగరాలు చేర్చి తయారుచేయబడిన నగలలో యేది కావలసినను పంపెదము. హాజరులో లేనివి మీఆర్డరు మేరకు తయారుచేసి మీరు కోరు కాలమునకు పంపబడును.

ముఖ్య గమనింపు:— చీరలు పలురంగులలో గలవు. చాయకు పూచీనిచ్చెదము. కావలసినవారికి సరఫరా చేయబడును.

K. V. Raghavendriah & Bros., Proprietors

శ్రీ సత్యనారాయణ జ్యూవలరి హాల్,

నగలను తయారుచేయువారు, సీమకములముల వర్తకులు, అవెన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ. (2)

ప్ర:—వెంకట్రామన్ గారియింటా వెంకటకృష్ణయ్య పెట్టెలోనుంచి కాగితముల తీసుకొనివెళ్లితిమని సాక్ష్యము వింటివి. ఆవిషయ మేమిచెప్పెదవు?—ఆసాక్ష్య మంతయు అసత్యము.

ప్ర:—(నెల్లూరువెళ్లి ఆదినారాయణ కామమృలనుగూర్చి సుబ్బమ్మతోచెప్పి ఆమెను దోడ్కొనివచ్చినట్లు) నెంబియం పోలీసువారివద్దగిచ్చిన వాఙ్మూలమునకును నీవు జెప్పినదానికిని భేదముగలదు. ఏమిచెప్పెదవు?—(ముద్రయి వాఙ్మూలమును పరిక్షించి) కృష్ణరావు అట్లు వాఙ్మూలము నివ్వవలసినదిగ నన్ను నిర్బంధించెను. ఆదినమున 11 గంటలుమొదలు 7 గంటలవరకు పోలీసువారికస్తడిలో ప్రేక్షనలోనే యుంటిని.

ప్ర:—విషమమున్నదని చెప్పబడినసీసా నీయింటిచూరుమండి తీసియివ్వబడినదని సాక్ష్యముకలదు. ఆవిషయమేమి?—20-వ తేదీవరకు 28-వ తేదీనే నేను మాయింటికి తీసుకొనిరాబడితిని. ఆసీసావిషయమై నాకేమియు తెలియదు.

ప్ర:—బావిలోనుంచి దొరకినతాళము చెవి మిగతవస్తువులనుగూర్చి ఏమిచెప్పెదవు?—నెంబుథామనుమంటు సబ్ జైలునుండి నన్నుతీసుకొనివచ్చి బావివద్ద నిలువబెట్టిరి.

ప్ర:—కామమృ నెల్లూరు తీసుకవెళ్లినపెట్టెలో దొరకినదని చెప్పబడినకాగితము (ఎస్సీబిడ్ "హెచ్")ను ముద్రయికి చూపించి "ఈకాగితము నీవు వ్రాసినది కాదా? అని అడిగిరి—నా సంతకమునకును దీనికిని భేదముగలదు. దీనిలోనున్న సంతకము నాసంతకమువలె కన్నదుమన్నను నాదికాదు. నాసంతకము కావలయునన్న చేసేచూపెదను.

ప్ర:—ఆకాగితమును నీవు వ్రాసితివా?—నేను వ్రాయలేదు.

ప్ర:—24-వ తేదీ పోలీసువారు నిన్ను చెన్నపురికి తీసుకవెళ్లినపుడు వారికి "మెహతా కంపెనీ" చూపెట్టితివా?—నేను "మెహతా కంపెనీ" చూపెట్టలేదు. వారే నన్ను వేదాచల కెట్టివద్దకు గొనిపోయిరి.

ప్ర:—నగలు అమ్మినచోట్లను నీవు చూపితిమని చెప్పుచున్నారు. ఏమిచెప్పెదవు?—నేనేమియు ఎరుగను. నన్ను వారే ఆ అంగడికి తీసుకవెళ్లిరి. నాకేమియు తెలియదని అప్పుడే నిరాకరించితిని. "వెటడన్" కంపెనీకిని నన్ను గొంపోయిరి. కాని నేనేమియు ఎరుగనని చెప్పితిని. నన్ను "స్టవర్ బకారు" పోలీసుప్రేక్షకును తీసుకవెళ్లి అందుంచిరి.

ప్ర:—కడపటిసారి అడుగుచున్నాను. నీనొడ్డిలో కన్నడిన కేసులు విషయమై నీచేమైన చెప్పగలవా?—ఆశవములు నానొడ్డిలోని కెట్టువచ్చెనో నాకేమియు తెలియదు.

ప్ర:—అరటిచెట్లను నీవు ఆదినమునాటితివా?—ననంబరులోనే ఆచెట్లను నాటితిని. నాలుగైదు అడుగుల ఎత్తుపెరుగగనే వానిని పెరకి చైచితిని.

ముద్రయి యింకను ఇట్లుచెప్పెను. ఆదివారము మాయింట్లో కాకరకాయకూరవండిరని చందముచెప్పెను. దినంబరు మాసములో కాకరకాయకూర పిళ్లె 1కి రు. 0-8-0 లు 0-12-0 లవరకు అమ్ముచుండెను. రాత్రిల్లి మేమెప్పుడును కూరలువండము. అందులో కాకరకాయవంటి ఖరీదుగల కూరను అసలే చేయము. పెసరపచ్చడి, చింతపండు పచ్చడిని జేసితిమి.

"2 వ కూతురు పెండ్లి"

"నా రెండవ కూతురు పెండ్లికి ననంబరు మాసమునుంచి మునుము విచారించుట మొదలుపెట్టితిని. సబ్ మాజస్ట్రేటు వద్ద విచారణలోనుండ నారెండవకుమార్తెకు వివాహముచేసితిని." అనెను.

కెండు, మూడు ముద్రయిల వాఙ్మూలములు రేపుగ కొనెదనని జడ్జిగారు నేటికి విచారణ ముగించిరి.

ఆస్తుల మార్పుచట్టము

సిద్ధా, ఏప్రిల్ 23:— గౌ|| ఎస్. ఆర్. దాసు అధ్యక్షులగు న్యాయమూర్తి మిల్లాగారు (హిందూ) బి. ఎల్. మిత్రగారు (రెంగాలు అధ్యక్షులు జనరలు) రా|| ఎస్. ఎల్. నేనుగారు (సం. రా.) సభ్యులగునగల సంఘమున ఆస్తుల మార్పుచట్టమును విచారించుటకు నియమించిరి.

రిజర్వర్షాంకు, గోల్లపూండ్రుల్లిలు బాయింటుకమిటి సభలు మే 10 తేదీనుండి జూను 4వ తేదీవరకు హిందూయిలోను జూలైయు 18 నుండి 28 వరకు కలకత్తాలోను జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెనది. (అ. (పె.)

బెంగాలు శాసనసభకు ఎన్నిక

హక్కారాలో శ్రీనివాసయ్యంగారి ఉపన్యాసములు

పోలింగుదినమున కొట్టుకొనుట

కలకత్తా, ఏప్రిలు 28:— శ్రీనివాస అయ్యంగారు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు హక్కారాలో శాసనసభకు ఎన్నికను ప్రచారక సభయందు ప్రసంగించుచు కాంగ్రెసులో అన్నిపక్షములవారు వికమత్యముతో నుండవలెనని బోధజేసిరి.

“జేతబంధు దాసుగారు అందజేసిన నాయకత్వమును వంగరాష్ట్రము విడిచిపెట్టరాదు. నిరంకుశాధికారులను ఎదుర్కుట కన్నీ సాధనములు గలవో అన్నిటిని ఉపయోగించుటను ముఖ్యస్థానములన్నిటిని ఆక్రమించుకొని స్వాతంత్ర్యసమరము నకు తగినబలము చేకూర్చుకొనుటను శాసనసభలందు ప్రవేశింపవలసివచ్చెను. ప్రజలహక్కులను భంగముకలుగకుండ కాపలా కాయుటకు కాంగ్రెసువారు శాసనసభల చేరవలెను. ప్రజల సహాయము పూర్తిగా లేక పోవుట చేతనే కాంగ్రెసు గౌరవము తగ్గుచున్నది. అందుచే కాంగ్రెసుయెడల అందరికి ఒకేరీతి భక్తియుండవలెను. కాంగ్రెసు ననుసరించువారలలో భేదాభిప్రాయములుండరాదు. మంచికట్టుదిట్టములుగల సంస్థగనుండవలెను. ఇప్పటివలె అంతయు కాగితముపైను మాత్రమున చాలదు. వికమత్యము చేకూర్చుట కష్టపాద్యమే కావచ్చును. కాని నిరాశచేకదనుండ పనిచేయుట మనవిధి. క్రమశిక్షణయున్నచో ప్రస్తుత ఇబ్బందులన్నియు తొలగగలవు. పరిశుభ్రముగ పడతుల ననుసరింపవలెను.

స్వవిషయముకన్న స్వదేశవిషయమెక్కువ ప్రాముఖ్యతగలది. జేతబంధును బ్రతికియున్నచో మనమిగతయందండియుండదు. జేతబంధుదాసు నిజముగ గొప్పవాడే కాని అతని కన్న వంగమాత గొప్పది.

అనిజెప్పి కలకత్తా కార్యరేషను, సభ్యుల ఎన్నిక సం తృప్తికరముగ జరుగనందుకు విచారముచెలిపి, వికమత్యముతో నుండగోరి హక్కారా వై ఎలక్షనునందు ఒక అభ్యర్థిని విరమించి కాంగ్రెసునకు బలముచేకూర్చవలెనని గోరిరి.

రాజకీయ వత్ససంరంభములగుర్చి చెల్లించు యిది నూతన శకారంభమునకు ఉపోద్ఘాతమునందీదనిరి. మహమ్మదీయులు అందరు అనుకొనినంత జాతీయతా ప్రతిపాలుగుగారినియు బ్రెజువు హెనుగారు కోరినట్లు నీచముగ, లొంగి పోజాలనునియు అయ్యంగారు చెప్పిరి. (ప్రీప్రెసు)

పోలింగుదినమున కొట్టుకొనుట

కలకత్తా, ఏప్రిలు 28:— బెంగాలు శాసనసభకు హక్కారా సిపలు మహమ్మదీయతరనియోజక వర్గమునందు ఎన్నిక దావా తీర్పునకు కలిగిన వై ఎలక్షను పోలింగుదినమున నేను కొట్టుకొనుటతో అంతమయ్యెను. రిస్పాన్సివు పక్షపు అభ్యర్థి యగు చారుచంద్ర శింగుగారి మోటారు నడుపువారి తలపై లాటిచెబ్బుతగిలి తలపగిలెను. అతనికి సహాయము జేయ బోయినవాని చేతులతో కొట్టిరి. ఉత్తరభాగపు ఓటరు ఒకడు సింగుగారికి వోటుజేయబోవునకి అవకలి పక్షమువారు ఎగతాళిజేసిరి అంత ఉభయపక్షములవారు కొట్టుకొనిరి అందులో మోటారువానికి చెబ్బుతగిలెను. పోటీ తీవ్రముగనున్నది ఉభయపక్షములవారు ఎక్కువగ మోటారుకారుల తేచ్చిరి. వానిపై నుబానుబోనుగారు కారాగారములోనున్న పటములుగలవు. కాంగ్రెసుపక్షపు అభ్యర్థి యగు గెందనాదుగంగూలీ గారు గత ఎన్నికలో విజయమొందినను నామినేషనుసరిగలేదని ఎలక్షను కోర్టులో తీర్పుజెప్పబడినది 16000 ఓటరులలో 35 మంది ఓటుజేసిరి (ప్రీప్రెసు.)

కలకత్తా, ఏప్రిలు 28:— 4 వోటాలదగ్గరనుండుకొనినందులకు రమేశచంద్రగారికి రెండేండ్ల కఠినవరకము విధింపబడెను. ఆ. ప్రె

నోటీసు

నలం, షెవ్వపేటలోనున్న శ్రీనేనుగోపాల బసీను ఫ్యాక్టరీ స్వంతదారులగు మేము యిదివరకు మావద్ద ప్రావేలింగు ఏజన్సీగా పనిచేయుచుండినట్టి బెజవాడ ఎంపైరు ప్రెడింగు కంపెనీలోనున్న శ్రీయుత డి ఎస్. అవతారిముగారిని నేటి నుండియే సదరు ఏజన్సీనుండి రద్దుచేసితి మని యందుములముగా అందరికిని తెలియజేయుచున్నాము.

గెం. తిరుమలయ్య. 19-3-27.

శ్రీ శివాజీమహారాజు త్రిశతాబ్దోత్సవము

ఈ జాతీయమహోత్సవమును 1927 ఏప్రిలు 27-వ తేది నుండి మేనెల 3-వ తేది వఱకును భక్తిపూర్వకముగ నెఱవేర్చుచు

కార్యరేషను ఎన్నిక ఆక్షేపణ

మల్లికుగారి అర్జి

కలకత్తా, ఏప్రిలు 28:— మున్సిపలు వర్డుము ప్రకారము తగినంతమోద సభ్యులు లేనందున ఏప్రిలు 11 వ తేదీనా జరిగిన ఆల్లరుమును ఎన్నిక సక్రమమైనదికాదని అందుచే కార్యరేషను సభ్యులు వ్యూహారములన్నియు యీ అర్జి విచారించితిరు జెప్పవరకు నిలుపుజేయవలెననియు కోరుచు ఎ. ఎస్. మల్లికుగారు ఆల్లరుమును ఎన్నికయందు ఓడిపోయినవారు సానిక స్వపరిపాలనకాఖి మంత్రిగారికి అర్జి పెట్టుకొనిరి.

కార్యరేషనును ఎన్నకొనబడిన సభ్యులు గులాముజిలాను ఖానుగారు చనిపోవుచుండేను, మహమ్మదు సులేమానుగారు ఆరెస్టుచేయబడి జైలులోనున్నందున వారిపేరు లింకును గజిలులో ప్రకటింపబడుచుండుచేసేను ఆల్లరుమును ఎన్నిక సభ నోటీసు వారిరువురికి అందకబోవుచుండేను సభ్యులందరు లేనందున ఆల్లరుమును ఎన్నిక సక్రమముగలేదని అర్జియందు నూచిరి.

మల్లికుగారు ప్రధాన కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షిగూడ నొక లేఖవ్రాసిరి. ఎన్నిక న్యాయవిరుద్ధముగ నందుచుండే కార్యరేషనులో యేపనిగూడ జరుగరాదనియు ఆక్షేపణకు శిక్షాధ్యక్షుల ఎన్నికలు జరిగినను రద్దుచేయబడుననియు తన అర్జి విచారించబడుననియు నూతన కార్యరేషను సమావేశము జరుగరాదనియు నూచించిరి

కలకత్తా, కార్యరేషను మేయరు ఎన్నిక ఏప్రిలు 27 వ తేదీన జరుగుటకు నిశ్చయింపబడెను. (ప్రీప్రెస్)

మరణము

డేరాడూను, ఏప్రిలు 28:— అ. భా. గూర్ఖాలీన కార్యదరికుబేదారు భేరుబహుమారు క్షుత్రిగారు చనివారిరి.

బెంగాలులో తుపాను మరణములు

14 రు చనిపోయిరి. 40 మంది గాయపడిరి

నాకాలి, ఏప్రిలు 28:— ఈజిప్టులో మొన్నచచ్చిన గాలిదుమారము తుపానువలన చనిపోయినవారు 14రు. చెబ్బులతో గిలినవారు 40 మందియని వార్తలు చెల్లెయున్నవి ప్రభుత్వమువారు ఉపశమన ఖర్చులకుగాను రూ 750 వ్యవసాయ ఋణములకు రూ 10,000 ఖాయపరచిరి. వ్యవసాయదారులే యెక్కువ నష్టపోయిరి.

అడవిశాఖ విద్యార్థులు

సిమ్లా, ఏప్రిలు 28:— ఇండియను ఫారెస్టుసర్వీసునందు శిక్షణకుగాను విద్యార్థుల నెండుటకు డిల్లీలో 1927 జూలయి 18వ తేదీన పరీక్షజరుగును.

పలుక్కాలి సత్యాగ్రహము

డా. మూంజిగారు అధికారులతో ముచ్చటించుట

పలుక్కాలి, ఏప్రిలు 28:— డా|| మూంజిగారు, కే. సి నియోగిగారు తదితరులు నిన్న యిచ్చటికిరాగానే పురజనులు అత్యుత్సాహముతో స్వాగతమొసంగి సత్యాగ్రహ కార్యాలయమునకు ఉత్సాహముతో తీసుకొనిపోయిరి సత్యాగ్రహాధ్యక్షముగూర్చి డా|| మూంజి నియోగిగారు సబుడివిజనలు ఆశీసరుతో మాట్లాడిరి. ఉత్సాహముల నిషేధించుటకు కారణమయిన మసీదును, హిందూ సత్యాగ్రహులు ఆరెస్టు అగుట నేడు జూచిరి.

డా|| మూంజిగారికి విద్యార్థులసంఘమువారు సన్మాన పత్రము నొసంగిరి. నేడు మూంజిగారికి మునిసిపాలిటీవారు, హిందూపురజనులు సన్మానపత్రము నొసంగిరి. (ప్రీప్రెసు)

విహారు గవర్నరు

పూరి, ఏప్రిలు 28:— ఒరిస్సారాష్ట్ర గవర్నరుగారు పూరిజయిలు హాస్పిటలు కలరాహాస్పిటలు కలకంలో రెవెన్యూ కాలేజీ వైద్యపాఠశాల ఎంజనీరింగు స్కూలు లోనిరి.

మరీచి సంహిత.

వేదోక్తమైన వైదిక మతావలంబకు లందఱును శ్రీ తిరుపతి కొండమీద వేంచేసియుండు సర్వవ్యాపియైన శ్రీ వేంకటాచలవతి స్వామి సన్నిధానమున బహుకాలముగా జరుగు నేదోక్తార్చనల గుఱించి సంపూర్ణముగా తెలిసికొనుటయందు దానర్తులరే గదా! ప్రాచీనకాలమున మరీచి మహాముని తమవైఖానస శాస్త్రగ్రంథములలో నొక భాగమున వివరించిన రీతిగనే యీ దేవాలయము కట్టబడి పూజ జరుపబడుచున్నది. మరీచి సంహితలో నానంద సంహితయను నా గ్రంథమునందలి “విమానార్చన కల్పము”ను భాగము శ్రీ తిరుమయి తిరుపతి దేవస్థానము విచారణకర్తలవారిచే దేవనాగరలిపియందు పెద్ద అక్షరములతో ముద్రింపించబడి మానసియనంచితగా ప్రకటింపబడియున్నది. ఆ గ్రంథమునందలి సామాన్యవిషయము లోపాటు విశేషాంశము లేలియన:—

- 1. శ్రీ విష్ణుమూర్తిని యర్చించుటయే మోక్షసాధన మనునది.
2. వైఖానసాగమప్రోక్త అర్చన వేదమంత్రములతోనే జరుగుచున్నది.
3. దేవాలయ ప్రతిష్ఠ, అందు దేవతల ప్రతిష్ఠలు, అర్చనావిధానములు విపులముగా యిందు కనబడును.
4. మరియు నియ్యది అర్చనకును యోగాభ్యాసమునకును సంబంధమును కనుపఱచుచు భగవదనుగ్రహమును సంపాదించుటకు కావలసిన ముఖ్యమైన భక్తి ధ్యాన పద్ధతులను విశదపఱచుట. ఈ గ్రంథమును గుఱించి శ్రీ పెరుంబూదూరు సివాసులైన పండిత విద్వాన్ బాలధన్వి వెంకటాచార్యులవారి క్రిందివిధమున వ్రాయుచున్నారు.

నిన్నటిదినమున తపాలు ద్వారా తాము దయతో సంపిన మరీచి సంహిత పుస్తకమును నేను పుచ్చుకొంటిని. పదరు పుస్తకమును, అందలి విషయములను కని పరమానందభరితుడ నైతిని. ఇయ్యది దేవాలయములకొక మహాపకారిణి. మరుటప్పాకు నాకింకొక కాపిని దయచేసి పంపకోరెదను.

ఈ పుస్తకము కావలసినవారు తిరుపతి దేవస్థానం హుజూరు ఆఫీసు రికార్డు కీషరు వారి వద్ద నేరులో రు 2-12-0కు గాని లేక పోస్టేజీ సహా రు 3-6-0లు మణియార్డురు చేసికొనిగాని తెప్పించుకొనవచ్చును.

శ్రీ మహాంతు ప్రయాగదాసుజీవారు విచారణకర్త.

మదరాసు వార్తలు

రాకపోకలు. — డి. ఏ. డి. ఎల్. ఎన్. గారు గవర్నమెంటు పనులపై చికిత్సలను ద్వారానే తీరదలచుచున్నారని చెప్పిరి.

మేజరు మనీగారు గతరాత్రి ఉదకమండలము వెళ్లిరి. ఆర్. యస్. శర్మగారు గతరాత్రి తిరువాలూరు వెళ్లిరి.

లోకలుబోధలకు నామినేషనులు లేవు

తాలూకా బోధలకు జిల్లా బోధలకు నామినేషనులు చేయవలసినది ప్రధానమంత్రిగారి గౌరవముగల సుబ్బరాయుడుగారు ఆలోచించుచున్నారని తెలియుచున్నది. నిమ్మకల్లు వారసులను మహమ్మదీయుల మాత్రము ఎన్నికలద్వారా తమ ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుట సాధ్యపడదని భయపడుచున్నారు. వారికి మాత్రము పట్టణాలకు నామినేషను చేయవలయును. ఈనాడు లన్నియు త్వరలో రానున్న చిత్తుపరగల్గుములో చంద్రవరచతురు.

జలాపాత విప్లవము - చెన్నరాజధానిలో

విప్లవము. — కనడా దేశములకు హావర్డు గారు జలాపాత విప్లవము కౌన్సిల్ ప్రవీణులు - చెన్నరాజధానిలో జలాపాత విప్లవము కౌన్సిల్ తమగారు చేయుటకు గల సాధనసౌకర్యములను విచారించుటకై పరిశోధకులుగా వీరు నియమింపబడినారు. వీరు ఆగస్టు 26 లో నివసించుచున్నది. గవర్నమెంటువారు తమరు చేసిన కార్యక్రమప్రకారానికి సమసిరించి హావర్డుగారు ఈరాజధానిలో పరిశోధనలను గావించెదరు.

మోటారు బస్సులకు ఘాటైన మందు

మోటారు బస్సులకు పట్ట పగ్గములకుండా వద్రాసు నగరములో తిరుగుచున్న కలుగుచున్న ఘోరమరణములు నిత్యకృత్యములైనవి. ఇట్టి ప్రమాదములకు లగుకుండుటకై ఏర్పాట్లు చేయవలసినది గవర్నమెంటువారు ఆలోచించుచున్నారని తెలియుచున్నది. మోటారు బస్సులకు పట్ట పగ్గములకుండా వద్రాసు నగరములో తిరుగుచున్న కలుగుచున్న ఘోరమరణములు నిత్యకృత్యములైనవి. ఇట్టి ప్రమాదములకు లగుకుండుటకై ఏర్పాట్లు చేయవలసినది గవర్నమెంటువారు ఆలోచించుచున్నారని తెలియుచున్నది. మోటారు బస్సులకు పట్ట పగ్గములకుండా వద్రాసు నగరములో తిరుగుచున్న కలుగుచున్న ఘోరమరణములు నిత్యకృత్యములైనవి. ఇట్టి ప్రమాదములకు లగుకుండుటకై ఏర్పాట్లు చేయవలసినది గవర్నమెంటువారు ఆలోచించుచున్నారని తెలియుచున్నది.

ఈత కేసిన, లోతు అందక ఘాత మొందుట

నిన్న సాయంత్రము ముగ్గురు పడుచువిద్యార్థులు హైకోర్టుకు ఎదురుగానున్న సముద్రములోదిగి యాదబోయిరి. వారిలో ఇద్దరికి లోతు అందక నీటునుగిరి. మూడవవాడు వారిని రక్షించుటకై ప్రయత్నించెనుగాని అలల తాగుడులకు తాళలేకపోయెను. మృతిచెందిన బాలురకవము లింకను కన్పించలేదు ఒక బాలుడు 13 సం॥ కు వాడు బాట్టిటవునులోని నయనప్పనువీధిలోని వెంకటాద్రిపతి ఆయ్యగారి మహర్షివలె రెండవవీధి వాడెవ్వరో ఎరు పడదు.

శివాజీ జయంతి ప్రారంభము

గోల్డె హోల్ లో ఈ నెల 27 తేదీ బుధవారము సాయంత్రం 5-30 గంటలకు బహిరంగసభ జరుగును. శివాజీపటము ప్రతిష్ఠాపనము. భజన జరుగను. హిందీ కీర్తనలు జాతీయ గీతములు పాడబడును.

శివరాత్రి

శివరాత్రి. — రామచంద్రరావు గారవ్యక్తత విహితురు. ఉపన్యాసకులు. — సి. యస్. రంగయ్యగారు, యస్. చక్రవర్తిగారు, యస్. ముత్యయ్యమొదలయ్యారు. ఏ రంగస్థాయి అయ్యంగారు, బక్షిరు అహమ్మదు సయ్యదుగారు, కే. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, ఏ. శివరామమూసనగారు, గౌ. వి. రామరామగారు, జే. ఏ. వింజోగారు, పండిత హరిహరశర్మగారు ప్రసంగించెదరు.

మరణము కోరినవాడు మరల బ్రతుకుట

నిన్న మహాశూన్యమునందుండియారై లుమార్గమున చెట్టుపై నువ్వు కైలాసాటపారవంద నిలిచియుండెను. రైలుపై టైలమున్న నోకడు కైలుపట్టామీద కాళ్ళు చూచుకొనిపరుండెను రైలుబయలు దెరుటకు గంటకొట్టబడెను. రైలు ఇంకను కూతవేయలేదు. ఇంతలో నోక ప్రయాణికుడు బండిలోనుంచి నిర్నిమిత్తముగా తొంగిమాడుగా పట్టుబాటి కాళ్ళు రెండుకన్పించుండెను. వెంటనే బండిలోనుండి దుమికి రైలుఇంకొక తీరములో బయలుదేరుచుగా ముహూర్తమాత్రములో ఆమనిపై పట్టలనుండి బయటకె తొగి యాడ్చివేసెను.

ఆత్మహత్య చేసినా ప్రయత్నించినాడను కారాముచే

పోతేను రాతని ఆరెట్టుచేసిరి.

మౌనునివారణ చట్టమునకు సవరణ

జమీందారులకు స్వల్పవడ్డీకి ఋణములు

మౌనునివారణచట్టములో సీక్రిండిసవరణలను చేయవలసినదిగా మద్రాసు శాసనసభలో జనవరి 27 తేదీని తీర్మానింపబడినది. జమీందారులు, భూస్వాములు మౌనునివారణ చేయదలచిన పనులకు సౌకర్యము కలుగజేయుటకై యాసవరణలు ఉద్దేశింపబడినవి.

(1) 179 (ఏ) కెక్స్ ను యాక్రింది నిబంధన వమోదుచేయవలెను: — 21 (ఏ) కెక్స్ నుననుసరించి ప్రజాబాధనివారణోపకరణమునకై వీధులకు కూలిపనులను ఏజమీందారైనను, భూస్వామియైనను కల్పింపదలచినయెడల అట్టిపనులను కొనసాగించుటకు కావలసిన ధనమును ఋణముగా యిప్పించవలసినదని సవరణ జమీందారుగాని, భూస్వామిగాని దరఖాస్తుచేసి కొనేయెడల కల్పరు యిప్పించవచ్చును.

(2) 180 (ఏ) కెక్స్ ను చివరి యావాక్యము తేర్చవలెను. "179 (ఏ) కెక్స్ నులో చేరిన ఋణములను యిచ్చేయెడల లోకలుబోధలవారికి యివ్వబడు ఋణముల వడ్డీరేటు చొప్పుననే ప్రాప్తమయ్యుటకు యివ్వవలెను. సవరణ ఋణములకు 15 వాయిదాలకు తక్కువకాని వాయిదాలలో రాబట్టవలెను."

వైతిర్యానములోని సలహాననుసరించి ఏభూస్వామిగాని, జమీందారుగాని తమ సాధారణ పయములందు అదేపనికి తీసికొను గ్రాంటు మొత్తముమీద విధింపబడు వడ్డీరేటుకన్న తక్కువ వడ్డీరేటు మౌమోపకరణకార్య ఋణములకు విధింపబడును. మౌనునివారణమునకు సర్కారువ్యోగగర్భులతోబాటు లోపాయికారీలుగా జమీందారులూడా తమ యెన్నేటులో పనులచేయుటకుగాన ప్రోత్సాహమొసంగుటకై ఈసలహాలు అంగీకరింపబడినవి.

ఈసవరణలను చట్టములో జేర్చించుటకు కావలసిన ఉత్తరువులను బారీచేయవలసినదిగా రెవిన్యూబోర్డువారిని కోరడమైనది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము

ఈతీర్మానము పారబాటుగానున్నను ప్రచురించిన రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘ ఎజెండాలో వ్రాయవలసినాము. గాన సభ్యులెల్లరు యాతీర్మానముకూడా రాష్ట్రసభలో చర్చకువచ్చునది. గ్రహింపవలయును.

తీర్మానము

అనెల్లోలో కాంగ్రెసువాదులు ఆర్థికవిలును త్రోసివేయుటకు ప్రయత్నములు పలుకుచుట కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు విరుద్ధము గానవారిచర్యను యాసభవారు గర్హింపించుచు వారిచర్యకు తీసికొనవలసినది అభిలభితరత కాంగ్రెసు సంఘమువారికి శిఫార్సుచేయుచున్నాడు.

ఉ. మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య

కా. నాగేశ్వరరావు

కార్యదర్శి.

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

ఈనెల 25 తేదీని తాడేపల్లిగూడెంలో సమావేశమై గావించిన తీర్మానములు.

అభ్యుదయ: — శ్రీయుత గజపల్లి రామచంద్రరావు పంతులుగారు.

కార్యదర్శులు: — శ్రీయుతులు దండు నారాయణరాజుగారు, నిడదవోలు వెంకట్రావుగారు, పోడూరి పేర్రాజుగారు.

వైచారిని ఏకగ్రీవముగా ఏన్నుకోవడమైనది.

3. కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులను రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనవలెనని.

3. లాండురెవిన్యూ బిల్లునుగూర్చి ఆలోచించి తగుఅందో శన జరుపుటకు 11 సభ్యులతోమాడిన యొక ఉపసంఘములకు నియమించిరి.

4. తాలూకాసంఘపు లెక్కలను ఆడిటుచేయుటకు కార్యదర్శి శ్రీయుత నిడదవోలు వెంకట్రావుగారిని నియమించడమైనది.

(వ్యక్తియవిలేఖరి)

ప్రధానమంత్రిగారు

చెన్నరాజధాని విద్యాభివృద్ధి (మా ప్రత్యేకవిలేఖరి వద్దనుండి)

ఈనెల 24 తేదీని కోయంబుత్తూరు జిల్లా ఎడ్యుకేషను మహాసభ కోయంబుత్తూరు నెయింటు మైకేలు హైస్కూలు లో జరిగినది. ప్రధానామాత్యులగు గౌ. గౌ. పి. సుబ్బరాయ నుగారవ్యక్తతనహించిరి. అనేక తాలూకాలనుండి సుమారు వెయ్యి ఉపాధ్యాయులు వచ్చిరి.

అహ్వనసంఘాధ్యక్షులగు సి. యం. రామచంద్ర శెట్టి గారు జిల్లా ఎడ్యుకేషనుల కౌన్సిలునకు ఎర్రించుచట్టములోని లోపములను పేర్కొనిరి. టీనరు, మేనేజరు వేతనముగల యుపాధ్యాయులకును తగినంతప్రాతినిధ్య ముండవలసినది చెప్పిరి.

గళూరు సాహెబుగారు అను ఎలిమెంటరీ స్కూలు హెడ్మాస్టరుగారు అరవములో నోక స్వాగతప్రముఖమంత్రి గారికొరకై సభలో చదివి సవర్చించిరి.

గౌ. మంత్రిగారు అప్రయత్నముగా తమకుతోచినవిషయముల జొప్పించుచు నిట్లుపన్నసించిరి.

రాజ్యాంగపరిపాలనకు ప్రజలలోని ప్రాథమికవిద్యయే పునాదిరాయి. గత 6 సం॥ రములనుండియు జిల్లా ఎడ్యుకేషనులు కౌన్సిలుయొక్క వ్యవహారములను జాగ్రత్తగా పరిశీలించుచుంటినిగాని నిరుత్సాహకరముగానున్నది ప్రాథమిక విద్యాకాళా పరిపాలనయందు ద్వంద్వప్రభుత్వ మేర్పడుటయెడల లకు కారణమని తోచుచున్నది. సర్కారు గ్రాంటులను స్వీకరించు వాతకాలను ఆయా స్థానిక పరిపాలన సంఘములకును పరస్పర సంఘర్షణముల సర్దుబాటుచేయుట చాలాకష్టముగానున్నది. కనుక యీ ఎడ్యుకేషనులు ఆప్తు సవరణలన్ని యిచ్చుచులు తగవచ్చును.

పంజాబు రాష్ట్రము లోను మా మారు వెయ్యి ప్రదేశములకుంటే ఎక్కువప్రదేశములలో నిర్బంధించిత ప్రారంభవిద్య అములులో నుంచబడినది. అక్కడ ఏవిధముగా ఆవరణలో నుంచబడినదో విచారించి మన రాజధానిలోని పరిస్థితి కనుగుణముగా నెట్లు ఆచరించవలెనో తెలిసికొనివచ్చుటకు ఒక ప్రత్యేక ఉద్యోగమును పంజాబునకు పంపుచున్నాము మున్నందు వీలైనన్ని ప్రదేశములలో నిర్బంధ ప్రారంభవిద్య అములులో పెట్టబడును ఇప్పుడీ రాష్ట్రములోనున్న విద్యాపథతికి ఎవరినిన్ని నిందించవలసిన పనిలేదు.

ప్రారంభ విద్యకొరకై వసూలుచేయబడుచున్న నెన్ను

మొత్తము ఇదివరలోనున్న పాతకాలలను మరింత బాగుచేసి బుపరచుటకై వినియోగించవలెను. గాని కొత్తపాఠశాలల స్థాపనకై వినియోగించరాదు. ఇంకొకవిషయ ములోచింతపలసయి న్నది. జనసామాన్యమునకు ప్రారంభవిద్యను పరిపాలించేయలె నన్నయెడల నిర్బంధించుటయే నావరమసాధనము.

ఈదేశము చాలాపెద్దది. బహువాక్యప్రభుండము ఇట్టి దేశములోని జనులందరికిని ప్రారంభవిద్యయలనది జేయవలెనన్న మరికొంతపన్ను వసూలుచేయనక్కరలేకుండా సాధ్యమగునా? ఇంకొక యిబ్బందియేమనగా సుశీక్షితమైన యుపాధ్యాయులు తగినంతము ౧ డి లేరు. సుశీక్షిత పాధ్యా యంహిత పాఠశాలావశ్యకతలేదు. ఇక, యుపాధ్యాయుల జీతముల విషయమున్నది. ఎడ్యుకేషనుల చట్టము సవరింపబడుచో వీరికి తగిన జీతము లేర్పాటుచేయుటకు వీలుగను. కాని, వ్యర్థములో అనేక యిబ్బందులున్నవి. ఇందులో ముఖ్యమైన యిబ్బందియేమనగా, స్థానికస్వపరిపాలకసంఘములకు గల పరస్పర కలతలే వచ్చేసంవత్సరము ప్రారంభ విద్యవిషయమై నిజమైన యభివృద్ధికరసంస్కారములు చేయుటకు సాధ్యపడును. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములవారు చెల్లించవలసిన కష్టములు తీసివేయబడుట వల్ల వెనుకటి మంత్రివర్గమునకున్న ఇప్పటిమంత్రివర్గము వారికి ప్రత్యేకకారముచేయుటకు ఎక్కువప్రయత్నముపాయము కలిగినది. కాబట్టి ఇప్పుడు చేకిక్రీన ద్రవ్యములో విద్యాకాలకై నుం త్రేలవశము చేయబడు మొత్తము అల్లరి చిల్లరగా ఖర్చుచేయబడక నిజమైన విద్యాభివృద్ధికై వినియోగింపబడును.

పిమ్మట గౌ. ప్రధాన మంత్రిగారు వట్టు ప్రదిర్శనను దిరములోనికి వెళ్లిరి. సభ జరుగుచున్నది.

మద్రాసు హైకోర్టు జడ్జిపదవులు

చెన్నపురి హైకోర్టుజడ్జిలో అయిదుగురుజడ్జిలు త్వరలో నెలవుదీసుకొన నుండుటచే వారిస్థానము లందెవ్వరిని నియమించెదరాయను విషయము ప్రస్తుతము చాలమంది దృష్టి నాకర్చియున్నది. ఇందు అయిదుపదవులకును, సి. వి. అనంత కృష్ణయ్యగారు, వెర్ మాకేటుగారు, జియూడ్వీగారు, రెయిలీగారు, డి. బి. సి. తిరువేంగడాచారిగారు నియమింప బడెదరిని అనుకొనుచున్నారు. వైచారిలో అనంతకృష్ణయ్యగారు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వస్థాయివాదిగ పనిచేయుచున్నారు. మాకేటు గారు హైకోర్టు స్థాయవాదులలోనొకరు. జియూడ్వీ రెయిలీ గార్లు జిల్లాజడ్జిలుగ పనిచేయుచున్నారు. తిరువేంగడాచారి గారు స్థాయికాజుకోర్టు ప్రధాన స్థాయమూర్తిగ పనిచేయుచున్నారు.

వెలువడినది!

త్వరపడుడు!!

వెలువడినది!!!

ప్రభవ సంవత్సరాది సంచిక

వెనుకటి సంచికలకంటె నెల్లవిధముల నుత్కృష్టమైనది.

సర్వాంగ సుందర మైక్రొత్త తీరు న నున్నది.

ఆంధ్రమహాజను లనుగ్రహించిన యమూల్యములగు వ్యాస రాజములతో బిప్పియున్నది. విషయవిభజనము గావించి గ్లేజాకాగితములపై ముద్దు లొలుకునట్లు ముద్రింపబడినది. మూడురంగులచిత్రములున్నవి. గౌహతి జాతీయసభకు సంబంధించినచిత్రములు, ఇతరాంధ్ర దేశసంఘములయు, మహాజనులయు, వ్యాసకర్తలయు చిత్రములును విచిత్రరీతిని వెలయుచున్నవి.

ఇందలి వ్యాసము లెల్లవిధముల నాంధ్రుల విజ్ఞానాభివృద్ధికి దోడుపడగలవు. క్రింద ప్రకటితమైన విషయానుక్రమణిక యీసంచిక విలువను చాటగలదు. ఆంధ్రమహాశయు లెల్లరు నీసంచికను స్వీకరించి దీనివలనిప్రయోజనమును బడయదగుదురు.

ఆంధ్రపత్రిక దినపత్రికకు సంవత్సర చందాదారులకు పోస్టేజితో సహా రు. 1-4-0, కు వారపత్రిక చందాదారులకు పోస్టేజితో సహా రు. 1-8-0, ఇతరులకు పోస్టేజితో సహా రు. 2-4-0 లకు నీసంచిక లభింపగలదు. కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రితములైనవి. వలసినవారు త్వరగా మాకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

వైధరలకు చందాదారులకు వి. పి. గా సంచికను సంపుకొనుచున్నాము. అక్కఱలేని చందాదారులు మాకు వెంటనే తెలుపగోరుచున్నాము. ఊరకుండి వి. పి. లను త్రిప్పగొట్టి మాకు వ్యయప్రయాసల గలిగింపకుండ మఱిమఱి ప్రార్థించుచున్నాము.

విషయానుక్రమణిక

విషయానుక్రమణిక, చిత్రానుక్రమణిక, చిత్రవివరణము, పంచాంగము, ప్రస్తావన, సమాలోచనము—శ్రీ వేంకటపార్వతీశ్వరకవులు (ప).

౧. రాజకీయము

౪౧-వ భారతజాతీయమహాసభ—గౌహతి, మొకవిలీయొక్క సిద్ధాంతములు—వి. బాపిరాజు గారు, విహారీవిహారము—జంధ్యాల శివన్న శాస్త్రిగారు (ప), చీనాస్వాతంత్ర్యసంరంభము—జయంతి వెంకటకీరీటిరావు గారు, అసహాయోద్యమ ప్రచారకుని యనుభవములు—ఇంద్రకంటి సుబ్రహ్మణ్యశర్మ గారు.

౨. సాంస్కృతికము

కావ్యజీవము—యస్. శ్రీకంఠశాస్త్రి గారు, ఆశాంతి—పెనుమర్తి వెంకటరత్నము గారు (ప), ప్రభవ—పెమ్మరాజు లక్ష్మీపతి గారు (ప), కవిప్రకృతి కాంత—పా. విజయరాఘవరావు గారు (ప), ప్రభవసంవత్సరము—కావ్యకళానిధి పిఠుపాటి చిదంబరశాస్త్రి గారు (ప), తెనుగుకైతల క్రొత్తతెమ్మలు—ఆంధ్ర శేషగిరి రావు గారు, ద్రాణినిర్వేదము—మండలేమల వేంకటశాస్త్రి గారు (ప), ఆంధ్రమునకు ఆదివిద్యాగౌరవగరిమెల్ల సోమన్న గారు, సుదామని పువ్వుచేప—బల్లారి కృష్ణప్ప గారు (ప), రేఫకారములు మైత్రం బొరయనా—విద్యాగౌరవ తాళ్లూరి రాఘవయ్య చౌదరిగారు, రామడు—అతిమానుషము—పల్లె పూర్ణప్రజ్ఞాచార్యులుగారు (ప).

౩. గ్రంథవిమర్శనము

మేఘసందేశము—దీపాల పిచ్చయ్యశాస్త్రి గారు, 'సేమనతారానలీ'—తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరిగారు (ప).

౪. నాటకము

ఉమాతపోవనము—విద్యాగౌరవ కట్టి సాంబమూర్తి శాస్త్రిగారు, భరతమాత—ఉప్పలూరి వేంకటరామరావు గారు (ప).

౫. కథ

ఉగాదికాసుకలు (౨)—పెట్టి లక్ష్మీవరసింహము గారు, గుహనియుక్తి—నెలగ పూడి దానయ్యచౌదరి గారు (ప), నరపతి—అడివి బాపిరాజు గారు, కైకపశ్చాత్తాపము—పిఠుపాటి నారాయణశాస్త్రి గారు (ప), నాగరం—సోమయాజుల వెంకట రామమూర్తి గారు, కాసుకవి—శతావధాని వేటూరి శివరామశాస్త్రి గారు, విబుధా లాపము—కల్లూరి వెంకటసుబ్రహ్మణ్యదీక్షితులు గారు (ప).

౬. చరిత్ర

దక్షిణాఫ్రికా సమస్య—సింగంపల్లి వెంకటాద్రిగారు, ముద్దిరాలు—గున్నేపల్లి మృత్యుంజయకవి గారు (ప), అనపాతనాయకుడు—శ్రీ శేషాద్రిమణి కవులు, సోల.

భ్యము—వడ్డమాడి వెంకటరత్నముగారు (ప), ప్రాచీన హిందూగ్రామ పరిపాలనము—మల్లంపల్లి సోమ శేఖరశర్మగారు, వివేకోపాసన—అనంతపంతుల రామలింగస్వామిగారు (ప), సిద్ధపురుషులు. శ్రీబ్రహ్మానందతీర్థస్వామి—అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు (ప), జోరంగజేబు పుత్రికాసంతానము—కామూరి వెంకటసుబ్బారావు గారు, విరహావధి—పొన్నలూరి సూర్యనారాయణశర్మగారు (ప).

౭. నాటకకళ

కావ్యానందము—శోకరసము—నటులు—కోలచల వేంకటస్వామిశర్మ గారు, వాయన ప్రశంస—క్రొత్తపల్లి మార్యరావుగారు (ప), నాటకాచితి—జనమంచి శేషాద్రిశర్మ గారు, ఎవ్వరు ధన్యులు—శ్రీమతి అయ్యదేవర బాలాత్రిపురసుందరమ్మ గారు (ప).

౮. జ్యోతిషము—ఖగోళవిజ్ఞానము

జ్యోతిషశాస్త్ర తత్వచరిత్ర—రాశిచక్రము—గర్భాంగ అస్పారావుగారు, గోపికా పరితాపము—కొమరవోలు నాగభూషణరావు గారు (ప), పురాణస్థగ్రహా కథాదర్శనము—కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యశాస్త్రి గారు, అక్షరశారదాప్రశంస—తాపీ ధర్మారావు గారు (ప), సూర్యుడు—దర్భా యజ్ఞేశ్వరసోమయాజిగారు, సత్యనారాయణస్తుతి—వడ్డాది సుబ్బారాయణుడు గారు (ప).

౯. వైద్యము

అయుర్వేదమునందలి చికిత్సాపద్ధతి—డాక్టరు వేటూరి శంకరశాస్త్రిగారు, కవి కుమారి—దుర్గమహంతి పోదరులు (ప).

౧౦. ప్రకీర్ణకము

వ్యాసము—వెంకటాచల వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు, యుస్తాబు—పూడి పెద్ది వెంకటరమణయ్య గారు (ప), నవీనత—నడకుదుటి వీరాజపంతులు గారు, జన్మ భూమి—సన్నిధానము సూర్యనారాయణశాస్త్రి గారు (ప), సాంఘికవాదము—పాల నంది జగన్నాథస్వామి గారు, ఈశ్వరప్రార్థన—మంగిపూడి వెంకటశర్మ గారు (ప), సోభాత్రయము—జనమంచి సీతారామస్వామిగారు, శ్రీకృష్ణారీదేవీ విద్యాలయ తృప్తీయ వార్షికోత్సవము—రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు (ప), దేవాలయప్రవేశము—నల్లూరి సూర్యనారాయణరావు గారు, శ్రీగాంధీనామము—ఏనుగు లక్ష్మీరాజు గారు (ప), రుచులు—అశ్వరమలు - బాలగంధు వీని కెట్లు వ్యక్తపడివి పోషింపనగును—నెల సింగు వీరాభిషేకయ్యగారు, శివాజీ—కామూరి వెంకటరామరావుగారు (ప), పత్రికా నిర్వహణము—కొదాలి శివరామకృష్ణారావు గారు, ఓరుగంటి పూర్ణప్రశం—దేవుల పల్లి వేంకటాచలపతిరావు గారు, (స) ఆత్మయసంవత్సర విశేషములు.

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

సమైక్య చట్టము

శ్రీకృష్ణ శాస్త్రి

ఇటీవల మునులోని గారును, ఇంగ్లండులో బాల్మినిగారును కూలీవారల సమైక్య జరుగకుండా నాటకపరచుటకు ప్రబల ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. ఇటీవల మునులోని గారికి అడ్డుకట్టవారు లేరుగావున, వారియిచ్చ నిరాటంకముగ కొనసాగగలదు. ఇంగ్లండులో నలు గాక, కార్మికపక్షమువారి చట్టమును తీవ్రముగ నెదిరింపనెంచిరి. ఇతరవరకు కన్సర్వేటివులకును, లేబరు పక్షమువారికిని జనించిన భేదములలో నింత తీవ్రభేద మెన్నడును గలుగలేదు. కార్మికుల సమైక్య నాటినండి యిప్పటివరకును యిరుపక్షములకును పొత్తుగడుర లేదు. ఈమారు, కన్సర్వేటివ్ పక్షమును అగ్ని పరీక్ష ఎదుర్కొనుచున్నది. లేబరు పక్షము వారిని బాత్తుగ తృణీకరించి, పార్లమెంటుసభలో గల సంఖ్యాబలముచే నిట్టి నిర్బంధ చట్టమును కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వమువారు కొనసాగించెదరా, లేక మరల ఎన్నికల జరిపి ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొందురా? ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొని యెడల, దేశమున బెరిగెడి యసంతృప్తికి మేరయుండదు. ఇంతటి దుష్టపు చట్టమును వార్లమెంటుసభలో నెన్నడును ప్రవేశపెట్ట లేదనియు, ఇయ్యది ద్వేషమును వెల్లిగక్కుచున్న దనియు, రాష్ట్రేమాక్ష నాల్గుగారు సూచించిరి. లేబరు పక్షమువారు మరల పరిపాలనకు రాగనే, ఇట్టి యవమాన కరమగు చట్టమును తొలగించెద రని, మాక్షనాల్గుగారు ప్రకటించిరి. ఒక వంక కన్సర్వేటివులును, వేరొక వంక లేబరుపక్షమువారును ఇంగ్లండునందు ప్రబలాందోళనము నలుపుచున్నారు. కరప్తములను ప్రచురించుచున్నారు. వీని నిమిత్తమై ప్రత్యేకముగ నొక పత్రికను లేబరు పక్షమువారును నెలకొల్పుచున్నారు. సమైక్యచట్టము పట్ల అసమ్మతి జూపుటకై దేశమందంతటను కార్మికులచే సమృద్ధిచెడదమని, సక్లత్ వాలాగారు ఉపన్యసించిరి.

ప్రభుత్వమువారు కొన్ని సవరణల సంగీకరించుటకు సంసిద్ధులుగనున్నారని మాత్రము చెలియుచున్నది. ప్రజలు తమ అసమ్మతిని బలముగ చెలుపుచో, ప్రభుత్వమువారు చట్టమును ఉపసంహరించు కొనవచ్చును. ముందేమి జరుగునో చూడవలయును. కొత్త సమైక్య చట్టము, సమైక్య శాసనవిరుద్ధమని చాటుచున్నది. ఇందుకు కొలది మినహాయింపులున్నను, ఆచరణలో వాని వలన ప్రయోజనముండదు. వ్యాపారమునకు సంబంధించిన యితర ప్రయోజనమున్నను, ప్రభుత్వము వారినిగాని ప్రజలనుగాని ఇబ్బందిచెట్టునని దోచినను సమైక్య అక్రమముని మొదటిక్లాజు చెలుపుచున్నది.

ఎట్టి సమైక్యయినను, పరిశ్రమల యజమానులనే గాక, యితరులకు గూడ కొంతవర కిబ్బంది గలిగించునట నిస్సంశయము. బాగ్మనివారలు సమైక్య గట్టుచో, గనుల యజమానులేగాక, కొంతవరకు ప్రజలును ప్రభుత్వమువారునుగూడ యిబ్బందిపడుదురు. రైల్వే కార్మికుల సమైక్యము యిటులనే పరిణమించును. ఇతర విధముల సమైక్యమును యిట్టి ఫలితమునకు కారణమగును. కావున, సమైక్య లన్నియు అక్రమములే యగును. యజమానులకు కార్మికులను నిర్బంధించుటకు వీలున్నను, నిర్ధనులగు కార్మికులు తమ యిచ్చను నెరవేర్చుకొనుటకు ఎట్టి సాధన మికమిదనుండజాలదు. ఒకపనిచేయు కార్మికు లింకొకపని జేయు వారికి సహాయము జేయ వీలుండదు. కార్మికుల బలమస్తమించును. ఆ కారణముచే, కార్మికపక్షమువారు మొదటి క్లాజు మిగుల యపాయకరమని భావించుచున్నారు. కార్మికసంఘమువారు తమ సభ్యుల నందరును ఏకవిధముగ మెలగునటుల కట్టుదిట్టముల జేయ వీలులేకుండ, రెండవక్లాజు ఏర్పాటు జేయచున్నది. కార్మికుల నికమిద నొక శిక్షణకు లోబడజేయ వలనుపడదు. కార్మికసంఘమునకు విరుద్ధముగ మెలగువారిని ఏ విధముగను నిరోధింప గూడదని, మూడవక్లాజు చెలుపుచున్నది. పికెటింగు నేరమగుచున్నది. మరియొక వింత ఏమనిన, కార్మికసంఘనిధినుండి, రాజకీయ నిధిని విడిగ నుంచవలయును. కార్మికులు రాజకీయనిధికి డబ్బిచ్చుటకు వ్రాతమూలముగ సంగీకరింపవలయునని, నాల్గవక్లాజు చెలుపుచున్నది. కార్మికపక్షపు రాజకీయ ప్రాబల్యము సంతరింపజేయుట కిది యుద్దేశింపబడినది. చట్టములో జూపబడిన సందర్భములలో, రాజకీయనిధికి డబ్బిచ్చుటకు కార్మికులు సామాన్యముగ సంగీకరింపరు. సివిలు సర్విసు సభ్యులు ఏ రాజకీయ పక్షముతో సంబంధము గలిగియుండగూడదని అయిదవక్లాజు చెలుపుచున్నది. వీ రొకసంఘముగ నేర్పడుచో, ఇతరసంఘములతో నెట్టి సంబంధము కలిగించుకొనగూడదు. కార్మిక సంఘనిధిని ఇతర ప్రయోజనముల నిమిత్త ముపయోగింపకుండ, ఇకాజక్షన్లు ఉత్తరువు గోరుటకు అట్టర్నీ జనరలుకు గాని, ఇతర ప్రజలకుగాని అధికారము గలదని, ఏడవక్లాజు చెలుపుచున్నది. చట్టమునందు కార్మికుల కింతవరకు గల హక్కులన్నియు దొలగింపబడెను. ఇట్టి చట్టమును కార్మికపక్షమువారు రూరక శాసనము గానిత్తురా? కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వమువారు చట్టము నుపసంహరించుకొనిన దప్పు, ఇంగ్లండు నందు తీవ్రాందోళనము సాగుట నిశ్చయము. అట్టి తరి, రాబోవు పార్లమెంటరీ ఎన్నికలు అనుకొనిన దానికన్న త్వరితముగనే జరుగవచ్చును.

విద్య : ద్వంద్వ పరిపాలనము

ప్రారంభవిద్యను స్థానికసంఘము లొకవంకను, ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సిల్లు ఇంకొకవంకను నిర్వహించుచున్నవి. డబ్బు స్థానికసంఘముల వారిది. అధికారము ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సిలువారిది. ఇట్టి ద్వంద్వపరిపాలనముక్రింద విద్య యభివృద్ధి గాంచకుండుట వింతగాదు. ద్వంద్వపరిపాలనమువలన చాలనష్టము గలుగుచున్నదని, ప్రధానమంత్రిగారు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యగారు కోయంబత్తూరులో నుపన్యసించుచు

యొప్పుకొనిరి. జిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సిలుల పని, చాలా ఆశాభంగకరముగ నున్నదని, మంత్రిగారు స్పష్టపరచుటచే, ప్రస్తుత విధానము నెంత త్వరలో మార్చిన సంత శ్రేయస్కరము. చట్టపు మార్పు త్వరలో జరుగనున్నది. స్థానికసంఘములకును, ఎయిడెడ్ పాఠశాలలకును మధ్యగల సంఘర్షణము కొత్త చట్టమునందు తొలగింపబడునని మంత్రిగారు చెలుపుచున్నారు. వీరి కోర్కె ఎంత వరకు నెఱవేరునో చూడవలయును. పంజాబునందు నిర్బంధవిద్యను పలుతావులలో ప్రవేశపెట్టిరట. అక్కడి ఏర్పాటును జూచివచ్చుటకు ప్రభుత్వోద్యోగి నొకరిని పంజాబుకు పంపుచున్నారు. ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల టీచరుల జీతములను గూడ వృద్ధిజేయుటకు వీలగునని మంత్రిగారు నమ్ముచున్నారు. రాష్ట్రకప్పము లిప్పుడు దొలగిపోవుటచే, విద్యాభివృద్ధికి తగు ధనము లభించునని మంత్రిగారు నమ్ముచున్నారు. కాని ఈ ధనమును ప్రభుత్వమువారు రెటుల వినియోగింపదలచిరో, ప్రజలకు చెలుపకుండుట కోచనియము. కొత్తపాఠశాలలను నెలకొల్పుటకు గాక, ఇదివరకున్న బడులను బలపరచుటకు సామ్యు ఖర్చుపెట్టవలెనని, మంత్రిగారు కోరుచున్నారు. కాని విద్యావిధానమునందెట్టి మార్పుల గలిగింపవలయునో, విద్యాధులకుపయోగించెడి విద్య ఎట్టిదో ప్రభుత్వమువారు నిరూపించినగాని ప్రయోజనముండదు. ప్రస్తుత విద్యావిధానము లోపభూయిష్టమని, ఎల్ల రంగీకరించెడి విషయమే.

ఆర్థికసమస్య

వ్యవసాయ విచారణసంఘ ఫలిత మెటులుండునో యని భారతీయు లెదురుజూచుచున్నటులు. సింహప్రభువుగారు అబ్జర్వరు పత్రికావ్రతనిధికి చెలిపిరి. సింహప్రభువుబోలు వారెట్టియాశతో నున్నను జనసామాన్య మీ సంఘమువారి సిఫార్సుల కొర కెదురుజూచుచున్నారని నమ్మజాలము. ఏలన, ఈ సంఘమువారు సలిపిన విచారణ క్షణ సంతోషితమయినది. నూతన వ్యవసాయపద్ధతులను గూర్చి మాత్రమే వీరు విచారించిరి. ఇనుపనాగళ్ల విషయమై వీరు కావించెడి సిఫార్సులు రయితులకు లాభించునని దోచదు. భూమి పైగల పన్నుల భారమును తొలగించుట యవసరము. సెటిల్మెంటుల బరువులను తొలగింపవలయును. ఆ విషయమయి ఈ సంఘమువారు ఎట్టి యభిప్రాయము నొసగరు. వ్యవసాయసంఘము వారెటుల నిర్ణయించినను, ప్రజలీ యార్థిక సమస్య పరిష్కారమునకై పాటుబడవలయును. ఎట్టి సాధనల వలంబించినను, స్వపరిపాలనము లభించినగాని రయితుల కష్టములు దీరజాలవు. స్వపరిపాలనము లభించులోపల, గాంధీమహాత్ముని యుపదేశముల ననుసరించి జనసామాన్యపు ఆర్థికసీథిని కొంతవరకయినను చక్కబరచుట యవసరము. గాంధీ మహాత్ముని రాటపు సాధనమును గూర్చి ముచ్చటించుచు, ప్రజల ఆర్థిక దుస్థితి నేతీరున నయినను ఉపశమింప జేయుట ముఖ్యమని, సింహప్రభువు పలికెను. చట్టము లెంతమంచివి యయినను, పరిపాలన మెంత బాగున్నను, ఆర్థిక ప్రశ్నను పరిష్కరింపనిది ప్రయోజనముండదని, సింహప్రభువుగారు జెప్పిన విషయమునందు సత్యములేకజోలేదు. ఈవిషయమై

ఎల్లరును పక్షభేదములతో నిమిత్తములేక, పాటు బడుట యవసరము.

ఆయుధ నిర్ణయము

ఆయుధనిర్ణయ సమావేశము, సంవత్సరాంత మువరకు నిలిచిపోయినది. ఈసమావేశము, రాబోవు పెద్దసభకు సూచనల గావించుటకై జనీవాలో గూడెను. కాని ప్రిలిమినరీ సభలోనే, ఒకరు ఉత్తరపు కొనకును యింకొకరు దక్షిణపు కొనకును వ్యవహారమును లాగిరి. భూపై న్యములను తగ్గింపవలెనని, బ్రిటీషువారు కోరగ తగ్గింప వీలులేదని ప్రాన్సు మున్నగు దేశము లాక్షేపించెను. నౌకల సంఖ్యను తగ్గింపవలెనని ప్రాన్సు గోరగ ఇంగ్లండు మున్నగుదేశములు ఆక్షేపించెను. ఈ తీరున తీవ్రమగు భేదాభిప్రాయములు వివిధ జాతులమధ్య నుదయించెను. ప్రతిజాతియు తమలా భముబట్టియే ప్రపంచసమస్య నాలోచించెను గాని, సర్వజన శ్రేయముబట్టిగాదు. స్వార్థమే ప్రధాన లక్ష్యముగ నుండునంతవరకు, జాతుల మధ్య అంగీకారము గుదురజాలదు. అట్టహాసములతో ప్రారంభమయిన జనీవాసభ, తుదకు నిరుపయోగమయ్యెను. భేదములు దాటరాని వగుటచే సభ నిలిచిపోయెను. నానారాష్ట్రసంఘ యాజమాన్యముక్రింద జరిగిన సభ నిష్ఫలమయినను, ఇంకను మరియొకసభ కలదు. జపాను, ఇంగ్లండు, అమెరికాలు గలిసి నౌకా నిర్ణయము విషయమై జనీవాలో మరియొక సభను జరుపనున్నది. ఇది సయితము ప్రపంచ శాంతి రక్షణ కనుకూలించునని సమ్మజాలము. ఇతర ముఖ్యజాతులను వదలి, వీరు మువ్వరును సభ చేయుటవలన నెట్టి ప్రయోజన ముండదు. ఒడంబడిక లొకవేళ గుదిరినను, ప్రపంచశాంతి గుదురునా? నాపింగుటను సమావేశపు ఫలిత మేమయినది? ఇతర ఒడంబడికల గతి ఏమయ్యెను? వివిధజాతుల హృదయము మారినగాని, అభివృద్ధి కవకాశము గలుగదు.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికాభారతీయ సమన్వయమరల విషయ రూపము దాల్చుచున్నది. హిందూదేశ ప్రతినిధులకును, దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధులకును మధ్య జరిగిన ఒడంబడికకు, క్రొత్తచట్టము భిన్నముగ నున్నదని, బ్రిటీషు ఇండియాసంఘమువారు చెలుపుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికాభారతీయులను దేశమునుండి తరిమివైచుటకు క్రొత్తచట్టమవకాశమిచ్చుచున్నదట. ఈచట్టము అమలులోకి వచ్చుచో, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల స్థితి వెనుకటికన్నను అభ్యాన్నము గావచ్చునని బ్రిటీషు ఇండియా సంఘమువారు చెలుపుచున్నారు. వీరి భయము నిరాధారము గాదనుటకు, ఆంధ్రానుగూర్చిన తంతివార్తను బట్టి గ్రహింపవచ్చును. చట్టములను తయారు చేయుటలో లోపము జరిగెనని ఆంధ్రానుగూరంగీకరించుచున్నారు. అయినను ఆంధ్రానుగూరు నిరాశజెందక, అనుకూలమగు ఏర్పాటు జరుగు నిమిత్తమై మరికొంతకాలము దక్షిణాఫ్రికాలో నుండుటకు నిశ్చయించిరి. ఇటీవల, దక్షిణాఫ్రికా తెల్లవారు జరిపిన ప్రతికూలాం దోళన తీవ్రతకు ప్రభుత్వమువారు లొంగియుండవచ్చును. అందుచే, ఇల్లలుకగనే పడుగ యయ్యెనని తలంపవీలు లేదు. దక్షిణాఫ్రికా విషయమున మరింత జాగరూకతతో ప్రవర్తించవలయును. ఇం

డియా ప్రభుత్వమువారి విషయమై శ్రద్ధవహించి, ఒడంబడికకునుచిత్తుచట్టమునకునువ్యత్యాసమెటుల గలిగెనో వెంటనే కనుగొనవలయును. లేనియెడల, ఇదివరకు జరిగిన కష్టమంతయు వృధయగును. ఒడంబడికయే పలువురకు అసంతృప్తికరముగ గనుపించెను. ఏలన, పాశ్చాత్యజీవిత ప్రమాణముల ననుసరించి భారతీయులు నివసించుట అసంభవమని తోచెను. ఇట్టి స్థితిలో ఒడంబడికను చట్టములో నింకను సంకుచితపరచుచో, ఉన్నగోడు గూడ చెడునని భయపడుటలో ఆశ్చర్య మేమి గలదు?

బూటకసంఘము

నానారాష్ట్రసంఘము వట్టిబూటక సంఘముని, అక్కడి చర్యలను స్వయముగ జూచివచ్చిన, మాడరన్ రిచ్యూ పత్రికాధిపులగు, రామానంద చటర్జి గారు స్పష్టముగ చెలుపుచున్నారు. నానారాష్ట్ర సంఘ వ్యవహారములను స్వయముగ పరిశీలించుటకు చటర్జిగారిని, యీసంఘమువారు ఆహ్వానించి యుండిరి. వారి యభిప్రాయమే యిటుండ, ఇతరులెటుల భావించురో చెలువ నక్కరలేదు. నానారాష్ట్ర సంఘసభ్యులలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు యూరపియనులే. యూరపియను డేమలాభములను రక్షించుటయే వీరియద్దేశ్యము. నానారాష్ట్ర సంఘమున పనిజేసెడి సిబ్బందిలో, బ్రిటీషువారు అధిక సంఖ్యాకులు. హిందూదేశ ప్రతినిధు లత్యల్ప సంఖ్యాకులు. ఈసంఘమువారు ఏదేవు ఆంతరంగిక వ్యవహారములలో జోక్యము దీసికొనరు గావున, హిందూదేశమున కీ సంఘముద్వారా స్వాతంత్ర్య సిద్ధి గలుగుట అసంభవమని, ఛటర్జిగారి తలంపు. మాండేటుల పేరుతో, యీసంఘమునందలి పెద్ద జాతులవారు తమ ప్రాబల్యమును వృద్ధిజేసి కొనుచున్నారు. ఎట్టిలాభము బడయని హిందూదేశము, ఖర్చులను మాత్రము భరింపవలసివచ్చుచున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘము ప్రపంచ శాంతికి తోడ్పడుటలేదు. బలహీన జాతుల స్వాతంత్ర్యమున కా పాడుటలేదు. చీనా దుస్థితిని నివారించుటకీ సంఘము పనికి రాకబోయెను. నానారాష్ట్రసంఘమువలన పరాధీనజాతుల పారతంత్ర్యము మరింత బలపడినది. నానారాష్ట్రసంఘపు నిరుపయోగముగూర్చి ఇదివర కేమయిన సందియమున్న యెడల, ఛటర్జిగారి వృత్తాంతమువలన అయ్యది పూర్తిగ దొలగ గలదు.

ఇంకొకమారు అసమ్మతి

సివిలు సర్విసు ఉద్యోగిని గవర్నరుగ నియమించినందులకు, లీడరుపత్రిక మరియొక మారు అసమ్మతి జూపుచున్నది. ఇట్టి అసమ్మతుల నెన్ని మారులు చెలిపినను ప్రయోజనముండదు. ఇంతియగాక, సివిలు సర్విసు గవర్నరులును, తదితర గవర్నరులునుగూడ ఒక్క విధముననే మెలగుట చూచినపుడు, ఎవ్వరిపదవి నధిష్ఠించినను నొక్కటి గనే తోచుచున్నది. ప్రస్తుతపరిపాలనా విధానమును వీరు కొనసాగింపక తప్పదు. మితవాదులు యిట్టి స్వల్పవరముల కొరకై తమశక్తినంతను వినియోగింపక, సత్వరస్వరాజ్య సంపాదనకై వినియోగించిన మేలుగనుండును. మడ్డిమెనుగారు ఎక్కుడు సామ్యులని కొందరంగీకరించినను, సర్ ఛార్లెసు ఇన్సుగారిని గూర్చి అనుకూలాభిప్రాయము వ్యా

పింపలేదు. ఆంగ్లోహైందవ పత్రికలు మాత్రము సంతసించుచున్నవి. ఇన్సుగారు బలవంతులనియు అనవసరపు ఆందోళనమునకు లొంగువారు గారనియు, లేనిపోని సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టుటకు సమ్మతించరనియు, రంగూను టైముపత్రిక చెలిపి సంతసించుచున్నది. బర్మాలో, నిర్బంధ విధానము బాగుగ కొనసాగునని యూహించవచ్చును. మడ్డిమెనుగారు మర్యాదస్థులైనను, ప్రజాశయములకు తోడ్పడబోరని, లీడరుపత్రిక స్పష్టముగ చెలుపుచున్నది. ఇందుకు మడ్డిమెను కమిటీ నివేదికయే నిదర్శనము. బర్మేశాహెడ్డు ప్రభువు గారి ద్వారా వరముల నాశించుచున్నవారికి, గలుగుచున్న ఫలమిదియే.

కఱవుచట్టము : జమిందారులు

కఱవును నివారించు నిమిత్తము, జమిందారులును భూస్వాములును ఏ పనినయినను చేయవలసివచ్చుచో, వారు కోరిన యెడల కలెక్టరుగారు ఋణమిప్పించవలయునను ఏర్పాటును కఱవు చట్టములో పొందుపరపవలయునని, గత మదరాసు శాసనసభలో నొక తీర్మానము గావించబడెను. ఆతీర్మానమును తా మంగీకరించినటుల ప్రభుత్వము వారిపుడు ప్రకటించుచున్నారు. ప్రభుత్వము వారును, జమిందారులును, ఇతర భూస్వాములును గలిసి కఱవును నివారించుట కిరువలన ఎక్కుడు అవకాశము గలుగునని, వా రూహించుచున్నారు. తామ నివారణకై ఎట్టి సహాయము చేకూరినను మేలే గనుక, ఈ ఏర్పాటు అనుకూలముగ పరిణమించునని నమ్మెదము.

సంతోషవార్త

తమ మనీదుల మీదగ హిందువుల మత సంబంధముగు యూరేగింపులను ఎల్లవేళలను బోనిచ్చుటకు, పాబ్నా మహమ్మదీయు లంగీకరించిరనియు, ప్రార్థనసమయమందు మాత్రము ఇతర యూరేగింపులను తీసికొని పోకుండుటకు హిందువు లంగీకరించిరనియు, హిందూనాయకులును మహమ్మదీయ నాయకులును రాజీనామా పత్రముపై సంతకము జేసిరనియు, నేటివార్తలు చెలుపుచున్నవి. ఇది మిగుల సంతోషవార్త. ఇటులనే, ఇతర ప్రదేశములందును ఇరుసంఘములవారికిని సఖ్యము గుడురుట దుస్థరముగాదు. ఐకమత్యావసరమును, వీరు గ్రహించుచో, అనుకూలమగు ఏర్పాటులు వానియంతట యవియే జరుగగలవు.

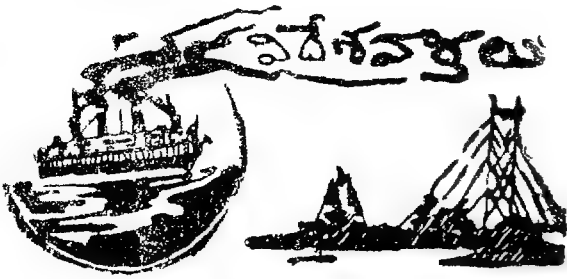
దొంగ గంగలోదూకి తప్పించుకొన

యత్నించుట

కలకత్తా, ఏప్రిలు 23:—పహారీ య ను నా తడు పిరంపురమునం దొకయింట కన్నము వేయుచుండగా యజమాని లేచి తరిమెను. ఆతడు గంగలో మాకగా యజమానియు దూకి పోరాడి పట్టుకొని పోలీసువారి కప్పగించిరి. (ప్రీప్రెసు.)

పూనా, ఏప్రిలు 25:—మహారాష్ట్ర దేహపరిశ్రమాభివృద్ధి మహాసభ మే 20, 21, 22 తేదీలందు పూనాలో జరుగును. బకోడా సర్దారు ముజందారు అధ్యక్షత వహించును. (ప్రీప్రెసు.)

కలకత్తా, ఏప్రిలు 28:—కలరా టికాలువేయటను ప్రారంభించుటకు ముందు ప్రభుత్వము ప్రచారముచేయుచున్నది. (ప్రీప్రెసు.)

చీనాకు మరికొన్ని సేనలు

సంపదలచుకొనలేదు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఏప్రిల్ 25:—మరికొన్ని సేనలు చీనాకుబం పబడునని యిప్పు వదంతులు నిజము గావరి ప్రభుత్వమువారు చెలుపుచున్నారు. చీనాలోనున్న బ్రిటిషురక్షక సైన్యమును ఎంతమాత్రము హెచ్చించుటకు ఆలోచనయే లేదనుచున్నారు. బ్రిటిషు ప్రజలకును వారిసామ్రాజ్యము ప్రమాదము లేకుండ రక్షణ ము నిచ్చుటయే బ్రిటిషువారి సంకల్పము. ఆరక్షణమును కలుగ జేసిరి ప్రస్తుత సైనిక బలము అత్యవసరపరిస్థితులలోనేను ఎదు రొప్పునుటకు చాలును.

వియంగుకే మేకుగారి విషయమై ఆశాకరముగనే జెప్పు కొనుచున్నారని చెబియుచున్నది. కాని వారు ఏ అధికారము క్రింద ప్రవర్తించుచున్నారో కనుగొనవలసి యున్నదను చున్నారు.

వ్యవసాయపు కమిషను

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఏప్రిల్ 25:—వ్యవసాయపుకమిషను లండ నులో మే నెల రెండవ తేదీనుండి పనిచేయుటకు ప్రారంభించు ను జూను ఆరవ తేదీనుండి పబ్లికు వ్యాపారము ప్రారంభమగును. రెండునెలలు సాక్ష్యమునుదీసికొనుటతో సరిపోవును. కమిషను రులు ఈజిప్టు యూరపుఖండమునకు బంపబడవచ్చును, విచారణనిమిత్తము.

జపానుబ్యాంకులు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

టోక్యో, ఏప్రిల్ 25:—బ్యాంకులు మరల పనిచేయు టకు ప్రారంభించినవి. ధరావతులు అనగా ప్రజలు తమ సామ్రాజ్య మరల బ్యాంకులలో దాచుకొనుచున్నారు. మే మొదటి తేదీనుండి ఆరునెలలుపాటు ప్రతిపండును నూటికి 15 చొప్పున తగ్గించుటకు జపాను ప్రతిపడుకు సంఘమువారు నిశ్చయించు కొనిరి. తేపు ఈ తీర్మానమును సాధారణ సభలో బెట్టెదరు.

ఇండియాకు ఇంగ్లాండుకు తిన్నగ ఒక టేపయనము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఏప్రిల్ 25:—ఇక మూడునెలలలో ఇంగ్లాండు నుండి ఇండియా వైమానిక పయనమును తిన్నగ ప్రారంభించెద రనుకొనున్నారు. ముందు క్రాచీవరకు వైమానిక నావికులు పోయి చాలినంత కలపయున్నదనితోచిన ముందుకుబోయెదరు.

దక్షిణఆఫ్రికా బడంబడిక

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

కేప్టౌను, ఏప్రిల్ 25:—యూనియను అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టబడిన క్రొత్తబిల్లు విషయమునుగూర్చియు, దక్షిణ ఆఫ్రికా బడంబడికనుగూర్చియు కొన్ని సంగతులను తెలిపికొని సంబోధనలను బాపుకొనుటకు డాక్టరు మాలక్ బోడెజ్ గారిని దక్షిణఆఫ్రికా భారతకాంగ్రెస్ రాయబారులు బోయిజూడెరి. డాక్టరు మాలక్ గారు బోడెజ్ గారు తృప్తికరమగు ప్రత్యుత్తర నులించిరి. తేపు తిరిగిపోయెదరు. వీరివెంటజరిగిన ఆంగ్లాండ్ గారు క్రొత్త శాసనములు దక్షిణ ఆఫ్రికా సార్ల మొట్టమొదట ఆమోదించబడవలసి అనుటనే గూడెదరు.

వంగరాష్ట్ర జీవితము

పాశ్చాత్యపద్ధతి ఫలితము
(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఏప్రిల్ 15:—ఆ దెవకృపచే భారతీయుల భాగ్యవశమున విశాలహృదయములును ఓరిమి గల్గినట్టియు, పటి మ పట్టుదలగల బ్రిటిషు ప్రజలు బ్రహ్మాండమును భారతదేశో ధారాకు ఏర్పాటుచేయబడెను. బ్రిటిషు పరిపాలనము పాశ్చా త్యవిద్య క్రైస్తవమతప్రచారక సంఘములచే వంగరాష్ట్ర మొత్త యోబాగుబడినది. వీటివలన బోధనము అడుగంటినది. జాతి ద్వేషములు లేకుండ పాశ్చాత్య ప్రతిభ సిద్ధాంతముల సమన్వయ ముచే వంగరాష్ట్ర ఆచర్యములనుగాని భారతదేశీయుల ఆచర్య ములనుగాని నిర్వహించుటకు సమయము ఇప్పుడువచ్చినది. బ్రిటి షు భారతపాలకులు సహకారముతో కలిసి పనిచేయవలెను. లేనిచో ఏమియు ప్రయోజనము లేదనిరి, సురేంద్రనాథమల్లిక్ గారు.

పాశ్చాత్య నాగరకము ఇండియా కంతయో లాభించె నని సింహా ప్రభువు అంగీకరించెను. పాశ్చాత్య పద్ధతులన్నిటిని బెంగాలుపత్రికలు ఖండించి ఆక్షేపించుట తప్పనిది. బెంగాలు లో విద్యావిధానము బాగులేదనియు ఇప్పటి యక్రమ పనికిరాదనిరి. విద్యావిదా నములో వంచి మార్పులను గలుగ జేయవలెననిరి.

పాశ్చాత్య నాగరకముచే బాగుపడుటయేగాక ప్రాం ణు బ్రతుకుచేగూడ బాగుపడెనని సర్ విలయం విన్సెంటు గారనిరి.

ప్యాసిస్టు యంత్ర్యముపై దాడివెడలినవారిని ప్రవా సమును కంపుచున్నారు.

మెక్సికో అల్లరులు

ఆరుగురు క్యాథలికు మతగురువులను తరుముట మెక్సికో, ఏప్రిల్ 25:—మెక్సికోలో క్యాథలికులు ఎ పిస్కాపేలు వర్గమున ప్రముఖులు ఆరుగురి తరిమివేసిరి. వారపుడే బయలుదేరిపోయిరి. అమెరికా సరిహద్దుకుబోయే రైలు లో ఎక్కించిరి వారిని, ప్రభుత్వాధికారులు. మెక్సికోలో మ తయోధమునకు వీరేశారకులని ప్రభుత్వమువారిల్లు బంపివేసిరి వి ప్లవమును ప్రోత్సహించుచున్నారట వీరు. విప్లవకారులను ముగ్గురి ని బట్టుకొనిరి. 18 గురిని. జంపిరిట వీరినాయకుడు జర్మను వ్యక్తి. అతిని ఉరిదీసిరి.

‘బెయిరుడు’ దూరదృష్టి కంపెనీ

అనుదానిని క్రొత్త 125000 పానులతో స్థాపించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. దూరమునందున్న వస్తువులు చీకటిలో సముద్రమునందైన వాయువునందైన వస్తువును జూచుటకు వీలగునట. దట్టమును సాగమంచుగూడా నల్లటి కిరణము ఒక బొమ్మను కన్పించునటుల జేయుననుచున్నారు.

యుద్ధమున దుర్బలులైన బ్రిటిషు సైనికులు సహాయమునకు వారమున కొకసారి 98000000 పాను లు తక్కువగాకుండ పించునటుల మంత్రి పంచివెట్టుచున్నాడట. ఇప్పుడుగూడ ఆర్మిస్ట్ తాత్కాలికపు సరి విరామమైన పిదపగూడ ప్రతిసంవత్సరము 8000 పానులు ఖర్చు అయినవట.

ఇటలీ రాయబారి

రుగ్గి, ఏప్రిల్ 25:—నేరీరు బోర్డెస్ గారు లండన్ జేరిరి. మొన్నటివరకు రోమలో ఈయన విదేశాంగ కార్యాల యమునకు సెక్రటరీజనరలుగ నుండెను.

సకలత్వాలాగారు

ఇండియా ప్రభుత్వము నీచముగజూచుట లండన్, ఏప్రిల్ 25:—ఇండియానుండి తిరిగివచ్చిన సకలత్వాలాగారిని బ్యాటర్సీ పురహందెర్మున ప్రజలు సభజేసి ఆహ్వానించిరి. రాజకీయములతో సంబంధమున్న ఆసభకు రాజులని బ్యాటర్సీ పురపాలకాధ్యక్షులు ఆహ్వానమును నిరాకరించిరి. తాము అనుకొన్నట్లుగాక ఇండియా ప్రభుత్వ మువారు తనను అతినీచముగ జూచిరనియు ఆతనితో ఎవరును సంప్రదించినే లేదని సకలత్వాలాగారు చెప్పిరి. క్రేడ్ యూ నియమిల్లుకు తీవ్రముగ డిటేరి. సార్వభౌముడు సిచ్చిదియు ద్రోహకరమునట్టియు నిల్లును ఆమోదించిరి.

ప్రాంసుకు ఋణము

ఇంగ్లాండుకు తిరిగివచ్చుట

రుగ్గి, ఏప్రిల్ 25:—ఇంగ్లాండుకు ప్రాంసు ఇవ్వవలసిన 98000000 పానులను ప్రాంసు నష్టము లేకుండ తిరిగి ఇచ్చి వేసెను. చెక్కుద్వారా చెల్లించిరి. ప్రాంసుదగ్గరనుండి వీసికొ న్న హామిని 18000000 పానుల బంగారును బ్రిటిషువారు తిరిగి ఇచ్చివేసిరి.

కార్మిక శాసనము

ముస్సోలినీగారి విధానము

సమ్మెలను లాకవులులను లేకుండజేయుట రోమ, ఏప్రిల్ 25:—రోమ సామ్రాజసంస్థాపన వా ర్షికోత్సవమును అవకాశము గొని సమ్మెలు, లాకవులులు లే కుండజేయుటకు ముస్సోలినీగారు ఒక కార్మిక శాసనమును ప్రకటించిరి.

పనిచేయుగంటలు, వేతనము మురితరవరకులను ఆశాస నము చెలుపుచున్నది. జాతిఅంతయు దాగుండుటకు పాటుబడ వలెనను సిద్ధాంతమును స్థాపించిరి. ప్రభుత్వ యాజమాన్యమున వ్యాపారసంఘము లేర్పడవలెననిరి. ప్రతివ్యక్తియు ఏమియు ఇక్కడనే సభ్యుడుగ యుండవచ్చును పెట్టుబడిదారులకు కార్మికులకు రాజీసుదరవలెను. లేక తగవులను కార్మిక మేజిస్ట్రేటు లకు చెలుపవలెను.

2168821 మంది ప్యాసిస్టుపక్షములో జేరిరి ఇదిగాక ప్యాసిస్టు క్రేడ్ యూనియనులో కొందరుజేరిరి

ప్రజలే ఉత్పత్తికి పూనుకొనవలెననియు కష్టమువచ్చి నచో ప్రభుత్వమువారు సహాయముచేసెదరనియు చెప్పిరి సా ధ్యమైనంతవరకు ఖర్చులను తగ్గించవలెననిరి. ప్రభుత్వ ఆశయ ములకు అభ్యంతరము గల్గినపుడు ప్రభుత్వము ప్రమేయమును కలుగజేసికొనును. రాత్రిపూట పనిచేసినందులకు పగటికూలి కంటె ఎక్కువ ఇవ్వవలెననిరి. పనివాడు చనిపోయినను, అ న్నాయముగ తొలగించబడినపుడు ఆతని వేతనములిచ్చెదరట ప్రతిసంవత్సరము జీతముమీద నెలపుఇచ్చెదరు

ప్రమాదములు రాకుండగాను జీవనోపాధి లేకుండ భ యమును రాకుండజేయుటకును ప్రభుత్వమువారు ఏర్పాటుజే యదలచుకొనిరి. ప్రసవములకు కొంతసహాయము నేర్పాటుజేసె దరు. వ్యాధులువచ్చి చనిపోయిన నష్టములేకుండ బహు ఏర్పాటులు జేయబడును. పిన్నవయస్కులను పనివాండ్లకు, బ్రతికియుండగానే సామ్యమునటుల భీమాచేయించెదరు

ఆయుధ విస్తర్జన సభ

ప్రారంభ విచారణసంఘమునకు ఇటలీ యునైటెడ్ స్టేట్సువారికి భిన్నాభిప్రాయములు వచ్చుటచేతను సర్వమ రెండవ సర్వాయము జరుపకుండ ఆపుజేసిరి ఈసంవత్సరాంత, మువరకు ఆపుజేసెదరు ఈలోపుగ అలోచించుటకు.

ఈజిప్టు మంత్రివర్గము

నేర్పాటుజేయుటకు సర్వత్ పాషాగారంగీకరించిరి. జనులు పాషాగారు ఒప్పుకొనవలసినదనుటచే ఇతర దంగీకరిం చెనట.

మిస్సిసిప్పీ వరదలు

చేత దిక్కులేక కప్పమీదను దీవులలోను చిక్కబడి తిండిలేక బాధపడుచున్న ప్రజలను వెదకి సహాయముజేయవలె నని ప్రభుత్వమువారు నిరూపములంపిరి. ఇంటికప్పమీద శిగ్గోలు కట్టగడ మాడు లేకుండ యున్నారట. వందలకొలది స్వీగ్లూ చెట్లమీద శలదాచుకొనిరట. పెక్కుసార్లనుండి తిండిలేకు న్నారట. సైనిక ఇంజనీర్లు బోయి వార్లకు సహాయపుటేర్పా టులను జేయమనిరట, కూలిజేగారు.

మెక్సికోలో, ఏప్రిల్ 25:—ఆ ఆరుగురేగాక ఇంకొ కఇద్దరు బిషపులనుగూడ ప్రవామన కంపిచేసిరిట

మిగిలిన ప్రైవేటులనుగూడదొరికినవెంటనే ప్రవాసమున కంపిచేసెదరు.

యునైటెడ్ స్టేట్సు వైమానికులు తిరిగివచ్చుచున్నారని వ్యాపిను ఆమెరికానుండి

వెల్లింగ్డ ప్రభువు

మోటారుబండి బురదలో దిగబడుట

వెల్లింగ్డ దంపతులు పడమటి కనడాలో సంచారము చేయుచుండ బురదలో వెల్లింగ్డ ప్రభుని మోటారుబండి దిగి పడినది గుఱుమలాబండిని పైకితీయలేకపోయెను. ఇంజను పాడాయెను. వెల్లింగ్డ ప్రభువు బండిదిగి 2 మైళ్లు చీలమండ లోతు బురదలో నడిచిరి.

జనీవా నాకాదశసభకు హాజరైనవారు ఆమెరికా రాయబారులకు పెద్దగబోవును.

బాల్వినుగారు లండనుకు తిరిగివచ్చుట

రంగీ, ఏప్రిలు 24:— బెర్లెన్కు బోయినందున బాల్వి నుగారి ఆరోగ్యము యభివృద్ధిగాంచినది. అందుచేతిరిగి ఆయన బంధువు 25 తేదీనీ వెచ్చును. మంగళవారపు పార్లమెంటు సభకు ఈవారముతయ ఆశీర్వాదమును గూర్చి ఆలోచించుట రోనే గడిచిపోవును ముఖ్యము చర్చ ఆవిషయమై ఈసభ సెలవులకు ముందుగనే జరిగెను.

చయంగుగారిపై కొడుకు తిరగబడుట

మాస్కో, ఏప్రిలు 24:— సకాయాత్ సేను విశ్వ విద్యాలయమున విప్లవశక్తినిబ్రేరేపించిన చయంగు కేసేకుగారి కొడుకు తిరగబడెను. అదిని కేసేకు తనకు స్నేహితుడై తిండిగ యిచ్చు చయంగుకేసేకుగారిపుత్రు శత్రువులలో జేర వనియు తనకుపాడ పగవాడేయనియు ఆతనిని కూల్చుడనియు వార్తాపత్రము వ్రాసెను.

కాంటన్ ప్రభుత్వము తక్షణము మేల్కొనుటచే నావి కుల సమ్మె ఆంతరించినది.

హ్యుంకోలో సేనాధిపతిని తీసివేసి సైనికవ్యవహారములను సైనికసంస్థపరము జేసిరి.

చీనానుండి ముఖ్యముగా వార్తలురా లేదు.

జపానుఆర్థిక విపర్యాయము

చై ప్రభుత్వమువారు 52 తేదీ వరకు గడువును హెచ్చించి ఒక్కపార్లమెంటుకు ఇవ్వలేదు. దీనివలన వ్యాపారము పాడగుచున్నది.

బ్యాంకర్లుగూడ ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడదమనిరి. పా త్కాసాకు గడువునీయకపోవుటచే సమ్మెగట్టిరి.

రాంజే మగ్గోనాల్లుగారు

విస్తారము జలుబుచేయుట

ఘోడబిడ్యూ, ఏప్రిలు 25:— ఆమెరికాకువచ్చిన మగ్గో నాల్లుగారికి చాలజలుబుజేసినది. వైద్యులయములోనున్నారు. ప్రత్యేక వైద్యునిపులుల చికిత్సజేయుచున్నారు. ప్రమాదకర ముగ లేకున్నను ముందనుకొన్న ప్రకారము 27 తేదీనీ బయ టుచేరు. కొన్నాళ్ల విశ్రాంతిని బయలుదేరెదరు.

ట్రేడ్ యూనియను బిల్లు

ప్రెజిడెంటుడెని పురిగొల్పుచు వారాపత్రికను పెన్సి ల్వానాబిట్టి ప్రతివారము బ్రిటిషు వర్గము ప్రకటింపబడును.

మగ్గోనాల్లుగారి ఆశ్చర్యము

కన్సర్వేటివులు అందరును ట్రేడుయూనియనుబిల్లు నా మోదించవలెనని దేశమంతటను ప్రచారముచల్లుచున్నారు. మం త్రివర్గమువారిదిగను ఇందులో పాల్గొనుచున్నారు. 1500000 వరకు ప్రయత్నములు బంచిపెట్టిరి.

కార్మికపక్షమువారుగూడ అంగీకరించగూడదని ఆం దోళనను సల్పుచున్నారు. సార్వజనికసభలను జరుపుచున్నా రు ప్రభుత్వమువారి బిల్లులో మార్పులను ఎవరైన దెప్పిన అం గీకరించెదరట.

ఇంతవఱకు బిల్లు ఇదేగానినేరొంటియండావని రాంజే మగ్గోనాల్లుగారు ఆర్థికకార్మికపక్షమువారికి చెలియజేసిరి. బిల్లు అంతయు ద్వేషపూరితము. ప్రతి అనుబంధములోను సగమే గన్పించుచున్నది. మేము ప్రభుత్వములోనికీ వెచ్చుటయే తిడవు గ ఈ అవసరకరమును బిల్లుకు రద్దుజే సెదమనిరి.

పెరిషియా బ్రిటిషు వైమానిక మార్గము

ను గూర్చి ఇదివరలో పెరిషియా ప్రభుత్వమువారు బ్రి టిషువిమానములను పోనీయలేదన్న మాట అసత్యము. ప్రభుత్వ మువారింకను ఈ విషయమై రాయబారమునే సల్పుచున్నా య మే మొదటిభాగము లోపుగ పూర్తిగావు.

వాతావరణస్థితి

1927 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 26-వ తేదీ మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో	మొత్తము గ్రేడ్ 24 గంటలలో
గోపాల్ పూర్	83.8	78.0	...	0.28	0.42
విశాఖపట్టణం	87.1	78.5	...	0	0.62
కాకినాడ	91.8	75.7	...	0	0.44
మచిలీపట్టణము	90.8	76.4	...	0	0.54
కర్నూలు	104.8	78.5	...	0.65	+ 0.19
జిల్లూరు	102.8	78.0	...	0	0.68
అనంతపురం	...	...	...	0.02	0.21
కడప	102.4	80.8	...	0.02	0.88
కల్లూరు	98.9	78.9	...	0	0.84
మద్రాసు	98.8	78.2	...	0	0.50
కడపూరు	90.4	78.5	0.85	0.85	+ 0.26
నీలము	98.7	79.0	...	0.48	0.98
కోయంబూరు	98.9	76.0	...	0.48	0.78
తిరుమనాపల్లి	98.7	76.7	...	0.01	1.18
నాగపట్టణము	91.5	77.1	0.51	0.51	0
మధుర	92.6	74.6	0.66	1.20	1.47
పాంబల్	87.8	76.8	0.44	1.77	+ 0.27
తిరునల్వేలి	...	...	1.62	1.62	0.64
తిరువేండూరు	82.6	76.8	0.11	1.69	1.91
కొచ్చిక్	90.8	79.2	...	0.18	3.78
కాలికట్టు	92.6	75.5	0.28	0.51	2.28
మంగళూరు	91.7	83.1	...	0.01	1.06
దెంగుళూరు	95.2	71.0	...	0.16	0.86
మేర్కాట్	88.4	66.0	...	0.82	1.82
కొడైకనాల్	63.7	58.2	0.61	8.42	0.12

సర్కారులు:— విశాఖపట్టణములో మేఘములు దట్ట ముగనున్నవి. తక్కినచోట పలచగ యున్నది. గోపాలపురం లో 4 1/2 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. విశాఖపట్టణములో 8 1/2 కాకినాడలోను మచిలీపట్టణములో 6 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. దక్షిణమున రాత్రివేడిమి 8 1/2 నుండి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్టర్:— మేఘములు విస్తారముగనున్నవి కడపలో పగటివేడిమి మూడు డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నూలుకము:— కడపూరులో 0.85 సెరించెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కడపూరులో అద్భుత ఎక్కువ. కడపూరులో పగటివేడిమి 5 కల్లూరులో 8 డిగ్రీలు తక్కువ.

రాజధాని దక్షిణార్ధమున వాతావరణము ఇంకను అస్థిరముగనే యున్నది. ఉరుముచున్నది వర్షించుచున్నది. ఉత్తర మున గూడ ఇట్లే యగుచున్నది.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్లు,

సహాయవాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు

ధర్మకార్యములకై వినియోగింప కాలము సంసానపు నభాబుగారు 5000 రూప్యములు ఇచ్చినప్రభువుగారి కిచ్చిరి.

కృష్ణా జిల్లాబోర్డు

అధ్యక్షునకు ప్రధానమంత్రిగారికి

అభినందనములు

(స్వకీయవిలేఖరి)

కైకలూరు, ఏప్రిలు 26:— కృష్ణజిల్లా బోర్డునకు డా॥ డి. ఎస్. రామచంద్ర గావుగారిని అధ్యక్షునిగా నియమించిరను వార్త తేనివారము ఆంధ్రపత్రికలో చదివి కైకలూరు తాలూ కాప్రజలు అత్యాంధభరితులైరి. గొ॥ డా॥ సుబ్బారాయుడు గారు ప్రధానమంత్రి ప్రజల యభిప్రాయానుసారముగ మెలగి నందులకు యెంతయు అభినందినీయులు. చాలకాలమునుండి ప్రజలకోరుచుండిన డా॥ రామచంద్రగావుగారు అధ్యక్షులయి దలకు వారికిపాడ మా అభినందనములు చెలువుచున్నాము.

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

రాష్ట్రీయసంఘసభ్యుల యెన్నికలు

జనసంఖ్యనుబట్టి మనజిల్లానుండి 11 మంది ప్రతినిధులను మాత్రమే రాష్ట్రీయసంఘమునకు ఎన్నుకొనుటకు అధికారము గలదు. వీరుగాక మనజిల్లానుండి నిమ్మబాతులు తరపున యిద్దరు ప్రతినిధులను జిల్లాకాంగ్రెస్సంఘమువారికి యెన్నుకొనుటకు అధికారముగలదు.

పై 11 మంది ప్రతినిధుల ఎన్నుకొనువిషయమై యీ క్రింది యేర్పాట్లు గావించబడినవి యీజిల్లాలో గ్రామ, పట్టణ, కాంగ్రెస్ సంఘసభ్యుల బందరికిని విన్నవించుకొనుచు న్నాము.

(1) గుడివాడ తాలూకానుండి రాష్ట్రీయసంఘమునకు పంపవలసిన 3 ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకై యీనెల 27-4-27 తేదీనీ బుధవారంపగలు 9 గంటలకు గుడివాడలో కమ్యూనారి సత్రమువద్దను.

(2) బండరు తాలూకానుండి రాష్ట్రీయసంఘమునకుపం పవలసిన 3 ప్రతినిధులను యెన్నుకొనుటకై యీనెల 29 తేదీ శుక్రవారం పగలు 10 గంటలకు బండరు పురభవనములోను.

(3) దివితాలూకానుండి రాష్ట్రీయసంఘమునకు పంపవల సిన 3 ప్రతినిధులను యెన్నుకొనుటకై యీనెల 28 తేదీ గురు వారం సాయంకాలము 4 గంటలకు చల్లపల్లిలో రహదారిసత్ర మువద్దను.

గ్రామపట్టణకాంగ్రెస్ సంఘసభ్యుల సాధారణ సమావేశములు జరుగనున్నవి. కాన సభ్యులెల్లరును వారివారి తాలూ కా ప్రతినిధులను యెన్నుకొనుటకై నిర్ణయించిన ప్రదేశమునకు వెళ్లి యెన్నికలు జయప్రదముగా జరిపింపవలయును.

ఈయెన్నికలు సక్రమముగా నిర్వహించుటకై సమావేశ ముసంధానకులుగానుండుటకు గుడివాడలో మ॥ రా॥ శ్రీ చైరవభొట్ల వెంకటసుబ్బారావుగారిని, బండరులో మ॥ రా॥ శ్రీ రెండుచింతల నూర్యనారాయణమూర్తిగారిని, చల్లపల్లిలో మ॥ రా॥ శ్రీ కొర్రపాటి రాజేశ్వరరావుగారిని కోరినాము. గ్రామపట్టణకాంగ్రెస్ కార్యదర్శులినోటిసులు తమ సంఘసభ్యులందరికి సమావేశముజరుగు తేదీలోపల సంజక్షయవలయును. కైకలూరుతాలూకా యెన్నికలు లోగడ నిర్వహించిన తేదీకే జరిగినవి.

చె॥ వెం॥ నరసింహారావు.

సూరపనేని గోపాలకృష్ణయ్య.

సం॥ కార్యదర్శులు.

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారి

అక్రమపు చర్య

ఈస్కూలునందు ఎఫ్. ఎ. పరీక్షవరకు చదివి చిరకాల మునుంచి గోవర్ సెకండరీ స్కూల్లోను హైస్కూల్లో యందును ఉపాధ్యాయపదవిలోనుండి ప్రస్తుతము పిప్పరస్కూలునందు పాఠ్యాధ్యక్షుగానుండిన పోదూరి భద్రయ్యనాయుడుగారిని నెల 1 కి రు. 40 ల జీతమునుండి పారాత్తుగా నెల 1 కి రు. 28 ల జీతముమీద మాధవరంస్కూలునకు బ్రాన్సుఫరుచేసి వీరిసానే తాడేపల్లిగూడెం బోర్డు ఎగ్జిమెంటరీస్కూలులోనున్న మూడవ ఫారంవరకు చదివిన ఉపాధ్యాయుడు కొందూరి సత్యనారా యణ అనువారిని పిప్పరస్కూలులో పాఠ్యాధ్యక్షుగా రు. 18 లలోనుంచి రు. 30 ల ప్రమోషనుతో బ్రాన్సుఫరుచేసిరి. ఆహా! ఎంతవై పరీక్షము. ఇట్టిరీతిగ ప్రస్తుతతాలూకాబోర్డుల చర్య లున్నవి వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు. ఈయన జన్మసుహృద్దీ వారు. మేయి 1 వ తేదీతో వీరి అధ్యక్షత అంతమొందునని వదంతులు న్నవి. ఈలోగానే యీ ప్రెసిడెంటు తెలికచర్ల జమీందారు గారు తాముచేసిన అక్రమపుపనిని సవరింపకొందురుగాక!

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలినడకను యాత్రచేయుట

డెహరాడూన్, ఏప్రిలు 23:— హిందూదేశమందను కాలినడకనే యాత్రచేయువలెనని బయలుదేరిన దినేశ్చంద్ర బ ర్మన్, రేవతీకాంత చట్టగొట్టెదరు కలకత్తాలో నవంబరు 4వ తేదీన బయలుదేరి పారివ్యాసములో కుంభమేళమున 15 దిన ములుండి డెహరాడూన్ చేరిరి. ఇంతబడలికయైన ప్రయాణము జేసియున్నను వారిరువురును పరిపూర్ణారోగ్యముతో కులాసాగ నే యున్నారు. కేవలము అవసరమైన పదార్థములను ఒకకో డకు కేమిరాయుడు తప్ప వారివద్ద యింతపదార్థము లేవిషయ మలేవు. ఇచ్చటమాడుదినములుండి వారు మన్సూరికిని అచ్చటి నుండి చక్రతాలు గుండా సిద్ధాకును అచ్చటినుండి కాశ్మీరమున కును వెళ్లిరి. (ప్రీ ప్రెసు)

హిందూ బాలవితంతు ఆత్మ హత్య

ఒక పెద్దయ్యదొంగి దురంతము

సోదరుని నీచవర్తన

సికంద్రాబాదు, ఏప్రిల్ 25:—జోరంగాబాదులో ఇటీవల హిందూ ఆనాథయవతి ఆత్మహత్య గూర్చిన ఘోరవధి గమనం బయల్పడినది. ఆమె సోదరుడు ఒక స్వల్పవ్యయికి ఒక నాణాతడు తన జిల్లాధికారిని బంధునకుపిలిచి మాల్వారీల బంధు గావించెను. మాల్వారీ అమె తయారుచేసె ను, జిల్లాధికారి యామెనుగావించి మోహముచేంది అమె పెట్లయిన తన బద్ధకంపలసినదని యామెసోదరుని ప్రోత్సాహపరచెను. ఆతడంగీకరింపలేదు. పిమ్మట నాతడు స్వయముగ ఆయువతితోడ నే రాయబారముజరిపెను. ఆమె యంగీకరింపలేదు. జిల్లాయధికారి పరివారము యామెసోదరుని బలవంతపెట్టిరిగాని విఫలమైరి. తుదకు ఆమెను తనవద్దకంపనయెడల యుద్వేగమునుండి తొలగించెదనని యామెసోదరుని ఇధికారితోపెను. అందుపై నాతడు తనసోదరి నింటియం దొంటరిగనుంచి తాను పనిమీద బయటకువచ్చుటకంగీకరించెను. ఆరాత్రికొందరు వారింటికివిచ్చి బలవంతముగా నామెను మోటారులోనుంచుకొని జిల్లాయధికారిగృహమునకు గొంపోయిరి. మరునాడామె యింటికి తిరిగివచ్చి జరిగిన పరాధవ మంతయు తోడి వారలతోఁగించి పాత్రప్రత్యక్షమును గోల్పోయిన తరువాత తాను జీవించి లాభములేదని నిశ్చయించి నూతిలోబడి మరణించెను. కేసును విచారించుటకు న్యాయమూర్తి నవాబు హాసీము యార్జనుగారు గూడ జోరంగాబాదునకు వచ్చియుండిరి.

(ఫీ (పెను))

హర్యేనా రిమాను కేసు

ప్రీలుబెరుల తప్ప

హొంబాయి, ఏప్రిల్ 25:—హర్యేనారి మానుమానవత్వపు దావాలో నారిమానుగారు తిరిగి ఉక్కు కడ్డెల ఇండెంటు తప్పనగుర్చి పత్తెల్లవైచిరి. హర్యేనారు 7,8 అంగుళముల కడ్డెలే గానలసి యుండెననియు ఆర్డరు తప్పకాదనియు కోనాస్థి జహంగీరు చెప్పినది తప్పుగాదనియు సరియైనను గాకున్నను నేల నియు తెలిసిరి. మరొక ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పమహర్యేనారు తామిదివరలో చెప్పిన ప్రత్యేకముల నంగీకరించిరి. బాధ్యత నిది వరలో తానే వహించెననియు ఇప్పుడు తానట్లు చేయరాదని గ్రహించెననియు నుడివిరి.

(ఫీ (పెను))

భూతము లున్న వా?

మాంగ్లను హత్య

రంగూను, ఏప్రిల్ 25:—సానుసేట్సులో ఒకవింత కేసు వచ్చెను. ఒక గ్రామవాసి మాంగ్లపాటాల్లగకనపడకుండపోయెను. తరువాత కొందరు తమకు భూతములు పూనినవనిచెప్పిచాల మందిచే ఆరగింపుల నడయుచుండిరి. పోలీసు నూపరెంటువారి నెర్రెట్టు చేయగా ఒకడు ఒక భూతప్రేతుడై మాంగ్లను హత్యచేసితినినియుఅతని కేసును తావునుచూపుదును అని సర్వము తెలిపి వైచెను. కేసును దొరకినది విచారణ జరుగుచున్నది. అ (పె.)

లాహోరు, ఏప్రిల్ 25:—చాల దోపిడలకు కారణభూతై తత్సందర్భమున హత్యల గావించిన ఒక పతానుగుంపుపట్టుబడి శిక్షింపబడెను. ఇరువురకు మరణశిక్షయు, 4 రకు దీర్ఘపాఠ శ్రమమును, ఇరువురు స్త్రీలకు 5 ఏండ్లను ఒకరి తెకురెండేళ్లను కఠినవరకము విధించిరి.

(అ. (పె.))

హంతకులకు తగుశిక్ష

విధించవలెను

హైదరాబాదు హత్యలనివేదిక

హైదరాబాదు(జక్కను) ఏప్రిల్ 25:—హైదరాబాదులో హత్యలు తగ్గవలెనని న్యాయస్థానములు హంతకులకు తగు శిక్షల విధింపవలెను అని నూపరెంటు నివేదికలో ప్రయోచించెను. మత్తె కొట్టాబు లీసంవత్సరమున లేవు.వ్యక్తులపై కేసులు ప్రబలినను శాంతిగనే యున్నది. కోర్టునిందార్థాలకు తగుశిక్ష విధింపవలెను. గల్బర్గా రేమాదలందు హత్య లెక్కువ. ఒకడు హత్యగావించుటగా నాని బంధువులు అనేకల హత్యగావించిరి. వీటిలో న్యాయస్థానములు తగుశిక్షల విధింపవలెను.

(ఫీ (పెను))

గాంధీమహాత్ముని దేహ స్థితి

శ్రీమాన్ ఏ. రంగసామయ్యంగారు (ఎం. ఎల్. ఏ.)

మహాత్ముని సందర్శించుట

నేను నందికొండలకేరి ఒక గంటనేపు మహాత్మునితో సంభాషించితిని. ఆయన ఆలోగ్య మిపుడు బాగుగానున్నది. బుద్ధిశక్తియం దెట్టిలోపమును లేనేలేదు. ఉపదాము (బ్రహ్మ ప్రేమగ) మాత్రమింకను అటులేయున్నది. రెండు నెలలపాటు చల్లని ఆప్రదేశమున కఠినమునకును మనస్సునకును సంపూర్ణవిక్రాంతి యొసంగినదో నాయుపదాముగూడ తగ్గును.కావున నేను వివాదాస్పదములను విషయములను జేసిని తలపెట్టనేలేదు. మీకు త్వరలో సంపూర్ణాలోగ్యము కలుగవలెననియే ఆబాలగోపాలమును గోరుచున్నా రని తెలిపితిని. శ్రీ మహారాజావారును దివానుగారును కానలసిన సదుపాయములనున్నిటిని సిద్ధపరచిరి. మేనెలాఖరువరకును మైసూరీసంస్థానమున నా వాసముసీరమని మహాత్ముడు తెలిపెనని రంగసామయ్యంగారు నుడివిరి. (అ. (పె.))

వృక్షము సూర్యుని నమస్కరించుట

పాబ్నా, ఏప్రిల్ 23:—సగోట్రాగ్రామమున యొకభిక్షురవృక్షము సూర్యుని ఉదయించినప్పటినుండి వారిపొవుటయు సూర్యాస్తమయమునకు తిరిగి యధాప్రకారము నిలువున నుండుటయు జరుగుచున్నది అనేకులు ఎచ్చి చూచిపోవుచున్నారు. మంగళ, కనివారములందు పూజ లెక్కువగ జరుగుచున్నది. (అ. (పె.))

హిందూమహమ్మదీయ కొట్లాట

ఇరువురు మహమ్మదీయులు మరణించుట

ధిల్లీ, ఏప్రిల్ 25:—28 వ తేది యుదయయమున ధిల్లీకి పది మైళ్లదూరముననున్న రిధాలగ్రామమున హిందూమహమ్మదీయులు కొట్లాడి ఇరువురు మహమ్మదీయులు చంపబడుటయు కొందరు హిందువులు గాయపడుటయు తటస్థమైనది. హిందువులు మహమ్మదీయులను బావిలోనుండి నీళ్లను తోడుకొననీయకుండుట దెబ్బలాటకు కారణమయ్యెను. పోలీసువారు తగుచర్య తీసికొనిరి. ఆరెట్టులేమియు చేయలేదు.

ఇప్పుడు 14 ఆరెట్టులు (హిందువులు) జరిగినవి.

(ఫీ (పెను.))

కలకత్తా చుట్టుప్రక్కలయందున్న భూమిని వనరులను కట్టుకొనుటకై తిక్కునెలలకు అమ్ముటకు కలకత్తా పోర్టు కమిషనరులు తీర్మానించుకొనిరి.

నల్లమందు మహాసభ మేనెల 25 తేది సిల్లులోజరుగును. మహాసభ ప్రారంభమహాత్మ్యనమును రాజప్రతినిధి జరిపెదరు. ప్రభుత్వప్రతినిధులు సంచానాఫీకుల ఈసభయందు పాల్గొనకొనెదరు.

లాఖా వారసత్వము

ఆర్యమొట్టలు

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 25:—నేదురావు నరసింగరావు గారితరపు న్యాయవాదు లార్జ్యమొంటుల చెప్పిరి. కోర్టువారు ముఖ్యముగ ఆలోచింపవలసిన విషయములేవన రాణి దునాపి కారుగారికి బిడ్డవుటైనని కోర్టువారు నమ్మినందున నరసింగరాజే యాబిడ్డయను విషయమొకటి. రాజాగారిన్నే హితు లిరువురు ఈతడేయాబిడ్డడు అనుసాక్ష్యమును విచారింపుటకాటి. ఇంకను చెప్పుచుండగనే కోర్టు నాటికి విచారణ నాపెను.

(అ. (పె.))

బెంగాలు ఖైదీలు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 23:—సతీశ చంద్రప్రకాశి, ఆస్థాన కాపాలీగారు బెల్గాము జైలులునకు మార్చబడినటుల తెలియుచున్నది. సతీశుగారు జైలులలో 3 1/2 ఏండ్లకు పైగాయున్నారు. అశుగారు గుండెజబ్బునకు మందువుచ్చుకొనుటకు బెంగాలునకు తీసికొనివచ్చిరి.

నీరంజన నేనుగుప్తా, సురభిమూర నేనుగార్లు రత్నగిరి జైలులను మార్చబడిరి. ధీరేంద్ర చంద్ర ముఖర్జీ మన్మధకుమార సర్కారుగార్లు డా మో జైలులను మా రెద్దరు.

(ఫీ (పెను.))

ఆయుధ శాసనోల్లంఘనము

సత్యాగ్రహులకు 5, 2 రూపాయల జరిమానా

నాగపూరు ఏప్రిల్ 25:—రామలాలు భిక్షుచేను అభిముఖ్య గాగ్ల అయుధ శాసనధికార్తము గావించినందులకు న్యాయాధికారి మొదటి ఇరువురకును 5 రూపాయలును మూడవవారికి 2 రూపాయలును జరిమానా విధించిరి.

అవారి జాతీయసైన్యము

అవారి జాతీయసైన్యములో మొదట-ఆరెట్టుచేయబడిన ఇరువురును విడుదలచేయబడిరి. ముద్దాయిలందరు తాము బెంగాలు ఖైదీల విడుదలచేయించుటకట్లు శాసనధికార్త మొనరించుచున్నటుల తెలిపిరి. (ఫీ (పెను))

“వృధిచారిణుల కిండు

చెక్కియరాదు”

6 నెలల కఠినవరకము-వేయిరూపాయల జరిమానా

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 26:—వృధిచారిణుల వృత్తినిభాగము ననుభవించు యజమానిగాని వారికి ఇంపు అడ్డెచ్చువాదగాని ఇమ్మార్తప్ట్రాప్ చట్టముక్రింద శిక్షింపబడుదురు. నిన్న న్యాయాధికారి ఆట్టి యజమానికొకనికి 6 మాసముల కఠినవరకమును వేయి రూపాయల జరిమానాయు విధించిరి.

(ఫీ (పెను))

కోటిక్యరుని ఇంట వివాహము

పిలాని, ఏప్రిల్ 25:—బాబు శివరత్న తి మొహతగారి కుమారునికిని రాజ బుడేవదాసు బిర్ల గారి మనమరానికిని వివాహము అతివైభవముతో జరిగెను. మొహతగారు వివాహము సందర్భమున రూ 15100 రూప్యములు విరాళములొసగిరి. శివాలమునకు,లండనులో హిందువులసత్తిగృహమునకు,చెనారకు హిందూవిశ్వవిద్యాలయమున రాజపుత్రానవాప్తలుకట్టాటకు శిరుగొప్పమొత్తములు విరాళముల సొసగిరి.

పాబ్నా ప్యూనిటివు పోలీసుపన్ను

పాబ్నా, ఏప్రిల్ 23:—పాబ్నాయందు ప్యూనిటివు పోలీసుపన్నును హిందువులనుండి వసూలుచేయరాదని తీసుకొని రాబడినదావా పరిష్కార పర్యంతరము సదరు పన్నును హిందువులనుండి వసూలుచేయరాదని న్యాయాధికారిని న్యాయమూర్తి నిషేధించెను.

(అ. (పె.))

బ్రాహ్మణ మహాసమ్మేళనము

కువారు (తంజావూరు జిల్లా)

పైసభకు అధ్యక్షులుగా యం. కే. ఆచార్యగారు ఎన్నుకొనబడిరి. ఈసభ మేసెల 15, 16, 17 తేదీలందు జరుగునని ప్రకటించబడినది. అధ్యక్షులకు యీ తేదీలు ఆనుకూలముగాలేనందున పైసభ మేసెల 26, 27, 28 తేదీలలో జరుగును.

మీ కారు ఎంత మంచిస్థితిలో
నున్నదో అంత మంచిస్థితిలో
మీ బాటరీ గలదా?

బాటరీ తొందరను తొలగించుటకు
మీరు వెస్టింగ్‌హౌస్ బాటరీతో అమర్చిన
చాలును. ఒకదానిని అమర్చుడు. అందుచే
గలుగు అద్భుతశక్తులను మీరు గ్రహింప
గలరు. అవసరముగా నున్నప్పుడు మీకు
నమ్మికను గలిగించును.

ధర రు. 90 నుండిగలవు

అన్ని కారేజులందును స్టారుచేసి ఉంచబడును.

Sole Agents:—
R. PATEL & Co, 2545
Madras.

Sole Agents also for Wolseley cars

వ్యవసాయ లేఖలు

హైదరాబాదు వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీ వీరేశలింగం వర్గం

శ్రీ వీరేశలింగం వర్గం 18 గురువారమునాడు సాయంకాల మారు గంటలకు శ్రీ కృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషా నిలయమునందు శ్రీ శ్రీ వీరేశలింగం పంతులుగారి వర్గంత్వత్వము జరుపబడెను. నాటి సభాధ్యక్షత శ్రీయుత బాబీ కృష్ణారావు బి.ఎ. బి.ఎల్.గారు వహించిరి. వీరు సంస్కారపరమాయులలో అగ్ర గణ్యులు. స్వయముగ విశేషముగా మాడుబయ్యగాక శుద్ధి సంస్కరణమునందు ఎంతయో పనిచేయుచున్నారు. శ్రీ పంతులుగారిని ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరులతో బోల్చి ఆంధ్రదేశమునందు వాఙ్మయ సంఘసేవను గావించిరిని ఆరంభోపన్యాసము నందు మదివీరి. శ్రీయుతులు సూర్యప్రకాశరావు ఎం. ఏ. ఎల్.టి. గారును తదితరులును ఉపన్యసించిరి. హరిశ్చంద్రారెడ్డిగారు పంతులుగారినిర్వహించిన సేవను చక్కని పద్యములలో గొని యాడిరి.

మహా వీరజయంతి

ప్రేంజియేటరులో గత గురువారమునాడు నేటు థాన్ మత్ గారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. నేటు సాహుకారులే గాక గొప్ప ఉద్యోగములు పెక్కుండ వచ్చియుండిరి. పెక్కుందా బాదు వాస్తవ్యులగు చందూలాలుగారు మహా వీరస్వామిగారి శిష్యులగు సంగ్రహమును శ్రీతపస్విని. జైనమత తత్వములను బోధించు చిన్న ఆంధ్రములు పంచివేట్టబడెను.

ఆలంపూరులోని అస్పృశ్యులు

గోమాంసమునుగాని, గొడ్డుమాంసమునుగాని తినగూడదని నిచ్చితి ఆదిహిందువులు నియమమునుజేసికొని తత్ప్రకారము నడచుకొనుచున్నారు. హైదరాబాదులో జరుగుచున్న సంస్కరణములు క్రమముగా జిల్లాలో వ్యాప్తిగాంచుచుండుట కిదియొక నిదర్శనము.

విరాళము

వెలమ జనసంఘ కార్యదర్శులగు శ్రీయుత గుండవరము జగన్నాథరావుగారు "సుజాత" పత్రికకు ౧౦౦ రూపాయల విరాళము నొసంగి ప్రోత్సహించిరి. ఈపత్రికయొక్క నాలుగు సంచిక లిదివరకు వెలువడినవి. విద్యాభిమానులు విరాళములనిచ్చి ప్రోత్సహించుచున్నారు. జిల్లాలో క్రమముగా చందాదారు లేర్పడుచున్నారు. సుజాత జనాదరణబడయుచున్నది. చిత్ర పటబోధితంబై ఆకర్షణీయముగా నుండునట్లు చేయుచున్న సార్వజన్య లగు గౌరవపత్రికాధిపతులెంతయు ప్రశంసా పాత్రులు.

సంఘసంస్కార మహాసభ

రాబోవు జూనునెలలో వైసభను హైదరాబాదులో సమావేశపరచుటకు తీర్మానించబడినది. శ్రీయుతులు ఉల్లము రాజు రామకృష్ణారావు బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. శ్రీనివాస శర్మ బి. ఏ. బారిష్టరు, లక్ష్మీనారాయణరావుగారు కార్యదర్శులుగా నియోజితులైరి.

గుప్తదానములు

సార్వజన్యమునకు జాతీయ సేవకునికి హైదరాబాదులోని నీడీసుల మహాశయలు గుప్తదానముల నొసంగి పోషించుచున్నారు:-

దేశభక్త వామననాయక్ జూగీర్దారుగారు నెలకు ౨౫ చొప్పున	రూ. ౫౭౫
నేటు గణేశమత్ సింగ్	" ౭౨౫
నేటు మోతీలాలు బోరావ్, మల్లుగారు	" ౧౪౦
నెలకు ౧౦ చొప్పున	" ౧౪౦
సురవరము ప్రతాపరెడ్డిగారు నెలకు ౫ చొప్పున	౫

నీలం వేంకటదాసు

ఆదిమాంధ్రులును, సుప్రసిద్ధ హరిదాసును నగు వీరు హైదరాబాదుకు విచ్చేసి ఆదిమాంధ్రుల బస్టిలో హరికథలను చెప్పి వారికి నీతిని బోధించిరి. వీరుచెప్పు హరికథలు నూతన ఘట్టగమనమును, స్వజాతీయుల యుద్ధగురైతిరు సలపుచున్న సేవ యమూల్యము. ఇచ్చటి ఆదిమాంధ్రులు వీరి యాగమన చాభిమును బొందుట కెంతయో సుతాసహాయతో హరికథల

కేర్పాట్లు ఘనముగా చేసిరి. చందలకాలది ఒకమును హరికథా స్మృతముచే వీ రాకర్షించగలిగిరి.

ఆదిమాంధ్ర శ్రీలనభ

శ్రీమతి తారాబాయిగారి అధ్యక్షత క్రింద ౧౨-౪-౨౭ నాడు ఆలంకృతయందు జరిగెను అధ్యక్షురాలు అతిబాల్య వివాహములను నిరసించుచు ఉపన్యసించిరి. భాగ్యరెడ్డి వర్మగారు అత్యంత ఆసక్తితో జగడములనుగురించి చిత్రముగా నుపదేశించి అందరిని నవ్వించిరి. భజన హారతితో సభ ముగిసెను.

ఆదిహిందూ మహాసభ

౧౫-౪-౨౭ తేదీనాడు మొగలుపురమును గ్రామమునందు శ్రీయుత విశలరావు మాణిక్యరావు జూగీర్దారుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. సభామండులను చక్కగా నలంకరింపబడెను. నీలం వెంకట హరిదాసుగారు జాతీయగీతమునుబాడిరి. భాగ్యరెడ్డిగారు సాంఘిక నియమములను బోధించుచు మధ్యపానాది దురాచారములు దురవస్థను పేతుభూతంబైన వేరుపురుగుల వీయు వానిని తొలగించు టవసరమనియు ఉపన్యసించిరి. పెక్కుండ్రు వీరి యుపన్యాసమును విని మధ్యపానము పూర్తిగా త్యజించెదమని ప్రతినజేసిరి. శ్రీయుత వేంకటాచలము బి. ఏ. గారు నీతిబోధకమును నుపన్యాసము గావించిరి. భజన హారతి తరువాత జయజయధ్వానములతో సభ ముగిసెను.

భీముని పట్టణము

(ఒక విలేఖరి)

నూతన పతనమందెరము

ఏప్రిల్ 21 :- ఈ పురమున మ-రా-రా-శ్రీ కట్టి వెంకయ్య నాయుడుగారు తమ బావమండల జ్ఞాపకార్థము 1-వ వార్షికునందలి విజయ వీధిని 20-4-1927-వ తేదీని "శ్రీ దుబ్బుల వేంకటరామారావు స్మారక పతనమందెరము" అను పేరను నూతనపతనమందెరము స్థాపించి ప్రారంభోత్సవము జరిపించిరి. ఆసభకు మ-రా-రా-శ్రీ కే. వేదవ్యాసాచారి బి. ఏ. గారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సర్వహారవిందు జరిగెను. దైవప్రార్థనముతో సభాకార్యక్రమము ప్రారంభమయ్యెను. సభాధ్యక్షులు కర్పూరమాలాలంకృతు లయినయంతరము వెంకయ్య నాయుడుగారి తలంపున బ్రశంపించు పంచరత్నములు అను పద్యములు చదువబడినవి. తరువాత నాయుడుగారు తమ యభిప్రాయమును స్థాపనోద్దేశములను దెలిపి భాషాభిమానలగు పౌరు లన్నివిధముల నూతనపతనమందెరము నభివృద్ధి పొందింపవలయు నని కోరిరి. పిమ్మట పురపాలకసంఘకార్యదర్శిగారు మ-రా-రా-శ్రీ కోట సున్నయ్యరెడ్డిగారు తమ సహజ వాగ్ధరణితో క్షీరీ కేళులగు మ-రా-రా-శ్రీ రామారావు నాయుడుగారి జీవితచరిత్రమును విపులముగా విర్ణయించుచు నద్దానివలన దెలిసికొనదగ ముఖ్యాంశములు పెక్కులు గలవనియు, సరస్వతీ సహజమును నీనూతన పతనమందెరమున నన్యోన్యమైత్రిని బోధించుదరణములను నభివృద్ధిచెందుగాక యనియు, మున్నగు నంశములు హఠాభావలో ముచ్చటించిరి. మ-రా-రా-శ్రీ ముదిగంటి పార్వతీశం పంతులుగారును నా విషయములనే విడిచి చెప్పుచు సత్వరాభివృద్ధి నొందులయు నని కోరిరి.

సభాసంతరము లవ తుశనాటకములోని కొన్నిరంగములు ప్రదర్శింపబడెను. నాటకప్రదర్శనము రసమత్తరముగను సభ్యుల నోరంజకముగా నుండును. అందు సీతాలక్ష్మణులసంభాషణమును రాముని నిర్భయమును సభ్యులకు హృదయానందకరముగానుండి యెంతయు చక్కగా నుండెను.

ఈపంసాలయమునకు వచ్చుచున్న ఆంధ్రపత్రిక, హిందూపత్రిక, స్టేటుసును మున్నగుపత్రికలు సభాధిపతులు విప్పి ప్రారంభోత్సవము గావించిరి. దీనిని స్థాపించి పాద్యుల కృతజ్ఞతకు బాత్రులయిన శ్రీవెంకయ్యనాయుడుగారి సమద్యమును త్వరిత నభివృద్ధి చెందులు భగవంతుఁ డనుగ్రహించుగాక.

శ్రీరామనవమి మహోత్సవము

ఈనెడు పాద్యముమొదలు నవమివరకును మెట్లుమీది భజనసంఘమువారును నవమిమొదలు విడియవరకు కోవిల విలాస రామభజనసంఘమువారును రావలీలా మహోత్సవములను జరిపించిరి. ఈపదునెడు దినములును రాత్రులందు నాటకముల రూపముగా రామాయణకథయంతయుఁ బ్రదర్శింపబడెను. పౌరులు పలువురు మిక్కిలి ఖతూసాలముతో వానిని జూచి యానందించిరి.

తాడేపల్లిగూడెం తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘము

ఈనెల 24 తేదీని తాడేపల్లి గూడెంలో మీటింగుజరిగినది.

ఈకాంగ్రెసుసంఘమునకు ఎన్నుకొనిన అధికారవర్గము అధ్యక్షులు:- శ్రీయుత మంగిపూడి పురుషోత్తమశర్మగారు కార్యదర్శి:- శ్రీయుత డాక్టరు జీరుఅహమ్మదుగారు కోశాధిపతి:- శ్రీయుత కళిదండి గంగరాజుగారు.

ష.రా:- తాలూకాసంఘపు కార్యాలయము కార్యదర్శియగు శ్రీయుత డాక్టరు నజీరుఅహమ్మదుగారు తాడేపల్లి గూడెంలోనే యుండుటకు నిర్ణయించడమైనది గావున ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లన్నియు వైచిరునామాతోనే జరుపుచుండవలయును.

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెజవాడలో ఆంధ్రభటోద్యమ మహాసభ

22 తేదీని విజయవాడ పురపాలకొస్తుత పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులవారిచే సమావేశపరచబడిన ఆంధ్రభటోద్యమమును గురించిన బహిరంగసభకు స్థానిక ఆంధ్రభటు సంఘోపాధ్యక్షులు మ. రా. శ్రీ రావుబహద్దర్ కోవెలమూడి గోపాల కృష్ణయ్యచాదరి, బి. ఏ. గారు అగ్రాసనాధిపత్యమునువహించిరి సభకు పురమహాజనులెల్లరువచ్చిరి. పాఠశాల ఆవరణయందు ప్రజలచే క్రిక్కిరసిపోయెను. సభ దైవప్రార్థనతోడను జనలతోడను ప్రారంభింపబడెను. అధ్యక్షులు భటోద్యమచక్రవర్తియను గురించియు ఆంధ్ర భటోద్యమముయొక్క గొప్పను గురించియు విపులముగా గంభీరోపన్యాసము నొసంగిరి. ఏ రాజకీయకక్ష వారైనను ఏమతమువారైనను, ఏసంఘమువారైనను ఈ పుద్యమమునందు పాల్గొనుట కెట్టి ఆభ్యంతరమును లేదు. సాంఘిక సేవద్వారా దేశసేవకులుగానున్నా దైవసేవకులుగానున్నా తయారుచేయుట కీ యుద్యమము మిగుల తోడ్పడును. హిందూదేశమందలి ఉద్యమములన్నిటికిని నిది అత్యుత్కృష్టమైన యుద్యమముని చెప్పట కేమాత్రమును సందియములేదు. మన ప్రజలకు ఆత్మ విశ్వాసములేదు. మన మనాధిపతిని తలచుచుండుగా. అట్టి అవిశ్వాసము పోగొట్టుటకున్నా ప్రస్తుతము మనదేశీయుల కా విశ్వకమున వైసికాశిక్షణ నొసగుటకున్నా నిది ఎంతయేని తోడ్పడును. ఈఆంధ్రభటోద్యమము మనపూర్వపుష్కమున 'మనఆంధ్రులకల్పింపబడి, దీనిని త్వరిత దేశమందు వ్యాపింపజేయుటకు తామందరు మిగులతోడ్పడవలసియున్నది అని చెప్పిరి. పిమ్మట శుప్రసిద్ధ దేశభక్తులును స్థానిక ఆంధ్రభటుసంఘాధ్యక్షులును పురపాలకసంఘాధ్యక్షులును అగు మ-రా-శ్రీ అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుపంతులు బి. యే. బి.ఎల్.యం. యల్. సి గారు వారి సహజ దేశభక్తిపూరితములగు వాక్యములచే సమాతనముగా భటోద్యమమెట్లు మనదేశమందు వ్యాపనలో నున్నదియు ప్రస్తుతిభారతదేశమున్న దీనిసీతకి భటోద్యమమెంత ఆవశ్యకమైనదియు మొదలగు విషయములనుగురించి మిగుల విపులముగా చెప్పిరి. పిమ్మట జన్మి సుపార్వవారసు డాక్టరు గోవిందరాజులు నాయుడుగారు అమితోత్సాహముతో నీయుద్యమమునుగురించి మాట్లాడి ప్రేక్షకుల నానందితరంగముననోలబడించిరి. తరువాత బుర్రా పూర్ణయ్యశాస్త్రిగారు పూర్వము భోజకాశిదాసుల కాలమునుండి భటోద్యమ మెవిధమున మనదేశమందు వర్ధించుచున్నదియు తెలిపిరి. అటుతరువాత స్థానిక ఆంధ్రభటు సంఘకార్యదర్శిగారు మ. రా. శ్రీమత బాలసుబ్రహ్మణ్యగుప్త గారును వారి సహజవక్తృత్వమున ఆంధ్రభటోద్యమ స్థాపనను గురించి అందిచ్చు శిక్షావిధానమునుగురించి, ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారిచే సడుపబడుచున్న బాలభటోద్యమములోని లోపములు మున్నగునాటింగురించి మిక్కిలిగా నుపన్యసించిరి. తరువాత పురపాలకొస్తుత పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులవారుపన్యసించుచు విజయవాడయందు ఆంధ్రభటోద్యమము అగ్రస్థానము వహించవలెననిన్నీ, అందుకుగాను తాము ప్రతిమముగా తమ పాఠశాలయందు దానిని స్థాపించితిమనిన్నీ, తమ పాఠశాలలోని ప్రతివిద్యార్థియు ఆంధ్రభటుడు గావలెనని కోరుచుంటిమనిన్నీ, తక్కిన పాఠశాలలవారును అట్టియుద్దేశ్యముతో నీయుద్యమమును ప్రోత్సహించవలెననిన్నీ తాము విద్యార్థులకు ఆంధ్రభటోద్యమమును గురించి చెప్పవలసినదింతయు సాయంకాలము విద్యార్థులకు ఎండుకాలపుకెలపుల నొసంగుసమయమున నుపన్యసించబడిన ఉపన్యాసమునందు చెప్పితిమనిన్నీ కాలాతీతమైనది గనుక విశేషము చెప్పదలచుకొనలేదని చెప్పుచూ ఉపన్యాసమును ముగించిరి. తరువరి అగ్రాసనాధిపతిగారి ఆంత్యోపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

నా వ్యవసాయానుభవము

(1)

నల్లభూములలో కొబ్బరితోట

అమలాపురమునకు సరిహద్దుననే నల్లమిల్లియను గ్రామమున్నది. ఆ గ్రామమునకు పురపంచమునకు చెందిన కొబ్బరితోట కుపయోగించునని యొక యిరునది సంవత్సరముల క్రితము కొబ్బరి మొక్కలు నాటితిని. ఆ మిట్టప్రక్కలందు కాలవనీటి యాధార మేమియు లేదు. అందుచేత నీటికిఁగాను నూ తిగుంటలు త్రవ్వించితిని. ఇందుమించు గజము లోతుదాక కఠినాతికఠిన మయిన నల్లరేగడమట్టి ఆక్రింద జానెడులోతు గువ్వరాతితో మిళితమయిన మన్ను ఆక్రింద పెట్టుయినక, అంతకు దిగువున తెల్లయినక, ఆక్రింద నీటియూట. ఈ విధముగా నూతిగుంటలని తేలెను. గువ్వరాయి కొబ్బరితోట కాపునకు హానికరమయినను అధికముగా లేనందున అంత నవ్వకారి కాదని చెప్పిరి. వర్షాకాలమందు ఆచేలోఁ గొంతిరు నీటిచియుండుటచేతను కొబ్బరిచెట్లకు క్రొత్తమన్ను మించిన చెప్పుటచేతను ప్రక్కనున్న మరుగుకాలువమును బండ్లతో త్రోలించి చేసుకొనిచితిని. ఆమంటలోఁ గొంత చవుడును ఉన్నది. ఆసంవత్సరమున వర్షము లధికముగా గురిసెను. కొబ్బరి మొక్కలు నూటయేబదింటిలో సగము చచ్చెను కారణముకని పెట్టెజాలముయతిమి.

క్రొత్తమన్ను వేసిన నేలయందు దుంపసరుకు బాగా ఊరుననియించి నూలురూపాయలకు పదిపుట్ల పెండలపు విత్తనముకొని ఆతోటలో పాతించితిని. ఊరినపెండలమునలన విత్తనపు వెలయినను రాలేదు.

చచ్చిన కొబ్బరిమొక్కల బావులందు మలివేతలకుగాను ప్రానుకట్టిన పెద్దమొక్కలు పాతుట మించినది కొందఱు చెప్పుటచేత రెండేసి రూపాయలకు పెద్దమొక్కలు కొని మలివేతలు వేయించితిని క్రమముగా పెరిగినది. కాని కాపునాత్రము అల్పముగా నెక్కడనులేదు. తోటచెట్లు తడవుగా కచ్చులు కొద్ది కొద్దిగా వేయుచున్నవి. వేసిన కచ్చులందలి పుచ్చెలైనను శిశుత్వమందే రాలిపోయి నెలలందు కాయలులేక అవి చీపురుకట్టవలె వృంతమాత్రావృక్షములయి యున్నవి నూటయేబది చెట్లగుల తోటలో సంవత్సరము లెక్కకు వేయికాయలయినను వచ్చుటలేదు.

దోహదము:—తోటను ఇంకా మంటితో కప్పమరి కొందఱు, చెత్తెడెత్తు ఇసుకతో కప్పమని కొందఱు, చెట్టాకటికి రెండుసేదలచొప్పున నుప్పువేయుమని కొందఱు, కొంచెము ఉప్పు మూటకట్టి మొవ్వలలోఁ బెట్టుమని కొందఱు, ఇట్లు పలువురు పలువిధముగాఁ జెప్పుచున్నారు. వ్యవసాయ శాఖవారివలనఁ గూడ అమోఘమయిన సలహా నాకు దొరకలేదు. చేరువను ఇసుక లభించినను ఆతోట యంతయు ఇసుకతో కప్పటకు అమితమితమయిన న్యయమగును. మైశ్వకొలది దూరములో తప్ప చేరువను ఇసుక లేనేలేదు.

దుక్కి-ధూమి నల్లరేగడియగుటచేత వర్షాకాలమందు అడుసు పడునుగా నుండి దుక్కిరాదు. శీతకాలమందు లేమ ఆరిపోయి అపుడును దుక్కి కష్టముగానే యున్నది.

ఈతోటను ఫలప్రదముచేయుటకు సాధనములను తెలుపు వాణిజ్య చాల కృతజ్ఞుడ నగుచున్నాను.

పాలెపు వెంకటసూర్యగోపాలం,
అమలాపురం.

వైద్యవిద్యార్థుల కొకమనవి

దొరతనమువారు మదరాసునగరమున నాయుర్యేద కలాశాలను నెలకొల్పిరి. ద్రవ్యమును వ్యయముచేసి యంగ్లమును జరువజాలని బీదబాలురు మాత్రమే భారతీయకళను, విద్యను నభ్యసించుచున్నారు. కావున నట్టి వేదవిద్యార్థు లామహానగరమునందు ద్రవ్యమును వెచ్చించి జరువలేనివా రగుటచేతను రమారమి రి కొట్ల జనసంఖ్యగల మదరాసు రాష్ట్రమునందొకటి మాత్రమే ప్రభుత్వమువారి అయుర్యేదప్రతిస్థాపన మగుటచేత నయ్యది యందఱు కందుబాటు కాకున్నయది. కాబట్టి దొరత

తనమువారు, ఇతరాయుర్యేద కలాశాలయందు వైద్యవిద్య నభ్యసించిన విద్యార్థులకుఁగూడ నీ మెడికల్ స్కూలునందైనఁ గొన్ని మహములు శీఘ్ర చికిత్స నేర్పి ప్రోత్సహించినఁగాని తేజీయవైద్యవిద్య యభివృద్ధిఁజెందనేరదు.

మదరాసు ప్రభుత్వపు మంత్రివర్గముగూడ దేశీయవైద్యమునకుఁ తమశక్తికొలది సాయముచేసెదమని యచ్చటచ్చట నుపన్యసించుచున్నారు. కావున నాంగ్లదేశమందలి వైద్యవిద్యాపోషకులను, వైద్యవిద్యార్థులను, మంత్రిపుంగవుని సందర్శించి దగుల నుదహరించిన విషయములను విశదపఱచుట యుచిత మని తలంచుచున్నాఁడ.

1 “భిషక్, వైద్యవిద్యార్థి, మున్నగు నాయుర్యేద పరీక్షలయందు తీర్థులయినవారికి, మద్రాసు ఆయుర్యేద కలాశాల యందును, విశాఖపట్టణపు మెడికల్ స్కూలునందును, గుంటూరు నగరమున, స్థాపించఁబోవు నాంగ్లవైద్య విద్యాలయందును, గొన్ని మహములు శీఘ్ర చికిత్స నేర్పి, మదరాసు నగరము మెండు ఆయుర్యేద కలాశాలయందలి పరీక్షలలో వాటితేరిన వారితోఁబాటు బి. ఎమ్. సి. సర్టిఫికేట్టునిచ్చు నేర్పాటు గావించుట.

2. ఎల్. యమ్. పి. మున్నగు పరీక్షలయందు తీర్థులయినవా రెచ్చటనైన వైద్యశాలను నెలకొల్పినయెడల యాకత్ బోధువారు వైద్యుని యోగ్యతనుండిన చందును, భిషక్ వైద్య విద్యార్థి పరీక్షలయందు గడతేరినవారికి ఎల్. యమ్. పి. లతో బాటును, ఆయుర్యేద విశారద పరీక్షయందుఁ గృతార్థులయిన వారికి ఎల్. ఎమ్. అంతు ఎస్. వారితో సమముగను, ఆయుర్యేదాచార్య పరీక్షయందు దారి తేరినవారికి ఎమ్. బి. బి. ఎస్. వారితో, దుర్లభముగను గ్రాంటునిచ్చుచిరమున, లోకల్ బోర్డు ఆక్టును సమరణిచేయుట

3. యూనియన్ యున్న ప్రతిగ్రామమందును నొక యాయుర్యేద వైద్యాలయమును నెలకొల్పుట.”

ఎల్లరు దీనిని బరిశీలించి తత్ఫలితమునకై బ్రయత్నించుట శ్రేయోదాయకము.

విద్యార్థి వి. శ్రీరామశాస్త్రి,
రేపల్లె.

ఆంగ్లజాతీయ మహాపుగను ఆరాధనము

ప్రతివ్యక్తి యును తనజాతీయందుగల మహాపురుషులను గాని స్త్రీలనుగాని స్మరించుకొనునపుడు ఒకవిధమగున నిర్వాచ్యానందము నొందుచుండును. ఆయామహాపురుషులు తనజాతీకే సంబంధించినపు డొకవిధమున గర్వముగూడ గలుగుచుండును. తనజాతీయోత్సాహమును చెలిసికొని సంతృప్తి నొందుచుండును. తనజాతీయగూడ యితరజాతులతో సరియైన దేగదాయని సంతసి మను. మరియుతానుగూడ తనజాతీయసోదరమహాపురుషులతో నెనయగుటకు ప్రయత్నించుచుండును. కావుననే జాతీయ పీఠారాధనమును పెద్దలు ఆమోదించి యాచరణలోనికి దీసికొని వచ్చిరి.

మన ఆంగ్లజాతీయందుగూడ నట్టి మహాత్ము లున్నారు. ఆంగ్లవిప్లవు, కాలివాహనము, ప్రతాపరుద్రుడు, కృష్ణదేవరాయలు, దమయంతి, రుక్మిణి, రుద్రమదేవి, మొల్ల, నన్నయది కవిత్రియం, ప్రబంధకవులు, సర్వతోముఖ సంస్కర్తలగు వీరేశలింగకవి మున్నగుమహాత్ములందరను సంస్మరణీయులు. వీరిలో కొందరివర్ధంతు లేవో కొన్ని, కొన్ని ప్రదేశములందు జరుపుచున్నటుల అప్పుడప్పుడు వార్తలు ప్రచురింపబడుచుండుట గాంచుచున్నాము.

ఈవిషయమై సమగ్రమున చర్చచేసి, మన ఆంగ్లజాతీయ నాయకుల సంగ్రహచరిత్రలును, వారివర్ధంతులైనములును ఆంగ్లంబందరకును చెలియనటుల చిన్న పుస్తక రూపమున ఆంగ్లమహాసభాస్థాయి సంఘమువారు ప్రచురించినచో ఆంగ్లంబం దాంధ్రజాతీయభావమును పెంపొందింపజేసిన వారగుదురు. విదేశ వాసులమగు మాకు మాయాంగ్లదేశమునెడభక్తి శ్రద్ధ లెక్కుడగుటయేగాక, యితరజాతులవారితో మా ఆంగ్లజాతీయందుగూడ మహాత్ములందెడివారు, ఇష్టుమగుడగలరు. అనిచెప్పగలుగుదుము. ఇప్పుడో యితరజాతీయవీరుల సంస్మరణముతో, ఇతర జాతీయానుకరణముతో మా జీవితకాలము వ్యయమగుచున్నది. మీజాతిలో నిట్టి మహాత్ములులేరా అను ప్రశ్నకు మానమే జవాబగుచున్నది. ఆంగ్ల నాయకుల విషయమై అలోచించి త్వరలో నిట్టిగ్రంథముకట్టి ప్రచురించెదరాగా!

దేవరాజు సీతారామస్వామి,
గౌరవకార్యదర్శి, ఆంగ్లజనసంఘము.

నిర్వాహకార్యక్రమము

గ్రామాదులకుబోయి వారిలోకలిసి వారి సాంఘి

కారిక పరిశీతులను బాగుచేయవలెను

బనారసు, ఏప్రిలు 25:— కాశీనగరమునకు 10 మైళ్ల

దూరముననున్న బాచపూరు గ్రామమున నిన్న సాయంకాలము జరిగిన కాశీ జిల్లా రాజకీయ మహాసభయొక్క 5 వ సమావేశమున శాసనసభ్యులును కాన్పురులోని ప్రతాపపత్రికాసంపాదకులు నగు శ్రీయుత గణేశశంకర విద్యాపీఠగారు అధ్యక్షత వహించి గ్రామాదులకుబోయి గ్రామములలో కలిసిగారిని నిద్రనుండి మేల్కొల్పి కాంగ్రెసు నిర్వాహకార్యక్రమమును సాగించుటయే యువజనులకు ముఖ్యమైనవిషయమనియుగ్రామములయొక్క సాంఘికారికచర్యలను చక్క బరచి వారికి తగిన కట్టుదిట్టము లేర్పరుపవలెనియు చెప్పిరి. సభాపారంభమునకు పూర్వము మూడురంగులుగల కాంగ్రెసుపతాక మొకటి యెగురవేయబడెను. కాశీ విద్యాపీఠములోని ప్రొఫెసరు నరేంద్రనాథ యం. ఏ. గారి అధ్యక్షతక్రింద ఆస్పృశ్యతానివారణ సభయొకటి జరిగెను. (ప్రీప్రెస్)

మూలికా చికిత్స

మన హిందూదేశమునందలి వైద్యులనెను లెచ్చెయుండినను రోగపీడితుల సముదాయముల దశలకు తగుపాటి కారణ వైద్యచికిత్సలు లేవనియు, మూలికాచికిత్సలన ప్రాణహానిలేదనియు శిశువుల స్వల్పాయుషుల పాలగుచుండుటను కాలమృత్యువులు తగ్గి ఆకాల ముత్యపాలగుచున్నారనిన్ని, బాల చికిత్స శ్రేష్ఠమనియును, బాలురు పిన్నవయస్సులో యెరుబాధపడు రీతిగ ఆత్మకోత్ స్పిరిట్ వాతబడక, హానిలేని మూలికాచికిత్సలు బాల్యులకేయందు సంభవించు కథరోగముల నశింపజేసి దీర్ఘమురారోగ్య సంపత్తిగలవారై సురక్షితముగా జీవించు రని నామఖ్య అభిప్రాయమునకు గోచరించి నాస్వధర్మనర్తక వృత్తిని అనాయాసముగా వీరుచేసి ఆరోగ్యసంపత్తికి ఆస్థానమైన ఈ వైద్యమును ధర్మార్థముగా చేయుటలన బిడ్డలు పూర్ణాయువులగుదురని కృతసిద్ధితుడనై, మెండు బీదలుండు యునికి పట్లయందు వైద్యాలయము స్థాపించి దేవార్జునుగా జరుపుచున్నాడను. కావున ఎల్లగును నాయందుదయించి వీటియన్ని ముఖ్యంశములు గమనించి దీర్ఘయోచనకు దెచ్చుకొని యింకను విశేషముగా వ్రాయుదురని ప్రజలను ప్రార్థించుచున్నాడను డాక్టరు నంబి

అమృతలూరు

(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీ భాషా సంజీవనీసంఘము.

ఏప్రియల్ 23:—1912 సం॥ లో సాపింపబడి మొన్నటివరకు ఉభయభాషాసంజీవనీసంఘము అను పేరున వ్యవహరించబడు గ్రంథాలయమును శ్రీ భాషాసంజీవనీసంఘము అని పేరుమార్చిరి.

నూతనగృహప్రవేశము

నిన్నరాత్రి శ్రీ భాషాసంజీవనీసంఘము అద్దే భవనము నుండి బ్యాండు సన్నయి మొదలైన వాయిద్యములతోను, శారద, గాంధీ, తిలకు, మొదలైన చిత్రపటములతోను, జాతీయతాకములతోను, రాట్నములతోను, ఋగ్వేదరామాయణభారత భాగవతాది సద్గ్రంథములతోను పురపీఠులన్నియు జయజయ ధ్వనులుమిమ్ము ముట్ట నూరేగిన తిరుపరి సంఘావృత్తులగు శ్రీయుత శ్రొత్తపల్లి నరహరి చాడరిగారు నూతన గ్రంథాలయ భవనమును దెరచి వేదవిహితముగా ప్రవేశమహోత్సవమును జరిపిరి.

శారదా గ్రంథనిలయము.

ఈగ్రంథనిలయము మాగ్రామమున ఘమారు పదిదినము లక్రిందట కొందరు వారీమణులచే స్థాపించబడినది. శ్రొత్తపల్లి చల్లమ్మగారు అధ్యక్షురాలుగను, శ్రొత్తపల్లి అన్నపూర్ణమ్మగారు కార్యదర్శినిగను ఎన్నుకొనబడిరి. వీరుగ్రంథనిలయము పక్షమున ప్రతిశనివారమును సమావేశమును జరుపనిశ్చయించిరి నిన్న శనివారం జరిగిన సమావేశములో శ్రీయుత బ్రహ్మాండం కుటుంబరావుగారిచే వ్రాయబడిన ఖద్దరును గురించిన వ్యాసము కార్యదర్శినిచే జరుపబడెను. కొనరాని దుర్గమ్మ అను విద్యార్థిని ఖద్దరును గూర్చిన వేరు వ్యాసము జదివెను. వీరు శ్రీ విద్యాభిమానులగు గ్రంథకర్తలయొక్కయు, పత్రికాధిపతులయొక్కయు తదితర ప్రజలయొక్కయు సాయము నపేక్షించు నున్నారు.

ప్రభవనంవత్సరమందు ఉపనయనముహూర్త విచారము

ఉపనయన సంస్కారము గావింపఁ దలఁచినవారలు, మన్వబ్రహ్మలలో ఆక్షయసంవత్సరము కడపటిదనిన్ని, అందఱు మందు మూడుమాసములలో నేకార్యములు చేయఁగూడదనియు రాబోవు ప్రభవసంవత్సరమందు ఉపనయన సుముహూర్తము లుండుననియుఁబలువురు నిరీక్షించుచుండిరి. ఈ ప్రభవసంవత్సర మందలి వైశాఖ శ్రేష్ఠమాసములలోనున్న గ్రహస్థితిఁజూచునపు టికిఁగొంత ఆశాభంగము కలిగించినవి. కాలామృతము లిందువు 99 శ్లోకవాఖ్యలోని వాక్యప్రకారము ప్రభవసంవత్సరాదియం దొక మాసము సరికాలముగ నుండును గనుక, విడువఁబడినది. కాఁబట్టి ఉత్తరాయణములోనగువైశాఖ, శ్రేష్ఠమాసములలో నిర్జయముగ ఉపనయనముహూర్తము లుండినఁ జేయఁదగును. చైత్ర బ॥ 9 నవమి యందని యొకపంచాంగమందును, బ॥ 14 లు చతుర్థియందని మఱియొకపంచాంగమందును గురువు మీనరాశి లోఁ బ్రవేశించినట్లు కనఁబడుచున్నది. ఎటులేని, గురువు, వైశాఖమాసము మొదలు, మీనరాశిలోనుండును గనుక, కాలా మృతము, ద్వితీయదిగువు రిది శ్లోకప్రకారము వలువుకు విద్యా బుద్ధి సంపద లొసంగును. వైశాఖమాసములో, మిథునలగ్న మున నేకావతరమందు సూర్యుండును, దశమకేంద్రమందు గురు వును, ఉండి బలవంతులై నందునను, అష్టమకుడి గలిగినందునను, మిథునలగ్న మునకు సుముహూర్తము నిశ్చయింతుమనుకొనిన, లగ్న కేంద్రమందు కుజుడున్నందున కూజితదోషంబును, రాహు వుండినందున ఉగ్రదోషమును గలుగుచున్నది. వై రెండును క్రమముగ వలువు తల్లికిని, పలువురుకును, దోషకరములని కాలా మృతమందుఁగలదు.

శ్లో॥ లగ్నాదికేంద్రే పృథ్వవత్రికోజే
దేవేజ్యైతైత్యర్జిత సోమసామ్యః ।
ఏకోనిహంతి స్ఫుజితాదిదోషాః
భానుర్యధాగాధునివాంధకారమ్ ॥

అను శ్లోకప్రకారము, కుక్రుడు లగ్న కేంద్రమందును, గురువు దశమకేంద్రమందునున్నందున, పూర్వోక్తస్ఫుజితాది దోషములలోఁజేరిన, మాజితోగ్ర దోషములనుఁ బోగొట్టు చున్నారు. కాఁబట్టి మిథునలగ్న మేల గ్రహింపఁగూడదనిన ఇతరకేంద్రములుగాక, లగ్న కేంద్రమందే, హరులగుకుజరాహు వులుండుటవలన, అనుభవజ్ఞులగు పెద్దలంగీకరింపజాలరు. తీవ్ర మగు విషయముల కెంతిపరిహారక వ్రవ్యమున్నను ; విషవ్యభా వము పోవదుకదా? అట్లులే శుభగ్రహయుతులైనను, కుజు రాహువులు, దోషఫలదు లగుచుండెడిని. కాబట్టి మిథునలగ్న ము సంతృప్తి కరముగనుండలేదు. కర్కటలగ్న మునకుఁజాతమనుకొని న, సూర్యుండు దశమకేంద్రగతుడగుటచే స్ఫుజితదోషము పట్టు చున్నది. పూర్వోక్తశ్లోకప్రకారము, గురువు, స్వత్రేత్రముగ నవమకోణమందుండి, లగ్న మును జూచుచున్నందున, స్ఫుజిత దోషము పరిహారమైనదని, కటకమును గ్రహింపవలయు. అటు లైనచో, వైశాఖ కు రి లు బుధవారము, మృగశిర్ష యుక్త కట క లగ్న మునకు రహితముకలదు. అయితే, మఱుపాఁడు చతుర్థి యగుటచేతను, స్వతస్సిద్ధముగ వైమితి కానధ్యయనముగుటచేతను కు రి లు నిషిద్ధమగుచున్నది. పిమ్మట చంద్రుండు, ద్వాదశ, జన్మములలో బ్రవేశించుటచేతను, యుక్తనత్రము కామింజేసి యు, కు 12 లు లోపల కర్కటలగ్నమున కనుకూలమగు తిథి వారనత్రములు గన్పించుటలేదు. ఏ దేనొక దివమిండుకు గుణయుక్తముగ గన్పించిన ఇతరాంశములచే దోషఘాయిత్య మగుచున్నది. వైశాఖ కు 18 లు సూర్యుండు వృషభరాశిలో నికి బ్రవేశించినపిమ్మట కర్కటకలగ్న మునకు జూచుకొనినచో సూర్యుం దేకాదశగతుం డగును. కుభములోని ముహూర్తమున కువలె స్ఫుజితదోషముపట్టుదు. సూర్యుడేకాదశమందును, గురువు నవమకోణమందునుండి లగ్న ము గురువుచే జూడబడుచున్నందున మిగులగుణవృత్తముగనున్నది. ఇట్టిగుణసంపత్తి వైశాఖ బ॥ ౧౦ లు నఱుకునుండును. పిమ్మట కుజుడు కర్కటక రాశిలోనికి బ్రవేశిం చుటచే కర్కటకలగ్న ము యుక్తమైనదికాదు. అంతలోపల వైశాఖ బ॥ ౧౧ లు తృతీయాగురువారము మూలానత్రయోక్త కర్కటక లగ్న మునకు జూచుకొనదగును. గ్రహస్థితి అనుమాల ముగ నున్నను పరదినమందు చతుర్థి అనధ్యయనంబును వక్ష్యనం ద్రసగ్రహదోషంబును గలుగుచున్నది. సూర్యుడేకాదశగతుడ గుటచేతను గురువుస్వత్రేత్రమందుండి లగ్న మునుజూచుచున్నందు నను, కొంతవఱకు దోషముపోగొట్టుచున్నారు. అథవా చంద్ర

దోషనివృత్తికై శాంతిగావింపదగును అగతికమగుచో నితరమా త్రమయినను గ్రహింపవలయు. పిమ్మట వైశాఖ బహుళములో లేదు. శ్రేష్ఠ కు 14 లు సూర్యుండు మిథునరాశిలోనికి బ్రవేశించి నపిమ్మట సింహలగ్న మునకు జూచుకొందమనిన అష్టమకుడిలేక పోవుటయేగాక గురువు అష్టమసానమందుండును. కన్యాలగ్న మునకు జూచినచో గురువు సప్తమకేంద్రమందుండి లగ్న మును జూచును. అష్టమకుడిగలదు. అయితే రవి రాహువులు దశమ కేంద్రగతులగుటవలన స్ఫుజిత ఉగ్రదోషములు పట్టుచున్నవి. అదియునంగాక పూర్వార్థము మితిగ్రహించును. గురువు అష్ట మసానగతుడైనను స్వత్రేత్రవర్తియగుటచే పలువురు విద్యాసం పద లొసగునని కాలామృతమందు గలదుగనుక శ్రేష్ఠ బ॥ ౧౦ లు సింహలగ్న మునకు గోతవంతు జూడదగును. ఎటుల జూచినను దోషయుక్తముగ గన్పించుచున్నదికాని నిర్జయముగ గన్పించుట లేదు. కలికాలముహూతేతనో వైదికకర్మయందాస్థ లేకపోవు టచేతనో దేశకాలవై పరిత్యజముచేతనో నిర్జయములయి శుభకరము లగు సుముహూర్తములు లభించుటలేదు. దేశకాలస్థితినిబట్టియు మానవులగుణవృత్తులనుబట్టియు గ్రహసంచారము కలుగుచున్నది. గచ్ఛాష్టమవయస్సునందు బ్రాహ్మణున కుపనయనము కావించి పలసియున్నది. ఇప్పుడు, వేయింటికొకటి జరుగుచున్నదో చెప్పజాలము. ఇప్పటికాలాతీత అకాలపువటువులకు దగినట్లు ము హూర్తములు సభవించుచున్నవి. ముహూర్తకాలగ్రహస్థితిని బట్టి వారికిసంస్కారబద్ధులౌడముచున్నవి. ఏదోనొకవిధముగ నీయకాలమువులకు ఉపనయనసంస్కారము గావించుటగనుక ఆయాసానమలయందుండు అనుభవజ్ఞులగు దైవజ్ఞులు దేశకాల పాత్ర సందర్భములనుబట్టి కూడినంతవఱకు సుముతముగనున్న సుముహూర్తమును నిర్ణయింతురు. ఆమహానీయులపై భారము మోపియున్నది. శ్రావణమాసములో జాతమనిన దక్షిణాయన మగును. అయినను కన్యాలగ్న మునకు ఏకాదశమందు సూర్యు డును సప్తమకేంద్రమందు గురువుండి లగ్న మును జూచుచుండు ను. కనుక యుక్తమైన సుముహూర్తము గ్రహింపవచ్చును. ఏముహూర్తముచూచినను దోషములేక కన్పించదు. అయినను గుణాధిక్యదోషాలవంతేమగు ముహూర్తమును గ్రహింపదగియు న్నది. ఉపనయనముహూర్తమునుగురించి పలువురు వివిధప్ర దేశములనుండి వ్రాయుచున్నందున నాయబ్రహ్మయము చెలిపితి. ప్రంభద్రవిత్య వివాహాది ముహూర్తవిషయములగురించి తెలిసి కొనదగినవారు ఈదిగవకపరచిన యస్మత్కర్మార్యయము నకు వ్రాసి తెలిసికొనదగును. సదయహృదయులగు సహృదయు లు గుణమును గ్రహింతురు గాత!

ముక్తిసూతులపాటి గోపాలకృష్ణశాస్త్రి.

పండితుడు, ఏ.వి.యస్. హైస్కూలు ఓంగోలు గుంటూరుజిల్లా

జిమ్ శెడ్ ఫూర్

విజయనగర వాస్తవ్యులును, ఆంధ్రనట శిఖామణులును అగు శ్రీ ఆనాసపురపు జె. గోపాలరావు బి. ఏ. గారు యీ పురమునకు స్వకార్యార్థమై విచ్చేసి, ఆంధ్రజనహితకారిణీసంఘమునారు ఆహ్వానింపగా వారి శ్రీ కిడింగురూపు పుస్తక భాండాగారమును జూడవచ్చి పై సంఘమువారు చేయుచున్న సత్కార్యమునకు బాల సంతోషించిరి.

ఆదివారం తే 17-4-1927 దీని సాయంత్రం ౫ 6-30 లగ్న శ్రీ సి. కోటిశ్వరరావుగారి యాధిపత్యముక్రింద నొక సభ జరుపబ డెను. ఆసభలో శ్రీ గోపాలరావుగారు "ఆంధ్ర నాటక విజృంభణము" నుజించి యుపన్యసించిరి. సభ ౫ం 8-30 లగ్న అల్పాహారముతో ముగిసెను. శ్రీగోపాలరావుగారు పై సంఘసభ్యులకు ప్రోత్సాహపరచుచు కొన్ని గ్రంథరాజములను ఈపుస్తక భాండాగారమునకు బహుమానము జేయుదు నని నెలవిచ్చిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

ప్యాఫ్ కుట్టు మిషనులు

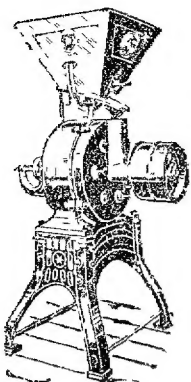
జబారులో వాని కన్ని టికంటెను దృఢమైనవి.
రొఖిలేరము మాత్రమే.
ప్రసిద్ధమైన వర్తకులకు మాత్రము బాడుగా కు యివ్వబడును.
అన్ని పరికరములును, విడిభాగములును కూడ అమ్ముబడును.

బెల్ లిండు కో (లిమిటెడ్)

8485 1/186 హంటుకోడ్డు, మద్రాసు

చెన్నపురి బజారు ధరలు			
1927-వ సం॥ ఏప్రిలు 26 తేది మంగళవారము			
1. ధాన్యములు.			
దని కూలు బా 1-కి రు 85 0 0 మొదలు 112 8 0 వరకు			
బియ్యముబస్తాలు			
కునుమ తేనాలివి ,, వ 42 కలవి రు 13 4 0 14 12 0			
నెల్లూరివి ,, డిటో ,, 15 8 0 16 0 0			
డిల్లి ,, డిటో ,, 16 4 0 17 0 0			
రాగులు ర. 164 బస్తా 1-కి ,, 9 10 0 10 0 0			
నవ్వులు ,, ,, 22 0 0 25 0 0			
2. ధాన్యముపప్పులు.			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 15 0 0 16 0 0			
నెనగలు ,, డిటో ,, 14 0 0 15 0 0			
పెసలు ,, డిటో ,, 16 0 0 17 0 0			
మినుములు ,, డిటో ,, 17 0 0 19 0 0			
ఉలలు ,, ర 195 ,, 12 12 0 18 0 0			
3. నూనెవస్తువులు.			
నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 158 0 0 156 0 0			
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0			
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా 1-కి,, 54 0 0 56 0 0			
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 50 0 0 52 0 0			
వేరు నెనగనూనెగానుగ బా 1-కి రు 128 మిష్కా నూనె 126 0 0			
అముదము బా 1-కి ,, 116 0 0 117 0 0			
4. చిల్ల రవస్తువులు.			
చాయపసుపు బా 1-కి ,, 68 0 0 70 0 0			
మారపసుపు ,, 40 0 0 50 0 0			
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి 122 0 0 140 0 0			
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 40,45			
కాశహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 50,55			
బెల్లము బా 1-కి రు 40 0 0 60 0 0			
చింతపండు బా 1-కి ,, 21 0 0 56 0 0			
5. ఇనుము.			
పట్టారకం బా 1-కి ,, 81 0 0 82 8 0			
చదరం ,, 81 0 0 82 0 0			
రవుండు ,, 27 0 0 38 0 0			
6. నూలు.			
నెం 20 బెన్ని సింహం యీ ,, 7 0 0			
నెం 6 బెన్ని ధర ,, 4 0 0			
నెం 24 ,, సింహం ,, 7 4 0			
నెం 24 ,, లాకి ,, 6 4 0			
నెం 60 ,, కారం బెన్ని ,, 9 0 0			
నెం 40 ,, ,, 10 0 0			
నెం 44 ,, ,, 5 8 0			
నెం 20 1/2 న్యూకాటెక్ ,, 6 5 0			
నెం 12 1/2 చూళ ,, 5 8 0			
నెం 16 1/2 ,, ,, 5 14 0			
నెం 20 1/2 శాపురజీ ,, 6 8 0			
నెం 40 జమ్మరు ,, 9 10 0			
నెం 44 సాంబా ,, 4 15 0			
నెం 4 బెన్ని ,, 8 12 0			
7. దూది.			
బోండాపెట్టు బారున 1-కి రు 800 0 0			
పల్నాడుదూది ,, ,, 145 0 0			
8. లోహములు.			
నెండి 100 తులంకు ,, 61 0 0			
బంగారు, తులము 1-కి ,, 21 0 0 21 2 0			
సవరము 1-కి 18 11 0			
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 238 0 0 240 0 0			
రాగి బా 1-కి ,, 258 0 0 260 0 0			
ఆంధ్రనటప్రకాశిక నిర్దేశలగు			
(బి) పసుమర్తి యజ్ఞనారాయణశాస్త్రిగారి			
"సావి త్ర" (6 అంకముల నాటకము)			
నెల రు 1-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. వర్తకులు ప్రత్యేకధరలు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును. 3559			
కార్యదర్శి, విద్యత్సన్మానసభ, బందరు.			

MACHINERY. 3392

Jrus Grinding Mills—
With ball bearings & self-sharpening stones.

Disintegrators — Latest types.

Rice Machinery of every
description.

T. & O. Brand Belting—
Special cotton and special Solid-woven hair.

*Water Works fittings—*Meters, valves etc.

*Coffee Hand Mills—*Latest improved designs

White Artistic Cements 3392

Sole Agents in India, Burma & Ceylon :—
THAKAR & OPADEY,
20/22, Elphinstone Circle, Fort, Bombay.

లిజరు కలము

సుమారు 100 రకములలో
తయారు చేయబడుచున్నది

మీ కు త గ న ది
ఒ క టి గ ల ము

మామూలు 10 ఆర్ సెట్టి 100 పి.
సెల్ఫ్-షిల్లింగ్ 40 ఎస్

H.P. Co LONDON

Agents: **P. HOLT & Co., Ltd.**
P. O. BOX 237 3434
MADRAS.

AMRUTANJAN

Best
Indian Pain Balm
Sold Every Where

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

D. G. GORE-BOMBAY 2.

ఆ త్రురచేయువారికి, సబ్బులు చేయువారికి కావలసినట్టి, అవకాశములు అనగా సారముగల చమురులు, సువాసనలు, రసవాదసంబంధమైన వస్తువులు, రంగులు, సారములు, యితర వస్తువులు, అగరువత్తులు, పొగాకు, నవ్వుము, మరదిత్తులు, ఔషధ వర్తకము మొదలగువాటికి కావలసినవస్తువులు, సుప్రసిద్ధమైన హీరో ఆ త్రులు మొదలగునవి మావద్ద చాల సరసమైన ర ప్రకారము విక్రయించబడును. ధరల బాబితా యినాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయుడు. ఆ త్రు ములు ఆంగ్ల భాషయందే వ్రాయవలెను. 3581 డి.జి.గోర్, 31, మంగల్ దాన్ రోడ్డు, బొంబాయి నెం.2

శ్రీ కాళహస్తి 2118

పండిత మంత్రోత్తమ కప్పగొంతుల చంద్రమాళేశ్వర శాస్త్రి వ్యవహారి ప్రభవ సంవత్సర వైశాఖ శు ౧౩ స్వాతీ భానువారం 15-5-1927 జరుగును. వారి గ్రంథములన్నియు 7 సంపుటము లుగా అచ్చు ప్రారంభించిరి. ఆ 7 సంపుటముల వెల 20 రూ పాయలు. చందాధనము అడ్వాంసుగా పంపవలెను. ఒకేసారిగా పంప లేనివారు దరఖాస్తుతో 5 రూపాయలన్నా మిగత 15 రూపాయలు వెల 1-కి 2 రూపాయల చొప్పునను 5 వా యిదాలుగాను చెల్లించవచ్చును. మనియార్డర్ల ఖర్చులు చందాదారులే భరించవలయును. మొదట రిజిస్టరు చేసుకొనే 500 మంది చందాదారులకు వాట్సుఖర్చులు వారే భరించి 7 సంపుటములను పంపబడును. కొద్ది ప్రతులే అచ్చుకు ఆరంభించిరి గనుక చందాదారులు త్వరపడవలెను.

- 1 సాలగ్రామ లక్షణదర్శము.
- 2 సర్వమత సారావళి
- 3 శేషేశ్వర సంవాదము.
- 4 కలిమాహాత్యై సంగ్రహము.
- 5 హిమాలయ యాత్రాప్రసంగి.
- 6 అష్టేశ్వర కరపూజాపద్ధతి.
- 7 లక్ష్మీ సృసింహేశ్వర నిత్యపూజాపద్ధతి.

దరఖాస్తులు మణి కూర్చులు వగైరాలకు చిరు నామా పండిత మంత్రోత్తమ కప్పగొంతుల చంద్రమాళేశ్వర శాస్త్రి, శ్రీ కాళహస్తి, చిత్తూరుజిల్లాలో పంపవలెను.

మదనకామేశ్వరిలేహ్యము

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్రాక, నిస్సత్తువ, శుక్ల నష్టము, అతిమాత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0 పాలగుండ్లి లేహ్యము—రక్తశుద్ధి శ్రేష్ఠమయినది. సవామేహము, మేహసాహు, మిన్నలు, యితరవర్మరోగములు కీళ్లనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలును. 20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0 చి. పి ఖర్చులు వేరు. 75 పి. 2 1/2 అండు కో, ఆయుర్వేదసూత్రం, పెరిజేసి. నెల్లూరుజిల్లా

కామబిందు (రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఇది పోగొట్టుకొనిన యౌవనమును 15 నిమిషములలో తిరిగియిచ్చును. గాఢమీరు కనయౌవనమును ప్రపంగసుఖమును పొందగలరు. 24 ముత్రము గల బుడ్డి 1 కి 2 రు. 1-0-0 కామబిందు ఛార్జీ, 2/80 చెంగల్వరాయ మెకటికె, తిరునెల్వేలి, మద్రాసు.

మా త్ర కో శ వ్యా ధు లు - ఒ క కొ త్త చి కి త్త

URESOL (యూరిసోల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్ సల్ఫు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని చుండల హెపులందు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు వోరకును.

ప్రాప్తెస్టు కావలసినవారు ఈ దిగువ వినిాసమునకు వ్రాయవలెను.

C F Han & Co 46, Singarachari Street Triplicane Madras

1927-న సంవత్సరము జనవరి సంచికతో నాలుగవ సంవత్సరము ప్రారంభ మైనది.

ప్రతిమాసము

7-వ తేదిని తప్పక

ప్రకటిత మగుచున్నది.

సంవత్సర చందా రు. 6-0-0;

అరుమాసములకు రు. 3-0-0;

విడిపత్రిక అ. 0-10-0.

సుప్రసిద్ధు లగు చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన రంగులచిత్రపటములు, ఇతర చిత్రపటములు, ప్రాచీనశిల్పములకు సంబంధించిన చిత్రములు, ప్రచురింపబడుచుండును. విద్యాధికులచే వ్రాయబడిన సర్వకళలకు సంబంధించిన వ్యాసరాజములు చిత్రవిచిత్రము లగునట్టియు, సవినభావ పరంపరతో నిండినట్టియు పద్యములు కథలు ప్రచురితము లగుచున్నవి. జనవరిమాసమునుండి ప్రకటింపబడు ప్రతివ్యాసమునకును వ్యాసకర్తయొక్క ఛాయాపటము కూడ నుండగలదు. నూతన సంవత్సరారంభమునుండి కవిరాజ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారిచే రచియింపబడిన శ్రీనాథుడు (అను నాటకమును) క్రొత్తపల్లి సూర్యారావుగారిచే వ్రాయబడిన ఆనందకందము (అను నవలయును) ప్రతిమాసమునను కొంతభాగము ప్రకటిత మగుచుండును. చందాదారులుగ చేరువారు వెంటనే వ్రాసికొనుట యు త్రమము. విలాసము:- భారతీకార్యాలయము, తపాలపెట్టె 212, మద్రాసు.

వెలువడినది.

త్వర వడుడు.

శతకమంజరి - భక్తిసంపుటము

వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, ఒంటిమిట్టరఘువీర, నారాయణ, శ్రీకాళహస్తిేశ్వర, దాశరథి, రంగశాయి, శ్రీరామతారక, రామచంద్రశతకములు ౬౬ యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునను పెక్కు మాతృకలతో సరిచూచి చేర్చిన పాఠభేదములును, ఆయా శతక కర్తల చరిత్రమును, రచనమును, విషయమును విమర్శించు విపులమగు పీఠికయును గలవు. ముచ్చటలు సూర్పునట్లు మేలి క్యాలికోబైండు చేసిన సంపుటము వెల రు ౧ ౮ ౦ మాత్రమే. శతకములు విడిగను దొరకును.

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల,

శతాలుపెట్టె నెం 212 రు, చెన్న పురి.